

Avrupa Hava Trafik Yönetim Programı (EATMP)

DİNAMİK AIS VERİLERİNE DAİR ÇALIŞMA YÖNTEMLERİ (USULLERİ)

O OPERATING
P PROCEDURES
A AIS
D DYNAMIC
D DATA

AIS.ET1.ST05.1000-DEL-01

Basım	:	1.0
Basım Tarihi	:	31.01.2004
Statü	:	Released Issue
Sınıf	:	EATMP

DHMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
SEYRÜSEFER DAİRESİ BAŞKANLIĞI
HAVA ENFORMASYON MÜDÜRLÜĞÜ

İÇİNDEKİLER TABLOSU

Sayfa No

DÖKÜMANI TANIMLAMA SAYFASI.....	I
DÖKÜMANIN ONAYLANMASI.....	II
DÖKÜMANDAKİ DEĞİŞİKLİKLERİN KAYITLARI	III
İÇİNDEKİLER TABLOSU.....	2
UYGULAMANIN ÖZETİ.....	6
BİLGİLENDİRME.....	7
1. GİRİŞ (İçerik).....	8
1.1 İçerik.....	8
1.2 Amaç.....	8
1.3 Kapsam.....	8
1.4 Teslimatın ana hatları.....	9
1.5 Referans Verilen Dökümanlar.....	10
2. NOTAM ÜRETME(YAPMA).....	11
2.1 Genel.....	11
2.1.1 NOTAM yapmaya dair Ana Kurallar	11
2.1.2 Ana Kanıtlama.....	12
2.2 NOTAM Tanıtması.....	15
2.2.1 NOTAM Seri Tahsisi.....	15
2.2.2 NOTAM'ı Numaralama.....	15
2.2.3 NOTAM Tipleri.....	16
2.3 NOTAM Nitelendiricisi (Q Maddesi).....	17
2.3.1 Genel Kurallar.....	17
2.3.2 "FİR" Nitelendiricisi.....	17
2.3.3 "NOTAM Kod" Nitelendiricisi.....	17
2.3.4 "TRAFİK" Nitelendiricisi.....	18
2.3.5 "AMAÇ" Nitelendiricisi.....	19
2.3.6 "KAPSAM" Nitelendiricisi.....	20
2.3.7 "ALT /ÜST LİMİT" Nitelendiricisi.....	22
2.3.8 "COĞRAFİK REFERANS" Nitelendiricisi.....	23
2.4 NOTAM'ın Maddeleri.....	27
2.4.1 A Maddesi- "FİR/AD"Yeri.....	27
2.4.2 B Maddesi-Geçerliliğin Başlangıcı.....	28
2.4.3 C Maddesi-Geçerliliğin Sonu	29
2.4.4 D Maddesi-Gün programı listesi "TARİFE".....	30
2.4.5 E Maddesi-NOTAM metni.....	32
2.4.6 F ve G Maddeleri-Alt ve üst limitler.....	33
2.4.7 X Maddesi-özetleme.....	35
2.4.8 NOTAM "R" Yaratmaya ilişkin usuller.....	36
2.4.9 NOTAM "C" Yaratmaya dair usuller.....	37
2.5 Trigger (ikaz) NOTAM ve ilgili usuller.....	38
2.5.1 Genel Usuller.....	38
2.5.2 AIRAC AIP AMDT ile alakalı Trigger (ikaz) NOTAM.....	39
2.5.3 AIP SUP (AIRAC tarihli yada AIRAC olmayan)'la ilgili Trigger (ikaz) NOTAM'ı	40
2.5.4 AIRAC Bilgisi içeren AIP eklerinin (SUP) NOTAM'la iptali.....	41

2.5.5	AIRAC Bilgisi içermeyen AIP eklerinin (SUP) NOTAM'la İptali.....	41
2.6	Süreklilik Arz eden bilgilerin NOTAM'la Yayınlanması	41
2.7	Amaç hanesindeki “D”ye göre NOTAM Yayımı	42
2.8	Kontrol Listesinin Oluşturulması	43
2.9	NOTAM iptali	46
2.9.1	Geçerliliği sona ermekle iptal edilen NOTAM'lar.....	46
2.9.2	Başka bir NOTAM'la iptal edilen yada yenilenen NOTAM'lar	46
2.9.3	AIP Düzeltmesi(AMDT) ile iptal edilen NOTAM'lar.....	46
2.9.4	AIP Ekleri (SUP) ile iptal edilen NOTAM'lar.....	47
2.9.5	Trigger (ikaz) NOTAM'ın iptali yada yenilenmesi.....	47
2.9.6	Kontrol listesi ile NOTAM iptali.....	48
3.	NOTAM İŞLEMİ	49
3.1	Giriş	49
3.2	Hedefi	49
3.3	Tanımlar	49
3.4	NOTAM işlemlerine ilişkin usuller	50
3.4.1	Genel Prensipler.....	50
3.4.2	I. Sınıf orijinal NOTAM'ın Dönüştürülmesi.....	51
3.4.3	Basılı yayınların ikazı.....	51
3.4.4	NOTAM'ın Tercümesi (Çevirisi).....	52
3.4.5	Söz Dizimini Düzeltme.....	52
3.4.6	Veri Düzeltmesi.....	52
3.4.7	Yayına hazırlama.....	52
3.4.8	Özetleme (Konuyu azaltma).....	53
3.4.9	NOTAM konusunu sorgulamakla ilişkili Usuller.....	53
3.4.10	“T” Serisi NOTAM'lara dair usuller.....	54
3.4.11	NOTAM düzeltimine dair usuller.....	54
3.5	NOTAM'ın Teyiti (doğrulanması)	55
3.5.1	NOTAM Tanıtması.....	55
3.5.2	NOTAM Tipi.....	57
3.5.3	NOTAM Nitelendiricisi(Q Maddesi).....	57
3.5.4	NOTAM'ın Maddeleri.....	61
3.5.5	NOTAM “R” İşlemine dair usuller.....	65
3.5.6	NOTAM “C” İşlemine dair usuller.....	66
3.5.7	Kontrol liste işlemi.....	67
3.6	Eksik NOTAM'lar	69
4.	VERİTABANI BÜTÜNLÜĞÜ VE BİRBİRİYLE UYGUNLUK MESAJLARI	70
4.1	Genel İlkeler	70
4.2	NOTAM'ın tekrar istenmesi(RQN)	70
4.2.1	Genel Açıklamalar.....	70
4.2.2	Kullanılan Kod ve semboller.....	71
4.2.3	NOTAM isteği için örnekler.....	71
4.3	NOTAM'ın orijinal versiyonunun İstenmesi (RQO)	73
4.3.1	Genel Açıklamalar.....	73
4.3.2	Kullanılan kod ve semboller.....	74
4.3.3	Orijinal NOTAM'ı istemeyele ilgili örnekler.....	74

4.4	Cevap verme mesajlarının içeriği (RQR)	75
4.4.1	Genel Açıklamala.....	75
4.4.2	Cevap verme mesajlarında standart ifadeler.....	75
4.4.3	NOTAM'ın durumlarına dair örnekler.....	76
4.5	Yürürlükteki bir NOTAM listesini isteme (RQL)	78
4.5.1	Genel Açıklamalar.....	78
4.5.2	Kullanılan kod ve isimler.....	78
4.5.3	Yürürlükteki bir NOTAM bir listesini istemeye dair örnekler.....	79
5	SNOWTAM(KAR NOTAM), ASHTAM ve F SERİSİ NOTAM (FLOWTAM)' LARA DAİR USULLER	80
5.1	Giriş.....	80
5.1.1	Genel usuller.....	80
5.2	SNOWTAM (KARNOTAM)	80
5.2.1	Tanımı.....	80
5.2.2	Usuller.....	81
5.3	ASHTAM (Volkanik Kül-Radyoaktif Artık NOTAM)'ı	81
5.3.1	Tanımı.....	81
5.3.2	Usuller.....	82
5.4	F Serisi NOTAM (FLOWTAM ATFM'le alakalı NOTAM'lar) ...	83
5.4.1	Tanımı.....	83
5.4.2	Usuller.....	83
	<u>Ek-A1 NOTAM Seçme-Kriterinin kullanımına dair rehber bilgi</u>	84
	<u>Ek-A2 Sistem Parametreleri</u>	91
	<u>Ek-A3 Açıklamalı Sözlük</u>	93

UYGULAMA ÖZETİ

Avrupa Hava Trafik Yönetim Programının (EATMP) AIS alanını tanımlayan bu kitap, Dinamik AIS verisinin işletme usullerini bulundurur. Bu Dinamik AIS Verileri, Havacılara uyarı (NOTAM) olarak ve Uluslar arası Sivil Havacılık Konseyinin Annex-15 dökümanında tanımlanmış ve halihazırda bilinmektedir. Bu usullerin ECAC'a (Avrupa Sivil Havacılık Konseyi) Üye devletler tarafından uygulanması; AIS çalışma pratiklerinin uyumluluğunu genişletecek ve Avrupa ATM sistemi için operasyonel gelişmelerini kolaylaştırıp otomasyonun iyileştirilmesine izin verecektir. Gerekli yerde, Annex-15'in düzeltimine dair teklifler bir sonuç olarak geliştirilmiştir. Bu döküman aşağıdakine benzer Beş (5) Bölüm ve Üç(3) eki içermektedir.

Bölüm 1-Giriş ;

Bu bölüm içerik, amaç ve kapsamı tanıtmaktadır. Kapsam ifadesi usullerin uygulanabilirliğini açıklar. Bölüm-1 aynı zamanda bu kitabın özetini ve ilgili dökümanların bir tablosunu içermektedir.

Bölüm-2 NOTAM Yapma; NOTAM üretimi ile alakalı usulleri tanımlar.

Bölüm-3 NOTAM İşlemi;

ICAO Standart ve Tavsiyeleri (SARPs) ile uymayan NOTAM İşlemleri gerekli için usulleri tanımlar. Bölüm 2 içeriğine dayandırılan bilgilerin Bölüm-3'te kullanılmasını amaçlamaktadır.

Bölüm-4 Veritabanı 'nı tamamlama ve birbiriyle tutarlı Mesajlar.

Dinamik AIS Verisini muhafaza etmek için mesaj formatlarını sağlar.

Bölüm –5 SNOWTAM, ASHTAM ve F Serisi NOTAM

İşleme alınan mesajların PIB'ye alınmasına ilişkin usulleri tanımlar.

Ekleri:

- A1 NOTAM Seçme Kriterinin (NSC) kullanımına dair rehber bilgiler
- A2 Sistem parametreleri
- A3 Açıklamalı sözlük.

BİLGİLENDİRME

1. Bu kitap, EATMP Havacılık Bilgi Hizmetleri Ekibinin Eylül 1999 oturumunda onaylanmış olup bilahare ECAC ülkelerinin Uluslar arası NOTAM Ofislerinden oluşan AIS Planlama ve Çalışma Alt Grubu tarafından etraflıca gözden geçirilmiştir. Bu kitapçığı geliştiren EATMP AIS Sahası İşletme Usulleri Görev birimi aşağıdaki kişilerden oluşmuştur.

<u>İsim</u>	<u>Ülke</u>	<u>İsim</u>	<u>Ülke</u>
Mr.C.DUBOİS	Fransa	Mrs. A.Rocha	İspanya
Mr.G.Giorgi	İtalya	Mr.O.Swinnen	Belçika
Mr.G.Langhlammer	Almanya	Mr. M.Unterreiner	Avusturya
Mrs.Litcheva	Bulgaristan	Mr. P. Van Ongeval	Belçika (Başkan)
		Mrs.F.Deslandes	EUROCONTROL (Sekreter)

2. Bu kitabın Türkçeye çevrilmesi ve hazırlanması Seyrüsefer Dairesi Başkanlığı Hava Enformasyon Müdürlüğü Personeli tarafından gerçekleştirilmiş olup Tercüme İşlemi AZİM BUL ve TEMEL UYANIKER tarafından yazım işlemi ise DONA ŞIRAYDER tarafından yapılmıştır.

1.GİRİŞ

1.1 İçerik

Dinamik AIS verisinin işletme usullerine dair bu döküman, Avrupa ATC uyumluluk ve Bütünlük Programı (EATCHIP) çerçevesinde geliştirilmiş olup Avrupa Hava Trafik Yönetim Programına (EATMP) uygun ve Avrupa Sivil Havacılık Konferansına (ECAC) üye Devletlerine faydalı olacaktır. Her ne kadar, Avrupa içerikli olarak EATCHIP/EATMP’de ele alınmış olsa da, bunun geliştirilmesinde uluslar arası AIS uygulamaları akılda tutulmuştur. Çalışma usulleri, Annex-15 Şikago Konvansiyonu uluslar arası Sivil Havacılık formundaki Standart ve Tavsiye edilen uygulamaların detaylandırılmasıdır. ICAO SARP’larının tanımlamaları özenle hazırlandığında çalışma usullerinin tutarlı uygulaması ile uyumluluk için gerekli olduğu görüldü. ICAO Annex-15 Düzeltme Teklifi formuyla karşılaştırılan bu usuller Ocak 1999’da 14.cü ICAO EANPG toplantısına sunulmuştu.

1.2 Amaç

Bu usuller, EATCHIP/EATMP’nin AIS sahasını Yürütme Timi 1’in alt grubunun özenle hazırlandığı Görev ST05’AIS çalışma usullerini Geliştirme” ile ilgilidir. Bu usullerin hedefi, “AIS’in kalitesini artırmak için standart usulleri hazırlamak” ve onları aşağıda belirtilen tüm AIS uzmanlık hedefleri ile birleştirmektir:

- “Havacılık Bilgisinin toplanması ve dağıtımında güven, kalite, etkinlik ve ekonomik işlemleri benzer kılmak” ile
- “AIS’in tüm etkinliğini artırmak için hizmetlerde hız, doğruluk ve otomasyon kullanımını artırıcı maliyeti düşürücü işlemleri geliştirmek”.

Tüm ECAC ülkeleri; Annex-15 Entegre Havacılık Bilgi Paketi önlemleri ile uyumlu işlem yapmayı, SARP’ların başlıca farklı yorumlarını tanıtmayı ve NOTAM yaratmada başarılı otomatik işlemler için önceden gerekli olan müşterek anlayış usullerini tanımayı gözönünde tutmalıdırlar.

.Bu nedenle, bu dökümanda yer alan çalışma usulleri ortak bir anlayışa ulaşmayı geliştirecektir

1.3 Kapsamı

Genelde, Dinamik AIS verisine ilişkin çalışma usulleri, NOTAM’a dair usullerin detayıdır.

ECAC ülkeleri, bu dökümanın 2.bölümünde vurgulanan NOTAM yapma usullerini takip etmeyi kabul ettiler. Usuller rehberlik yapmayı amaçlar ve EATMP / CIP Hedeflerini destekleyerek hemen uygulanacaktır.

Bununla birlikte, bu usuller Annex-15 SARP’larını Düzeltme bir Teklifi yaptığında Bu usuller **bir kutu** içinde işaretlenecektir. İşaretlenen usullere dair geçerli tarih; başka bir dip not olmadıkça Annex-15’ te yapılan her düzeltme gibi olacaktır.

Bölüm 2’ deki NOTAM yapma usullerinin detayları, ayrıca uluslar arası NOTAM giriş işlemlerinde bir işaret gibi hizmet verecektir. Bu usullerde hazırlanmayan uluslar arası NOTAM girişi olduğunda; Bölüm 3’ deki “NOTAM İşlemi” usul ve prensiplerine göre manuel olarak bunların işlemi yapılacaktır. Bölüm 3 NOTAM işleminin uyumluluğu için geleceğin EAD Hizmet Sağlayıcıları tarafından bir “default” olarak kullanılması düşünülmektedir. Bu görevlerle ilgili mesajların tanımı ile birlikte, veri tabanının bütünüyle ve tutarlı muhafazası için gerekli prensip ve usuller Bölüm-4 den sağlanabilir. Bu mesajlar, istek ve cevabi mesajlar gibi görevin sürdürülmesini ve yapılmasını gerektirmektedir. AFTN kullanılmasına dayandırılan bu mesajlarda başka haberleşme araçları kullanımı ve alternatif format kullanımı da hesaba katılacaktır.

Bu doküman, SNOWTAM, ASHTAM ve F Serisi NOTAM işlemi için gerekli genel usulleri de içermektedir.

Sonuç olarak, yeni amaç kodu “D” dahil NOTAM seçme kriterinin kullanımı için bir rehber, veri tabanlarında NOTAM işlem ve depolanmasında için gerekli sistem parametrelerini ve bu dökümanda kullanılan bazı terimlerin manasını açıklayan bir açıklayıcı sözlükten oluşan bir set eklenmiştir.

1.4 Çalışmanın Özeti

Bu doküman, otomatik NOTAM işlemini ve onların uyumluluğunu artırmayı amaçlamakla birlikte NOTAM işleme (çalışma) usullerini tanımlamaktadır.

Doküman, aşağıda verilen 5 Bölüm ve 3 Ek’ ten oluşmaktadır.

Bölüm 1 Giriş ; Dökümanın önsözü, amaç ve kapsamı sunulmaktadır. Uygulanan usulleri tanımlayan ifadeler kapsamda yer alır. Aynı zamanda, dökümanın özeti ile ilgili dökümanların bir tablosu da Bölüm-1 de bulunmaktadır.

Bölüm 2 NOTAM yaratma; Genelde NOTAM yaratmakla ilgili usullerin bir takımıdır. NOTAM Kontrol listeleri için standart bir format ile çok partlı NOTAM ve birkaç ülkeyle alakalı NOTAM işlemini veren işlemin standart metodları sağlamaktadır. Bir operatörün dikkatini NOTAM Bilgisine çekmek (getirmek) için yeni bir Purpose=amaç olan “D” Display=Gösterme Nitelendiricisi Standart bir “D” maddesi, otomatik olarak NOTAM, tekrar ele almayı ve Yeni isteğe bağlı bir X Maddesini mümkün kılmayı “E” Maddesi uzun olduğunda uygun bir PIB girişini sağlamayı önermektedir. Entegre Havacılık Bilgi Paketinin uygulanmasındaki NOTAM ile AIP yayınları (örneğin, TRIGGER) NOTAM üretimi arasındaki ilişkilerle alakalı usulleri de açıklamaktadır.

Bölüm 3 NOTAM İşlemi ; ICAO Standart ve Tavsiye edilen uygulamalarıyla uyuşmayan NOTAM işlemine dair usullerin bir seti bulunmaktadır.

Bu Bölüm, Bölüm 2’ deki içeriklere dayandırılmakta olup, NOTAM düzeltme yapılamadığı zaman takip edilecek usullerin ve NOTAM düzeltme limitlerine dair bir seti vermektedir.

Bölüm 4 VERİ TABANI; Bütünlük ve tutarlık mesajlar: Dinamik AIC verisini muhafaza etmek için mesaj formatlarını sağlamayı içerir.

Bölüm 5 SNOTAM, ASHTAM ve F serisi NOTAM işlemi ; Bu mesajların işlenmesi ve PIB’ ye alınması için gerekli usullerin setini içerir.

Ekleri

<u>A1</u>	NOTAM seçme kriterini (NSC) kullanma rehberi
<u>A2</u>	Sistem Parametreleri
<u>A3</u>	Açıklamalı Sözlük

1.5 Referans Dökümanlar

Bu çalışmanın hazırlanmasında aşağıdaki Dökümanlar kullanılmıştır.

No	Başlık	Baskı	Tarihi
1	ICAO Uluslar arası Standart ve Tavsiye edilen uygulamalar Havacılık Enformasyon Hizmetleri Annex-15	Onikinci	Temmuz 2004
2	ICAO Havacılık Enformasyon Hizmetleri Kılavuzu Doc-8126-AN/272	Altıncı	2003
3	ICAO Kısaltmalar ve Kodlar – Doc 8400	Altıncı	2004
4	EUROCONTROL, NOTAM işleme Usullerine ilişkin detaylı rapor		5 Ekim 1996
5	EUROCONTROL Statik Veri İşlemleri	1.0	15 Aralık 2002
6	ICAO Yer Göstergeleri – Doc 7910	115	Mart 2005

2. NOTAM YARATMA

2.1 Genel

Uluslar arası Standart NOTAM formatı ICAO Konseyinin Annex-15'in de bulunmaktadır. NOTAM için belirtilen format ile ana hatları bu kitapta geliştirilmiştir.

NOTAM' ın farklı türleri (tipleri) :

- NOTAMN (yeni NOTAM)
- NOTAMR (yerine geçen NOTAM)
- NOTAMC (iptal edilen NOTAM)

Bu Bölüm NOTAM yaratmada uygulanmakta olan çalışma usullerini içerir ve sağlamaktadır.

- NOTAM yaratmak için Ana Kurallar (2.1.1)
- Yapılmakta olan Ana Kanıtlamalar (2.1.2)
- Her bir NOTAM maddesiyle alakalı Detaylı Usuller (2.2 ve devamı)

NOTAM işlemi ile alakalı usullerin tamamı Bölüm-3' tedir.

2.1.1 NOTAM Yaratmaya dair Ana Kurallar :

Uluslar arası NOTAM ofisi (NOF) seviyesinde NOTAM Yaratmak için uygulanacak ana Kurallar aşağıdadır.

- Bir NOTAM sadece bir konuyu veya bu konunun sadece bir şartını ele almalıdır,
- NOTAM'lar ICAO Dökümanı 8126 Appendix-C 'de yayınlanan NOTAM seçme kriteri uyarınca nitelendirilirler (Bak.ilgi 2) .
- Yayınlanan tüm zamanlar UTC olacaktır.
- NOTAMR ve NOTAMC'nin B Maddesindeki (Geçerliliğin başlangıcı) Tarihin sürekli (PERM) olması beklenemez
- Eğer C Maddesi "EST"yi içeriyorsa, bu NOTAM için daha sonra, bir NOTAMR veya NOTAMC yayımına gerek vardır.
- Yalnız AIP'ye alınacak NOTAM bilgileri için C Maddesinde "PERM" bulunacaktır. Bu NOTAM'ların iptali paragraf 2.6 'da belirtilen kurallar uyarınca AIP güncelleşmesi olduğunda yapılabilecektir.
- E Maddesi, Alıcı birimin herhangi bir ek işlemine gerek duyulmadan doğrudan Uçuş Öncesi Bilgi Bültenine hizmet verecek şekilde NOF yayınlarında birleştirilmiş olacaktır.
- NOTAM'ın düzeltme versiyonu yayınlanmayacaktır. Hatalı NOTAM ya yenisi ile değiştirilecek (Replace) yada iptal edilip yeni bir NOTAM yayınlanacaktır.
- Bir NOTAMR sadece bir NOTAM'ın yerine geçecektir. Her iki NOTAM'da aynı seride olmalıdır.
- Bir NOTAMC sadece bir NOTAM'ı iptal edecektir. Her iki NOTAM'da aynı seride olmalıdır.
- Aynı AFTN mesajında birkaç NOTAM yayımına izin verilmez.
- Mevcut NOTAM'ın yeniden numaralanmasına (açıklayıcı bilgisi olan, ancak yeni bir numara almasına) izin verilmez. Her yılın başında yeniden numaralama yapılmış olsa bile izin verilmez.

2.1.2 Temel (Başlıca) Kanıtlama

Hem söz dizimi hem de anlam tanımlama uygulamasında NOTAM yaratımındaki yüksek kalitede standartlara gerek vardır.

AIS sistem tecrübesine bağlı olarak, manuel metodlar veya yazılım tarafından değişen derecede inceleme çalışmaları yapılabilmektedir. Basit yolla yapılıp bitirilen, aşağıdaki hususlar yerine getirilmiş olmalıdır.

- ICAO NOTAM formatına sıkıca bağlı kalınmalıdır.
- NOTAM Serileri/Numarası/Yılı/Alt numarası (eğer uygulanıyorsa) doğru ve birbirini izleyerek yükselmelidir.
- **NOTAM tipi:** Sadece N ,R veya C'ye izin vermelidir.
- Bir NOTAMR veya NOTAMC'deki NOTAM numarası geçerli bir NOTAM'ı ilgi vermelidir.
- NOTAMR ve NOTAMC'deki A Maddesi ile ilgili NOTAM'ın A Maddesi aynı bilgiyi tanımlamalıdır.
- **Q Maddesi :**
 - Yayınlayıcı NOF için "FIR" bir geçerli giriştir.
 - NOTAM kodu, NOTAM Seçme Kriterinde (NSC) bulunmaktadır.
 - TRAFİK, AMAÇ ve ALAN, NOTAM Seçme Kriterinde sağlananlarla uyumlu olmalıdır.
 - ALT ve ÜST seviyeler (FL değerini içermeli) mantıklı (makul) olmalıdır. Örneğin, LOWER alt seviyesi veya UPPER için muadili alınmalıdır.
 - "Coğrafi Referans" niteliğindeki koordinatlar FIR (lar) içinde bulunmalı ve A Maddesindeki Havaalanı veya E Maddesinde tanımlanan bölge veya saha, Bir Radyo Seyrüsefer Yardımcısıyla uyumlu olmalıdır. Koordinatlar, Enlem ve Boylamın bir dakikasını verecek açıklamada ve takiben etkilenen alanı NM olarak gösterecektir.
- **A Maddesi:**
 - Bir Ülkenin veya yayınlayan NOF'un geçerli FIR veya FIR'larını vermektedir. Eğer birden fazla FIR'la alakalı ise, yayın yapan NOF'un ICAO Ülke kodunu takiben XX veya Q Maddesindeki "FIR" bölümüne XXX konulmalı ve tüm FIR'lar (7'ye kadar) A Maddesine yazılmalıdır.
 - Q Maddesine yazılan geçerli FIR bir Havaalanının durumunu vermeli ve yayınlayan NOF için geçerli bir Havaalanı olmalıdır.
- **B Maddesi: Geçerliliğin başlangıcı**
 - NOTAM "N" : 10 rakamlı tarih/zaman grubuna eş yada daha büyük gerçek tarih/zaman yaratılır.
 - NOTAM "R" ve "C" : NOTAM yaratımında gerçek tarih/zamanına eş 10 rakamlı tarih/zaman grubu.

B Maddesindeki tarih/zaman grubu, NOTAM verisinin gözden geçirilmesi ve bütünüyle tamamlanması için bir zaman gerektiğinden, aktarımı yapılan NOTAM'dan birkaç dakikada önce olması not edilmelidir.

• **C Maddesi: Geçerliliğin Sonu**

- C Maddesi eklenmeyen NOTAMC'ler hariç olmak üzere ; B Maddesinden daha büyük 10 rakamlı bir tarih/zaman grubu kullanılır. Eğer uygunsa, tarih/zaman grubunu isteğe bağlı olarak "EST" harfleri takip etmiş olabilir.
- Eğer tarih/zaman grubu verilmemiş ise, (sadece AIP'ye alınacak bilgiler olduğunda) "PERM" harfleri yerleştirilmelidir.

• **D Maddesi: Günlük tarife - aktif olan zamanlar**

- Geçerli Başlama ve Bitiş zaman limitlerine Aylar, Günler, ve saatler yerleştirilmiş olmalıdır.

• **E Maddesi: Metin**

Uygun bir PIB girişi sağlamak için bu giriş açık ve kısa olmalıdır.

Kodsuz NOTAM kodu, gerektiği yerlerde göstergeler, tanıtmalar, kısaltmalar, çağrı adları, frekanslar, rakamlar ve açık dil kullanılarak tamamlanmaktadır. ICAO kısaltmaları uygun yerlerde kullanılacaktır.

• **F ve G Maddesi: Alt ve Üst Limit**

Sadece Hava Saha düzenlemelerinde ve Seyrüsefer ikazlarında kullanılabilir.

Q Maddesindeki Alt ve Üst limit nitelendiricilerine değer girişini belirtir veri ile uyumlu olarak hatasız ve tutarlı verileri teyit edecektir.

Eğer F ve G Maddeleri gerekiyorsa, her iki maddede daima dahil edilecektir.

X Maddesi: Özet *2

X Maddesi, daima sonuncu madde olarak sunulmalı ve aynı zamanda NOTAM çok parttan oluşmalıdır.

NOTAM formatındaki tüm veri maddeleri, NOTAM tipine göre dahil edilecektir.

*2 X maddesi AIST-10 kararında takiben teklif edilen Annex – 15 düzeltmesinden farklı bir konudur.

Aşağıdaki tablo, her NOTAM tipi için gerekli veri maddelerini göstermektedir:

Verinin – Tipi	NOTAMN	NOTAMR	NOTAMC	KONTROL LİSTESİ
Tanıtmalar	Evet	Evet	Evet	Evet
Seri // Nosu R veya C	Yok	Evet	Evet	Evet
FIR	Evet	Evet	Evet	Evet
NOTAM kodu	Evet	Evet	Evet	Evet
Trafik	Evet			
Amaç				
Alan				
Alt/Üst seviye				
Enlem/Boylam/Yarıçap				
A maddesi				
B “	Evet	Evet		Evet

C	“	Evet	Evet	Yok	Evet
D	“	İsteğe bağlı	İsteğe bağlı	Yok	Yok
E	“	Evet	Evet	Evet	Evet
F/G	maddeleri	İsteğe bağlı	İsteğe bağlı	Yok	Yok
X	maddesi	İsteğe bağlı	İsteğe bağlı	Yok	Yok

Evet = Madde girişi zorunlu olan
Yok = Madde girişine izin verilmeyen
İsteğe bağlı = NOTAM içeriğine bağlı giriş yapılması.

2.2 NOTAM Tanıtması

2.2.1 NOTAM Seri tahsisi

- Ülkeler tek bir seri NOTAM yayınlamış olsa dahi, Bir NOTAM seri tanıtması daima kullanılmasına gerek vardır.
- NOTAM İşleme Birimi gerektiğinde, Trigger (ikaz) NOTAM üretiminde tahsis edilen “T” harfi hariç, A’ dan Z’ye kadarki (1 karakteri) kullanmaya izinli kılınmıştır.

Not: İkaz (Trigger) NOTAM’ın bir NOF tarafından yayını, kendi normal NOTAM serileriyle yapılacaktır.

2.2.2 NOTAM’ı Numaralama

- NOTAM numarası 4 rakamdan ve yılı 2 rakamdan oluşur. Çok partlı NOTAM’da bu numarayı (1 harf ve 2 rakamdan) oluşan bir alt numaralama takip edecektir.
- Her seri, her yıl 1 Ocak’ta 0001 numarası ile başlar.
- Bu usul acilen uygulanabilecektir.
- NOTAM’lar birbirini izleyerek ve artırarak numaralanır.

2.2.2.1 (Sadece çok Partlı NOTAM’da kullanılan) NOTAM Alt-Numarası:

Bir NOF tarafından üretilen NOTAM’a ilişkin AFTN mesajının uzunluğu fazla olduğunda (bazı Ülkelerde 1200 olmasına rağmen ,normalde basılmayan karakterler dahil mesajdaki karakter sayısı 1800’dür) Çok-Partlı bir NOTAM üretilmektedir.

Çok Partlı-NOTAM’ın herbir kısmı, ayrı bir NOTAM mesajı gibi düşünülerek Q maddesinden D maddesine (eğer yazılıyorsa) kadar tüm Partlarına, aynı NOTAM tipi ve aynı NOTAM numarasını izleyen bir alt-numarası dahil olacaktır. F, G (eğer sunuluyorsa) ve X maddeleri sadece NOTAM’ın son partında gönderilecektir.

Alt-numarası (Part numarası) numara / yıl birleşimindeki yıl hanesinden hemen sonra bir boşluk bırakmadan yazılacaktır.

Part numarası bir harfle (örneğin Part-1 için A, Part-2 için B v.b) ve daima 2 rakamdan oluşan (örneğin 05= 5 partlı) bir numara olacak ve en fazla 26 Partlı NOTAM yapılabilir

ÖRNEKLER :A1234/00A02’(nin anlamı 2 partlı NOTAM’ın birinci Partı)
B1235/03B05’(in anlamı 5 Partlı NOTAM’ın ikinci Partı),
A5673/00C03’(ün anlamı 3 Partlı NOTAM’ın üçüncü Partı),
B6453/02D06’(nın anlamı 6 Partlı NOTAM’ın Dördüncü Partı demektir).

Aşağıdaki örnek, 4 partlı bir NOTAM’da tanıtımların yer alışı gösterilmektedir.

- ÖRNEK:**
1. (A1234/97A04 NOTAMN
Q).....
A).....
C).....
E).....	2) (A1234/97B04 NOTAMN
Q).....
A).....
B).....
C).....
E).....
3) (A1234/97C04 NOTAMN
Q).....
A).....
B).....
C).....
E).....	4. (A1234/97D04 NOTAMN
Q).....
A).....
B).....
C).....
E).....
X).....

2.2.3 NOTAM Tipi

- NOTAM'ın tipine göre "N" (yeni)," R" (yerine geçecek) ve "C" (iptal) harfleri tahsis edilmektedir.

Örneğin:A0123/03 NOTAMN

- Bu bölümde NOTAMN ile ilgili belirtilen usullerin çoğu NOTAMR ve NOTAMC içinde uygulanmaktadır.
Bununla birlikte, NOTAMR ve NOTAMC yaratımını belirtmede bazı özellikler vardır. Bunlar bu bölümün 2.4.8 ve 2.4.9 paragraflarında belirtilmişlerdir.

2.3 NOTAM Nitelendiricisi (Q Maddesi)

2.3.1 Genel Kurallar

NOTAM Seçme Kriteri (NSC) NOTAM nitelendiricisi esas alınır. Bunların kullanımına dair rehber bilgi DOC-8126, Appendix-C'de bulunur. Yayıncı NOF NSC'de yer alan NOTAM kodlarını kullanır ve Sağlanan nitelendiricileri tahsis edecektir.

Otomatik (Bilgisayar destekli) sistemler, teklif edilen NOTAM'ın Q Maddesine bu spesifik kriterleri dahil etmeyi önereceklerdir.

"Trafik" "Amaç" ve "Alan" nitelendiricileriyle alakalı NOTAM Kodunun kullanılması tavsiye edilir.

Yayımlanan nitelendiricilerden sapma, ancak ulusal talimatlar veya operasyonel gerekler zorladığında izin verilecektir. Her NOTAM tipinin Q maddesindeki tüm alanlar doldurulacaktır.

2.3.2 "FIR" Nitelendiricisi

"FIR"ın ICAO Yer Kısaltması ile ilgili olup sırf bir UIR'la örtüşüp tahsis olan yer göstergesi kullanılmayacaktır.

Örnek: Q) EDXX/QARCH/1/OB/E/250/450/4916N01236E999
A) EDFF EDMM

Rhein UIR'la ilgili bilgi notu ile EDUU göstergesi (= Rhein UIR) Q maddesine konulmamıştır.

Eğer, aynı ülkedeki birden Fazla FIR'la alakalı ise bir FIR yerine ICAO ülke göstergesini (örnek ED-Almanya, LT-Türkiye) takiben "XX" (veya "XXX") koyulacaktır.

Fazla FIR olduğunda, tüm ilgili FIR'ların ICAO Yer göstergeleri A maddesinde Listelenecektir.

Örnek: Q)EDXX/QWELW/.....
A) EDWW EDLL EDMM.....

Eğer, farklı ülkeli (supra-milliyetli) birçok FIR'ı ilgilendiriyorsa, Yayınlayan NOF'un ICAO yer göstergesini takiben "XX" veya "XXX" koyulacaktır. Etkilenen tüm FIR'ların ICAO göstergeleri A Maddesinde Listelenecektir.

Örnek:Q) LIXX /QWELW/.....
A) LIRR LIBB LATI.....

2.3.3 "NOTAM kodu" Nitelendiricisi

Bu madde NOTAM kodunu içerir, NOTAM Kodlarının tahsisindeki esas, NOTAM Seçme Kriteridir (NSC). NOF, NOTAM Seçme Kriterinde bulunan NOTAM Kodlarını kullanacaktır.

NSC'de tanımlanan ortak kriterler, "TRAFİK" "AMAÇ" ve "ALAN" tanımlayıcılarıyla NOTAM'ın ilgili bir konusunu sağlayacaktır.

Eğer, NSC uygun bir NOTAM kodu içermiyorsa, aşağıdaki usuller uygulanacaktır.

- a) İstisnai durumlarda Yayınlanacak NOTAM'da NOTAM kod listesindeki "Konu" (NOTAM Kodunun 2.ve 3.üncü harfleri) ile alakalı bilgi yoksa, bu durumda aşağıdaki NOTAM kodu kullanılacaktır. "QXXXX"
"QXXXX" kullanıldığında, "TRAFİK", "AMAÇ" ve "ALAN" nitelendiricilerinin serbest kullanımı mümkün olacaktır

Örneğin:

Q maddesi

NOTAM METNİ

Q) EKDK/QXXXX/IV/M/E/000/999/5533N00940E999

E) BİRLEŞMİŞ MİLLETLERİN 781 NUMARALI KARARI
GEREĞİNCE ASKERİ UÇUŞLARA ...DE UÇMALARINA
BİR YASAK OLUŞTURULMASI KARARLAŞTIRILDI.

2.ve 3.cü harf birleşimi "XX" sadece 4. ve 5. ci harf birleşimi olan "XX" ile birlikte kullanılacaktır.

- b) Eğer, NSC'de "KONU" (2.ve 3.cü harfler) bulunuyorsa, ancak konunun "ŞARTI"(4.ve 5.ci NOTAM kod harfleri) bulunmuyorsa, 4.ve 5.ci harfler olarak "XX" harfleri yazılacaktır.
4.ve 5.ci harfler olarak "XX" yazıldığı zaman, ("AMAÇ" hariç olmak üzere) nitelendiricilerde serbest birleşimini kullanma imkanı vardır. Girişler, NOTAM içerikleriyle alakalı yapılacak ve NSC'deki kendi konusundaki (2. ve 3. cü harfler) genel birleşimle kıyaslaması yapılacaktır.

Örnek: QMRXX (pist)

QMR için genel nitelendiriciler; TRAFİK / AMAÇ / ALAN bölümü için "IV/NB/A" şeklinde olup Q maddesine girişi şu şekildedir;
Q)LIRR/QMRXX/IV/NB/A/000/999/4053N01417E005

2.3.4 "TRAFİK" Nitelendiricisi:

Bu nitelendirici NOTAM'daki bir trafik tipi ile alakalıdır.

I =IFR Trafik

V =VFR Trafik

IV =IFR ve VFR Trafik

K =NOTAM bir kontrol listesi ise, bakınız para.2.8

Uygun trafik tipi NOTAM seçme kriterinden alınabilecektir.

NSC'deki bazı konular (2.ve 3. harfler), NOTAM'ın içindekilere bağlı olarak (Örneğin:QAP = Rapor Noktası veya QMN = Apron) farklı trafikleri (I, V., Veya IV) içermektedir. Bu durumlarda, NOTAM içerikleri / konusuna göre doğru trafik girişi, Yayın yapan NOF tarafından tespit edilecektir.

Örnek :	NOTAM kodu	=QAPCI
	Trafik	=IV (Konuya bağlı olarak I ve/veya V)
	Metin	=VFR Rapor noktasının tanıtması değiştirildi.
	Q Maddesine giriş	=Q)LFFF / QAPCI / V / OB / E / 000 / 200.....

2.3.5 “AMAÇ” Nitelendiricisi

Bu nitelendirici, bir NOTAM'daki bazı amaçlarla (niyetlerle) alakalı olup kullanıcı gereksinimlerine göre bunlar ele alınır. Uygun “AMAÇ” nitelendiricisi NSC'den alınacaktır.

2.3.5.1“AMAÇ” Girişleri

N= Uçak işleticilerinin hemen dikkatini çekmesi gereken NOTAM'lar.

Uçak işleticilerinin hemen dikkatini çekmek için seçilen NOTAM'lar öneminden dolayı Bu tür NOTAM'ların özel teslimatını veya özel Uçuş öncesi Bilgi Bültenine dahil edilmesini, uçak operatörleri isteyebilir.

Acil dikkat için seçilen NOTAM, son derece önemli konulardan biriyle alakalı olacak ve özel bir uçuş öncesi Bilgi Bülteninde yer alacaktır. OB(D), B(D) veya M(D) NOTAM nitelendiricileri ortaya çıkmayacak, sadece NOTAM nitelendiricisi NB veya NBD olarak görünecektir.

0= Operasyonel özellikli NOTAM

Sadece operasyonel özellikli konularla alakalı NOTAM'ları içermekte olup özel bir uçuş öncesi Bilgi Bülteninde gözükecektir. B(D) veya M(D) NOTAM nitelendiricilerinde gözükmez, sadece OB, OBD, NB veya NBD NOTAM'larıyla gözükürler.

B= PIB girişi için seçilen NOTAM'lar

Genelde bir uçuş öncesi Bilgi Bülteni sorgulamasıyla alakalı tüm NOTAM'ları içeren bu bilgiler Uçuş öncesi Bilgi Bülteninde yer alırlar. NOTAM nitelendiricileri olarak B, BD, OB, OBD, NB veya NBD kullanılır.

M= Çeşitli (Miscellaneous)

Özel istek olmadıkça, uçuş öncesi Bilgi Bülteninde yer almayan ve “çeşitli” amaçtaki NOTAM'lardır.

D=Gösterme (Display)

NOTAM bilgisinin alımı konusunda manuel bir işlem bekleniyor yada isteniyorsa, “idari” yapıya ilave edilen ve Bir işleticiye gösterilecek NOTAM'lardır.

Amaç D tanımındaki “idari” (Administrative) “ terimi NOTAM içeriğindeki NOTAM’la doğrudan alakalı değildir. Amaç “D” nin kullanımı, alıcı birimdeki (Bak. Para 2.7) benzeri NOTAM alımı konusunda birbirini izleyen işlemleri Yayınlayan NOF tarafından gösterilmesi için yer alması beklenmektedir.

“D” nitelendiricisi, tek başına asla kullanılmaz. “D” nitelendiricisi yukarıda belirtilen amaç nitelendiricileriyle oluşturacağı bileşimle kullanılabilir.

“Amaç” girişinde kullanılacak ilk harfler, daima NSC’ye dayandırılacaktır.

K= NOTAM bir kontrol listesini (Bak. Para.2.8) içeriyorsa “K” harfi kullanılır.

2.3.5.2“AMAÇ” Birleşimleri:

Aşağıdaki birden üçe kadarki harflerle birleşim oluşturulmasına izin verilebilir. Birleşimlerdeki sıralama özelliği içermez. *3

NB,OB,B,M,NBD,OB,BD, ve MD

NOTAM Kontrol listesi için K kullanılır.

2.3.6 ALAN (SCOPE) Nitelendiricisi

Bu nitelendirici spesifik bir alan olarak NOTAM’ın konusunu (2.ve 3.harfleri) ilgilendirir. Bu nitelendirici NOTAM’ın uçuş öncesi bilgi Bülteninde hangi kategoride kullanılacağını belirtir.

Örneğin: “Havaalanı”, “YOL” veya “Seyrüsefer ikazı” altında tanımlanması.

Uçuş öncesi Bilgi Bülteni üretimi için çeşitli giriş işlemleri konusunda detaylar tanımlanacaktır.

Aşağıdaki girişlere müsaade edilir.

A= Havaalanı (Aerodrome)

“Havaalanları “ alanındaki NOTAM’larla alakalıdır. “A” maddesindeki bir havaalanının girişi (örneğin EGLL) zorunludur. Bu nedenle, Q maddesindeki bir coğrafik referans bilgisi meydan koordinatlarına göre verilmiş olacaktır.

E= YOL (Enroute)

“Yol Bilgisi” içeren NOTAM’la alakalıdır. NOTAM’ın “ A “ maddesinde bir veya birden fazla FIR bilgisini girmek zorunludur. Q maddesindeki bir coğrafi koordinat bilgisi NOTAM içeriğine göre verilecektir.

W= İkaz (Warning)

“Seyrüsefer ikazları” içeren NOTAM’larla alakalıdır. NOTAM’ın “A” maddesine, bir veya birden fazla FIR’ı girmek zorunludur. “Q maddesindeki coğrafik referans bilgisi NOTAM içeriğine göre verilecektir.

*3 Almanya “bileşimlerde sıralamalar özellik içermez.” İfadesini kabul etmemektedir. Çünkü, aşırı otomatik sistemler trafik, amaç ve kapsamdaki harflerin kesin pozisyonuna bağımlıdır. Örneğin ”VI“ trafiği veya “EA” alan bilgisi kabul edilmemektedir. Bu nedenle, bu düzenlemenin “standart amaç birleşimleri (örneğin NB, OB, v.b) anlamında düzeltilmesini önermektedir. Bu ifadenin uygulaması AISPOP-11. 5.1 Kararıyla kabul edilmiş uygulamadır

AE= Havaalanı/Yol

“A” ve “E” alanlı NOTAM’larla ilgilidir. NOTAM’ın “A” maddesine bir havaalanının (örnek EGLL) girilmesi zorunludur. “Q” maddesindeki coğrafik referans bilgisi NOTAM içeriklerine göre verilecektir.

Bir Seyrüsefer yardımcısı havaalanı ve yol usullerinin her ikisi için de kullanıldığı durumda; “AE” Alan kısaltması kullanılacaktır. Havaalanı yer göstergesi NOTAM’ın “A” maddesine eklenecektir. Q maddesi Seyrüsefer yardımcısının coğrafik koordinatları ile yarıçapını içerecektir.

Örneğin: Q) EHAA/QNMAS / IV/ OB / AE / 000 / 999 / 5216 N00442E025
A) EHAM
E) VOR / DME AMS FREQ 113.95 MHZ / CH96Y OUT OF SERVICE

AW= Havaalanı / İkaz (Aerodrome / warning)

“A” ve “ W” alanlı NOTAM’larla ilgilidir. “A” maddesine bir Havaalanı girişi yapılması zorunludur. “Q” maddesine coğrafik referans, NOTAM içeriğine göre verilecektir. “AW” Alanı, Seyrüsefer ikazı olduğu zaman veya bir Havaalanı yakınında olduğu zaman ve de uçulan yol ve meydan trafiğinin her ikisini etkilediğinde kullanılmaktadır. A maddesi, Havaalanı Yer göstergesini, Q maddesi ise aktivitenin yer aldığı yerin coğrafik koordinatını içerecek olup takiben yarıçapı bulunacaktır.

Örneğin: Q)LOVV/QWPLW/IV/M/AW/000/160/4720ON01113E010
A)LOWI
B)9910201400
C)9910202200
E)MIL PJE WILL TAKE PLACE AT SEEFELD
471940N0111300E RADIUS 10 NM.
INFRMATION ABOUT THE DROPPING ZONE MAY BE OBTAINED BY
INNSBRUCK TWR 120.100 MHZ OR BY WIEN INFORMATION ON 124.400
MHZ.
F)GND
G)FL160

LOWI (Viyana) meydanının koordinatı 471539N01112040E, olmasına rağmen aktivitenin yer aldığı alanın gerçek koordinatı Q maddesinde doldurulacaktır.

K= Kontrol Listesi

Bir kontrol listesini içeren NOTAM’la alakalıdır. Bu bilgiler Uçuş öncesi Bilgi Bülteninde yer almazlar. Yayınlayan NOF tarafından geçerli FIR’ların NOTAM’ın “A” maddesinde kullanılması zorunludur.

Uygun girişler NOTAM seçme kriterlerinden alınacaktır.

NSC, NOTAM içeriğine (Örnek: QAA= MNM ALT veya QNV = VOR) bağlı olarak ALAN bölümünün (A, E, W, AE ve AW) bazı konularını (2. ve 3 harfler) içerecektir.

Bu durumlarda, doğru ALAN girişi NOTAM içeriğine göre şayet NOTAM kodunun 4. ve 5. ci harfleri “XX” harfleri olarak kullanılırsa, uygun “ALAN” NSC’ye göre NOTAM konusundan (NOTAM kodunun 2. ve 3.cü harflerinden) türetilmelidir.

ALAN(SCOPE) nitelendiricisinin olabileceği durumlar ile A maddesindeki içerikleri

<u>"ALAN" Nitelendiricisi</u>	<u>A maddesi içerikleri</u>
A	Havaalanı
AE	Havaalanı
E	FIR(lar)
W	FIR(lar)
AW	Havaalanı
K	FIR(lar)

2.3.7 Alt / Üst Limit Nitelendiricileri

Alt/Üst limitler, NOTAM'lı bir hava sahanın etkilenen dikey bölümü ile alakalıdır. Bu bilgi, uçuş öncesi bilgiler için gerek duyulan alt/üst sınırları tanımlamaya izin vermektedir. Aynı zamanda, herhangi bir NOTAM' ın tamamı veya bir bölümüyle alakalı olmayan, istenen dikey bir alanın Uçuş öncesi, Bilgi Bültenlerine sağlanmasına izin verir.

• Bu nitelendiricilerde sınır tanımlamaları, sadece Uçuş Seviyeleriyle " verilmektedir.

Örneğin : /090/330 = Uçuş seviyesi Alt Limit 090' dan Üst Limit 330' a kadar.

• Bu nedenle, Seyrüsefer - ikazları (Nav- Warnings) ile Havasaha Tahditlerinde belirtilen ALT ve ÜST değerler; F ve G maddelerinde belirtilen değerlerle ilgili olacak ve bunlar NOTAM metninde de (Bakınız para.2.4.6) belirtilecektir.

• Hava saha organizasyonu yapıldığında; ilgili havasaha dikey limitleriyle belirtilen ALT ve ÜST Limit değerleri alakalı olacaktır. (Şayet, NOTAM' la bir havasahanın dikey limitleri değiştiriliyorsa F ve G madde değerleriyle ilgili ALT/ ÜST değerlerinin şimdiki durumu verilmeli veya birbirine benzer olmasına dikkat edilmelidir.

ÖRNEK: F) 2000 FT AGL = ALT/ÜST : 020/075
G) 7500 FT AMSL

NOT: Transition (Geçiş) ve seviye yükseklikleri arasında (hava basıncına bağlı) değişiklikler olması durumunda; Q maddesindeki ALT ve ÜST nitelendiricilerindeki değerler girilecek, F ve G maddelerinde veri gösterimi ise yaklaşık benzerdeki değerlerle yapılacaktır.

Yayınlayan NOF, Q maddesinde verilen uçuş seviye değerlerini dikkate alacak, F ve G madde değerlerine dönüştürmede lokal "Rakım (elevation) veya yükseklikleri" eklenecektir. Standart atmosferdeki basınç sapmaları için ilaveten ekstra bir tabaka dahil edilir.

Uçuş öncesi Bilgi Bülteninde istenen uçuş profil gereklerini yeterince içeren yükseklik değer girişleri yanı sıra operasyonel bir limit sağlanmalıdır.

• Eger bir NOTAM' da spesifik bazı yükseklik göstergeleri olması gerekmiyorsa, Havaalanı bilgisi (Kapsam-A) yanısıra YOL (en-route) bilgisi içinde default değerleri ALT=000 ÜST=999 kullanılacaktır.

NOT: Yer tesislerini işaret eden ilgili meydan bilgisi ile "Üst limit" için girilen bilgiler bağıntılı olmayabilir (Bu yüzden default 999).

Ne zaman ki, havaalanı ile alakalı bilgi aynı zamanda havasahasını etkiliyor ve ALT/ÜST Limiti belirtme ihtiyacı bulunuyorsa; Alan veya kapsam (SCOPE) nitelendiricisi, "AE" veya "AW" olarak belirtilecektir.

2.3.8 " COĞRAFİK REFERANS " Nitelendiricisi

2.3.8.1 Genel Kurallar

Bu nitelendirici, NOTAM' daki bilginin coğrafik yerini içerir ve;

- 5 karakterli KUZEY/GÜNEY enlemi, 6 karakterli DOĞU/BATI Boylamlarını veren ve 11 karakterden oluşan bir koordinat setidir. Örneğin 5410N00845E

- Toplam sahayı etkileyen, daha sonraki etkilenen genişliği bütünüyle Deniz mili (NM) olarak veren ve 3 rakamlı Yarıçap bilgisinden oluşmaktadır.

Örneğin:Q) LTAA/QWELW/IV/0B/W/000/310/3910N03230E011

2.3.8.2 Koordinatların Kullanımı

- Alan (Scope) bilgisi A olan NOTAM' lar için Meydan Referans Noktası (ARP) koordinatları girilecektir.
- Faaliyet alanı (Scope) AE veya AW olan NOTAM' lar için uygun bir koordinat bilgisi girilecektir. Bu koordinatlar ARP' den farklı olabilir.
Örneğin: Havaalanında yerleşik bir VOR için, ARP koordinatının aynısının kullanımına gerek yoktur. Bir meydan veya yakınında bulunan, meydan trafiğini etkileyen bir Seyrüsefer ikazı (warning) için benzer uygulamalar yapılabilir ve koordinatlar da ARP'den farklı olabilir.
- Alanı (Scope) E veya W olan ve verilen/bilinen bir noktayı (Seyrüsefer yardımcısı, Rapor Noktası, Şehir v.b) ilgilendiren NOTAM' lar için bu noktaların koordinatları girilecektir.
- Eğer, Alanı (Scope) E veya W olan ve bir sahayı (FIR, Ülke, Tehlikeli Sahayı v.b) ilgilendiren bir NOTAM ise, etkilenen tüm sahayı kapsayan, tahmini bir daire yarıçapının merkezini gösteren koordinatlar girilecektir.
- Spesifik bir coğrafik pozisyonu olmayan (örneğin: VOLMET Giriş gerekleri, Haberleşme kesintisi, SRS Yayınları v.b) ve Alan (Scope) bilgisi E veya W olan bir NOTAM ise; Etkilenen tüm sahayı kapsayan tahmini bir daire merkezinin yarıçapını gösteren koordinatlar girilecektir. (Bu koordinat, bir FIR veya birden fazla FIR' ın merkezi olabilir. Örneğin; bu değer tamamen bir devlet için seçilebilir.)

2.3.8.3 Yarıçap Kullanımı

- Aslında yarıçap bilgisi, NOTAM' ın etkilediği tüm sahayı kapsayan bir yöntemin kullanımı olmaktadır.
- A maddesinde belirtilen komple FIR veya tüm FIR' lar (örneğin birden fazla FIR' ı olan tüm devletler) söz konusu ise, o zaman yarıçap alanına "999" doldurulacaktır."999" değeri yarıçap olarak kullanıldığında sadece NOTAM' ın A maddesinde FIR' lar belirtilmesi durumunda otomatik bir sistem tarafından bulunmasına izin verecektir. Komşu FIR' lar, yarıçapın etki alanı içinde olsa bile, bu bilgi nedeniyle asla etkilenmeyeceklerdir.

Örneğin: (D0001/00 NOTAMN
Q) EDXX/QXXXX/IV/OB/E/000/999/5120N01030E999
A) EDBB EDFF EDLL EDMM EDWW
B) 0301010001 C)PERM
E) FLIGHTS TO/FROM THE CONTRACTING STATES OF THE SCHENGEN REGIME MAY BE CONDUCTED TO/FROM ANY AERODROME WITHIN THE GERMANY. THE OBLIGATION TO USE A DESIGNATED CUSTOMS AERODROME IS WITHDRAWN).

- Bazı spesifik NOTAM konularında, yarıçap bilgisi gerekli kolaylık ve tek düzeliğin (yeknesaklığın) sağlanması için standart hale getirilecektir. Bu türdeki NOTAM kod ve onların uygun yarıçap bilgisi aşağıdaki tabloda listelenmiştir.

NOTAM’da kullanılması tavsiye edilen yarıçap göstergeleri tablosu

<u>NOTAM Kodu</u>	<u>Açık dilde manası</u>	<u>NM cinsinden Yarıçapı</u>
Q....	NOTAM’la ilgili tüm Havaalanları (sadece kapsamı A olanlar) Uygun değerler belirtilmemiş ise faaliyet alan bilgisi (scope) AE/AW olan NOTAM’lar içinde default değeri kullanılacaktır.	005 005 Eğer uygun bir değeri yoksa.
QN...	Tüm Seyrüsefer yardımcıları (VOR, NDB...) <u>Hariç :</u> Uzun menzilli Seyrüsefer Sistemleri, örneğin ; GPS, YOL-DME....	025 (* 4 Aşağıdaki nota bakınız)

*4. Hollanda, QN.... (tüm seyrüsefer yardımcılar için) 025NM değerinin kullanımını kabul etmedi. Bu durum, AIP’de yayımlanan veri ile NOTAM arasındaki istenmeyen bir başkalık yaratacaktır

<u>NOTAM Kodu</u>	<u>Açık Dilde manası</u>	<u>NM Cinsinden Yarıçapı</u>
QOB..	OBST (mania)	005
QOL..	OBST LIGHT (ışıklı mania)	005
QPH..	Bekleme Usulleri	025

QPX..	Asgari Bekleme Yükseltisi	025
QAP..	Rapor Noktası	005
QAX..	Kavşak	005

NOT : Avrupadaki yere dayalı seyrüsefer yardımcıları şebekesinin yoğunluğundan, Uçuş öncesi Bilgi Bültenlerinin aşırı yüklenmesini önlemek için default değer girişleri, yayınlayan NOF' lar tarafından yapılacaktır.

2.4 NOTAM'IN MADDELERİ

2.4.1 A Maddesi- FIR/AD Yeri

2.4.1.1 Tek Yeri olan NOTAM' lar

İlgili bir Havaalanı veya FIR' ın ICAO yer göstergesi.

- Bir FIR olduğu durumda, Q satırındaki " FIR " nitelendiricisinin aynısı giriş yapılmalıdır.
- Eğer bir NOTAM' ın içeriği bir UIR ile alakalı ise, Q maddesinin alt/üst alanlarına uygun UIR seviyeleri ile bereber A maddesine FIR veya UIR yer göstergesi yazılacaktır.

NOTAM içeriği gerektirmedikçe, A maddesinde sadece FIR göstergelerinin kullanılması tavsiye edilir.

Q maddesinde not olması durumunda, sadece bir FIR veya ülke göstergesini takiben XX konulacaktır.

- Bir Havaalanı göstergesi verildiğinde, Havaalanının yeri Q maddesinde yazılan FIR içinde olmalıdır. Havaalanı, başka bir Devletin FIR' ı içinde olsa bile bu uygulama yapılacaktır. Örneğin EGJJ dair bir NOTAM' ın Q maddesinde LFRR bulunacaktır.
- Bir Havaalanının 4 harfli ICAO yer göstergesi mevcut değilse; A maddesine 2 harfli ülke kodu + (artı) XX (EDXX) veya Tek-harfli ülke göstergesi + (artı) XXX (KXXX) bulundurulmalı ve E maddesine ilk element olarak havaalanının tam ismi yazılmalıdır.

NOT: Devletler aşağıdaki acil tedbirleri almalıdırlar;

- Uluslar arası NOTAM' da kullanılan tüm havaalanları için bir ICAO yer göstergesi bulunmalı;
- Aynı yer göstergesi bir havaalanı ve bir FIR için kullanılmamalıdır.

Örnekler :

A) EBBU (1 FIR, ICAO Yer Göstergesi)

A) LFPO (Havaalanı, ICAO yer göstergesi)

A) EDXX (Almanya tarafından yayınlanmış ve yer göstergesi olmayan havaalanı)

Sonuncu örnekte havaalanının tam adı olan "GROSSENHEIN" NOTAM' ın E maddesinin ilk elementi olarak ifade edilmiş olmalıdır.

2.4.1.2 Cok - Yerli (mevkili) NOTAM

- Çok-yerli (mevkili) NOTAM' larda havaalanı bilgisi bulunmasına izin verilmez.
- Birden fazla FIR' ı ilgilendiriyorsa:
 - Yayınlanan bilgidен etkilenen tüm FIR yer göstergeleri NOTAM' ın A maddesine girilmiş olacaktır;
 - A maddesindeki FIR sayısı, geçerli ICAO NOTAM formatı tarafından 7 olarak (Bir AFTN satırının uzunluğu nedeniyle) sınırlandırılmıştır. Eğer 7' den fazla FIR etkileniyorsa, ilave NOTAM yayınlanacaktır.
 - Q maddesindeki FIR nitelendiricisi, ICAO ülke gösterge harf (ler) ile XX (veya XXX)' i içermelidir. Birkaç ülke ve birden fazla FIR' la alakalı " supra-milliyetli " bilgi bulunuyorsa, Q maddesindeki FIR alanına yayınlayan NOF' un ICAO ülke göstergesi (takiben XX veya XXX) belirtmelidir.

Örnek 1 : Bir ülkedeki birden fazla FIR:

A) LFFF LFBB LFRR ise
Q maddesindeki "FIR" = LFXX olmalıdır.

Örnek 2 : Çeşitli ülkelerdeki birden fazla FIR:

A) EDDF EBBU LFFF
Almanya NOF' undan çıkışlı olduğundan Q maddesindeki "FIR" bilgisi =EDXX olacaktır.

2.4.2 **B Maddesi – Geçerliliğin Başlaması**

NOTAM'ın yürürlüğe gireceği yılı, ayı, günü, saat ve dakikayı veren 10-rakamlı tarih-zaman grubu.

Not: Bir NOTAM, B maddesinde verilen bir tarih-zaman grubunda yürürlüğe gireceği belirtilmedikçe, Yayınlandığı andan itibaren geçerli kılınacaktır.

Örnek B) 0007011200 (1 Temmuz 2000, saat 1200 UTC)

- Bir günün başlangıcı 0000 olarak belirtilecektir.
- NOTAMR ve C'nin B maddesi, NOTAM'ın yayın zamanı ile uygun olacaktır. Gelecekte yapılması tasarlanan bir geçerlilik başlangıcı verilemeyecektir.

Not: "WIE" veya "WEF" kullanımına izin verilmez.

2.4.3 **C. Maddesi – Geçerliliğin Sonu**

NOTAM'ın sona ereceği yılı, ayı, günü, saat ve dakikayı veren 10-rakamlı tarih-zaman grubu.

- Bir günün sonu 2359 olarak belirtilecektir (2400 kullanılmayacaktır).
- Geçerlilik süresi kesin olmayan (şüpheli) NOTAM'ların tarih-zaman grubunu "EST (tahmini) takip etmiş olacaktır.
- Not: "APRX DUR" veya "UFN" kullanımına izin verilmez.

- "EST" içeren bir NOTAM, C maddesinde belirtilen "Tahmini =EST" bitiş tarihinden önce, ya bu NOTAM'ın yerine geçecek bir NOTAMR ile yenilenecek veya NOTAMC ile iptal edilecektir.
- Geçerliliği sürekli olan NOTAM'lar için "PERM" kısaltılması kullanılır.

Örnekler: C) 0007022030
C) 0007031230 EST
C) PERM

- NOTAMC'lerde C maddesi kullanılmaz.
- Yedek tarihlerde aktivitelerin olacağını (yada olmayacağını) duyuran herhangi bir NOTAM yayınlandığı durumlarda; NOTAM'ı yayınlayan NOF, uygun bir zamanda bilgiyi güncelleştirmeyi sağlayacak gerekli iptal veya Yerini alacak (Replace) NOTAM devreye sokulacaktır.

2.4.4 D Maddesi - Gün Programı (tarifesi) "PROĞRAM"

Bir NOTAM'daki bilgiler; B ve C maddelerinde belirtilen geçerlilik dönemi ile bazı periyotlar yönünden kullanıcılara uygun olmuyorsa, sadece bu maddenin yazılmasına ihtiyaç olur.

- D maddesinde belirtilen aktivitenin dönemleri B ve C madde zamanları arasına denk düşecek, ve D maddesindeki ilk aktivitenin başlangıcı; daima, madde B zamanı ile uyuşacak ve son aktivite C maddesindeki zamanla sona erecek şekilde uyum gösterecektir.
- Bu bilgi, uçuş öncesi Bilgi Bültenine girişi ve yeniden bilgiye ulaşmayı amaçlar.
- D maddesi 200 karakteri aşamaz *5, Eğer geçerse, ek bir NOTAM yayınlanacaktır.

*5 Kullanıcı araştırmaları; D maddesinin 3 satırdan daha uzun olacağını göstermekle birlikte mevcut 200 karakterli değer olan 3 AFTN satırının kullanımının anlatım yönünden daha kompleks olacağı doğrultusundadır.

Bu kural acilen yerine getirilebilir.

- 2 ardışık faaliyet dönemi arasındaki maksimum zaman periyodu 7 günü aşmaz. Eğer ardışık faaliyet dönemleri arasındaki zaman aralığı 8 gün veya daha fazla ise, Ek bir NOTAM yayınlanacaktır.

2.4.4.1 Genel Bilgi

D maddesi aşağıdaki usuller uyarınca oluşturulacaktır. Bunlar, uçuş öncesi Bilgi Bülteni üretimi için açık ve belirli standart deyimlerin otomatik işlemini yapmayı sağlar; Rehber envanterin iyi ve net bir şekilde okunaklı saklanması sağlamaktır.

Otomatik işleme (ve bazı kapsamlı manuel işlemlere) izin verir, B ve C maddelerindeki tarih ve saatler aktiviteyi ilgilendirmediği zaman, NOTAM bir PIB'nin içinde yer almayacaktır.

2.4.4.2 Kullanılan Kısaltma ve semboller

YIL: Yıl bilgisi B ve C maddelerinde belirtildiği gibi D maddesine konmayacaktır. Şayet bir yıldan diğer bir yıla devam eden planlanmış zaman programı varsa, görüntülenen veri kronolojik sırada olduğu gibi kalacaktır. Örneğin, Bu yılın Aralık ayı gelecek yılın Ocak ayından önce gelmelidir.

Aylar : OCA ŞUB MAR NİS MAY HAZ TEM AGU EYL KAS ARA
Ayın Günleri : 01 02 0330 31
Gün : PTE SAL ÇAR PER CUM CTE PAZ
Zamanı : Yazılı 4 sayı (örnek:1030)
Metin : EXC : hariç
DAILY : isteğe bağlı “günlük “ program
EVERY: sabit günler konusundaki program
HJ : Gün doğumundan günbatımına kadarki dönem (=SR – SS)
HN : Günbatımından gündeğümüne kadarki dönem (=SS – SR)
H24 : İlgili tüm günler/tarihler, Tek bir giriş olarak kullanılmaz.

SR ve/veya SS : Gündeğümü veya Günbatımını belirtmek uygunsu,

AND : D maddesinde belirtilen son zaman periyodu veya son tarihin önüne dahil edilecektir. Rehber bir envanterdeki okunaklılığı artırmak için kullanılır.

İşaretler :”,” (virgül) : program elementi veya grup ayırımında

:”-“ (Tire) : “e kadar” veya “den- e’ye kadar” anlamındadır.

:” “(boşluk) :”VE” gibi okunur. Boşluklar son tarih veya zaman periyodunun önünde kullanılmaz.

:’/’(kesme) :D maddesinde kullanılmaz,

Örnekler : D) APR 04 06 08 AND 11
D) MAR 04 0600 – 0800 AND 1000 – 1200

2.4.4.3 Özel Durumlar

Gündeğümü ve Günbatımı (Sunrise and Sunset):

Alaca karanlığın başlangıç ve bitimini ifade eden anahtar kelimeler;

“SR MINUS30” (=Gündeğümünden 30 dakika önce) ve “ SS PLUS30” (Gün batımından 30 dakika sonrası) dir. (SR ve SS’den sonra boş bir zaman olacağı not edilmelidir.)

Eğer bir NOTAM faaliyet zamanı gündeğümü veya günbatımı ile alakalı ise, Gündeğümünün gerçek zamanı geçerliliği ilk günü ve geçerliliğin son günü ise günbatımının gerçek zamanı olacaktır. Bunlar sırasıyla, B ve C maddelerine yerleştirilecektir.

Örnekler: B) 0005110413 C) 0005211701 D) SR MINUS30-SS PLUS30
B) 0005150446 C) 0005201633 D) HJ
B) 0005151920 C) 005200437 D) SS-SR

Günlük değişim nedeniyle bu özel zaman formatları, NOTAM’ların çıkışlarında otomatik işleme girmeyebilir. Bu durum varsa, NOTAM PIB’de ilgili tüm gün için görüntülenecektir.

Yasal tatiller

Devletler arasında mevcut farklılıklar olduğundan, tarihler açık bir şekilde ifade edilmelidir.

Uzun veya karmaşık programlar:

D maddesinde bir yapı verilemeyeceğinden, Benzer durumlar farklı NOTAM'lara dağıtılacaktır.

2.4.4.4 örnekler

Açıklama: Önceden belirtilen doğru bir takvimde örnekler verilir ve kural uygulaması B maddesindeki zamanla D maddesindeki ilk faaliyetin başlangıcının uyuşması ve de C maddesi ile son aktivitenin sona ermesinin uyuşmasıdır. Bu yüzden, B ve C maddeleri (örneğin tanımlanmış zaman periyotları) örneklerde gösterilmez.

Örnek: 1: Hergün tekrarlanan hadise faaliyetleri.

D) 0700 – 1000 veya D) DAILY (Günlük) 0700-1000

Örnek:2: Haftanın bazı günlerinde tekrarlanan faaliyetler

D) EVERY MON (= Her PTE)

Örnek:3: Çeşitli günlerdeki aktiviteler

D) FEB 08 10 AND 12

Örnek:4: FROM –TO ile açıklanan çeşitli gün – dönemler

D) FEB 08-12, FEB 17-20

Örnek:5: Gün – dönemi ve zaman – periyotlu bileşimler

D) FEB 08 –28 2000 – 2200, MAR 01-05 1800 – 2200

D) FEB 08-28 DAILY 2000 – 2200, MAR 01-05 DAILY 1800-2200

D) WED AND SAT 1000 – 1400, SUN – TUE 1500 –1800

D) FEB 08 10 AND 12 1000-1600, FEB 13-28 1200- 1900, MAR 01-05 1000 – 1300 AND 1500-1700

Örnek:6: Zaman periyodu bulunan günlük – dönemlerle “ H24 faaliyetli” günlük bileşimler.

Çarşamba ve Cuma günleri tam gün faaliyet (H24), Pazar günü saat 0600'dan 1700'e kadar aktivite.

D) WED AND FRI H24, SUN 0600 – 1700 veya

D) 01 AND 03 H24, 05 0600 – 1700.

Örnek:7: Özel istisnalı gün dönemi ve zaman dönemi

D) THU 0300 – 1200 EXC FEB 16 veya

D) SUN 0700 – 1800 EXC FEB 19 AND MAR 12

Örnek:8: Ardışık 2 hafta esnasında, Çarşamba 1900'dan Cuma 0600 kadarki aktivite

D) WED 1900 – FRI 0600 veya
D) 01 1900 – 03 1600, 09 1900 – 10 0600

Örnek:.: Gündoğumu ve günbatımına ilişkin faaliyetler

D) SR – SS
D) SR MINUS 30-SS
D) SR MINUS 30-1500
D) 0800-SS
D) 0800-SS PLUS 30

2.4.5 E Maddesi – NOTAM Metni

- E Maddesi düz İngilizce dilinde ve serbest metinde olup NOTAM kodu içermez. NOTAM kodu, NOTAM seçme kriterinde verilen metne göre aktarılır.
- E Maddesindeki metin, sadece bir NOTAM konusu ile ilgili olacaktır.(Trigger NOTAM'ı olması dışında, bakınız Para 2.5.1 bullet 6).
- İyi bilinen ICAO kısaltmaları (Doc 8400) ve Kısaltılarak kullanılan ölçüm birim ve direktifleri (örneğin: SE, FT, GND, AMSL, NM v.b) içerebilir.

Örnekler: E) RWY 25R ILS LLZ servisi dışıdır.

E) OBST inşa edildi. Vinç 1.5 NM W THR RWY 07L 2500 FT
S RCL 07L / 2SR Yükseklik 150 FT AGL / 191 FT AMSL.

- E Maddesinde yer alan ana bilginin benzeri Uçuş öncesi Bilgi Bültenine de alınmış olacaktır. Bu bilginin, uçuş öncesi Bilgi Bültenine girişi benzeri bir yolla ve doğrudan oluşumuna izin verilecektir.
- Gerçek bilgi E maddesinin ilk satırında verilecektir (örneğin: aktarılan veya genişletilen NOTAM bilgisi).
- Açık olmayan ve/veya tamamlanmamış NOTAM – metinlerinde AIP'yi referans etmekten kaçınılacaktır.

Örnek 1:

Hatalı: E) WARNING WITHDRAWN
REF AIP ENR 4.2.7.3 para 6.5

Açıklama: Bilgi açık değil ve tamamlanmamıştır.
Çözüm : Yukarıdaki durumda, şartları açıkça belirtiniz.

Doğru: E) ULTRALIGHT AREA SAN TEADORA 5048N - 03339E
COMPLETELY WITHDRAWN. Ref AIP ENR 4.2.7.3 para 6.5

Not: Madde C= yukardaki örnekte PERM olacaktır.

Örnek 2 :

Hatalı : E) TACAN “ALA” CH88 OUT OF SERVICE REF AIP ENR 2.1

Açıklama: AIP’yi ilgi vermeye gerek yoktur. (Bu durumda, geçici nitelikli bir bilgi var ve uzun bir süreyi kapsamamaktadır.)

Doğru: E) TACAN ALA CH88 OUT OF SERVICE

- **E maddesi 300 karakteri aştığında, bir X maddesi NOTAM’a eklenecektir. *2**
Bir NOTAM metnindeki bilgi kayması bir uçuşun emniyetle icra edilmesi için önem arzemesi durumları hariç, E maddesi 300 karakteri aşamaz.

Örneğin: Bir veya daha fazla pist için deklere edilen mesafelerin listesi bir NOTAM ihtiva ettiği durumda

2.4.6 F ve G maddeleri – Alt ve Üst Limitler

- Uygun olduğunda, seyrüsefer ikazları (Warnings) ve Havasaha organizasyonlarına ilişkin alt ve üst limitler F ve G maddelerine konacaktır.
- G maddesi hazır olduğunda, F maddesinde doldurulacaktır.

*2 X Maddeleri, Annex -15 için teklif edilen AIST-10 kararıyla farklı bir konudur.

- F ve G maddeleri aşağıdakileri içerecektir:

Bir yükselti (Rakım) veya yükseklik metre veya Feet olarak, yada bir uçuş seviyesi (daima 3 rakamla ifade edilir) olarak belirtilir. Bunlara İlaveten, yüzeyden (SFC) ve yerden (GND) değerleri F maddesinde, G maddesinde ise UNL (limitsiz) kullanılabilir

Yeni şartlı deyimlerin /formatların olabilirliği:

F maddesi

SFC

GND

XXXXXXFT AGL

XXXXXXFT AMSL

XXXXXXM AGL

XXXXXXM AMSL

FLXXX

Notlar:

- Herbir maddeye sadece tek bir giriş yapılmasına izin verilir.

Örneğin: G) 10000 FT (3280M) AGL kullanılmayacaktır.

- FT ve M kısaltmaları AGL veya AMSL kısaltmalarından bir boşluk karakteri ile ayrılacaktır. Diğer bir karakter (örneğin “/”, “-“...vb.) kullanılmayacaktır.

Örneğin:”3000FT/AMSL” kullanılmayacaktır.

- Q maddesindeki “ALT=LOWER” ve “ÜST=UPPER” nitelendiricilerinin değerleri, F ve G maddelerinde belirtilen uçuş seviyeleri veya yükseklikleriyle uygun olmalıdır. Eğer F ve G yükseklik olarak veriliyorsa, “ALT” veya “ÜST” limit nitelendiricilerinde belirtilen değerler FL rakamlarına uygun değerleri ihtiva edecektir. “Standart. Atmosferden barometrik basınca dönüşümde, olağan sapma ile yerin rakımı dikkate alınmayacaktır.

Örnek: F) FL 250 (ALT=250)
G)FL 310 (ÜST=310)

Örnek: F) 1500FT AGL (ALT=030)
G)7500FT AMSL (ÜST=095) Bu durumda GND=MSL olup Barometrik basınç değişmesi (varyasyonu) için bir emniyet payı dahil edilmiştir.

- “Aktivite FL 040 üzeri (ATC’nin onayından sonra FL080)” şeklinde duyurulduğunda G maddesinde ve “ ÜST=UPPER” nitelendiricisinde daha yüksek bir değer kullanılacaktır.

2.4.7 **X MADDESİ – ÖZETLEME** 2*

- X maddesi NOTAM formatında kullanılan yeni bir madde olup NOTAM yapmakta (işleminde) gereksiz bilgilerin Uçuş öncesi Bültenlere alınmasını önlemeyi amaçlamaktadır.
- X maddesi isteğe bağlı (zorunlu olmayan) bir madde olup E maddesinin özetlenmesi (Bak.para. 2.4.5 son bölüm) veya açıklanması gerekmedikçe gösterilmez.
- X maddesi, E maddesinin bir açıklaması yada özetlenmiş versiyonunu içerecektir. Ancak, ilgili tarih ve zamanlar (B, C ve D maddelerinde belirtilmiş olduğundan) bu maddeye dahil edilmeyeceklerdir.
- X maddesi, konunun veya konunun bir durumunu kısa ve bir özet olarak tanımlamayı esas alır. Mümkün olan yerlerde, ICAO sözlük ve standart ICAO kısaltmalarında yer alan deyimler kullanılacaktır.
- E maddesinde, tam bir sahayı tanımlayan (komple) bir koordinat listesi olduğunda, tanımı daha kolaylaştırıcı ve daha anlamlı kılabilecek açık lisandaki Bilgi, X maddesinde sağlanacaktır. Mesela, uzun koordinatlı bir liste yerine coğrafik mevkisi bilinen bir yere göre bir yarıçap verilerek veya bu mevkiden mesafe ve yönü verilerekten kısaltma yapılabilir yada yerine kullanılabilir. (örneğin Nancy ile strasburg arasında yer alan saha, kuzeye 20 NM olarak genişletilir.)
- Eğer X maddesi sunulmuşsa daima NOTAM’ın son maddesi olacaktır. Çok partlı NOTAM olduğunda, X maddesi sadece son partın sonunda görünecektir.
- Bir X maddesinin eklenmesi çok-partlı bir NOTAM’a neden olabilir, veya çok-partlı NOTAM’a ilave bölüm eklenmesine neden olabilir.
- X maddesi, bir Trigger NOTAM veya bir Kontrol listesinde asla bulunmayacaktır.
- X maddesi, 300 karakteri aşmayacaktır.

*2 X Maddesi, Annex-15 için teklif edilen AIST-10 kararıyla farklı bir konudur.

Örnek 1:

E) Yeni seyyar TACAN cihazı aşağıdaki özelliklerle tesis edilmiştir. Tanıtması: “ AME”
FREQ CH45X PSN 1040M after THR 29278M left RCL HGT 18M/59FT
AGL75M/246FT AMSL. Aşağıdaki kısıtlamalarla orografy nedeniyle kullanılabilir:
Sektör 330/060 operasyonel kavaraj azaltımı 20NM MRA 8500FT, sektör 060/120
çalışma kavaraj azaltımı 20 NM MRA 4000FT SEKTÖR 120/150 40NM MRA 5000FT
sektör 150/330 40NM MRA için 8500FT

X) Seyyar TACAN “AME” CH45X tesis edilmiş olup, THR29’ dan 1040M, 278M RCL’ nin solunda

Örnek 2:

E) Seyrüsefer ikazı, Roma FIR’nın uluslar arası sularında, taşıma amaçlı uçuş operasyonları icra edilecektir. Uçaklar, diğer uçakların güvenliği için belirli hükümler altında ve filonun yüzey trafiğine görünürlüğü sağlanarak uçuşları yapılacaktır. Tüm uçuşlar, uluslar arası havasahasında uygulanan ICAO usullerine uyumlu olarak, uçaklar, VMC veya Radar gözetimi ve RDO haberleşmesi ile bir askeri Hava Radar Fasilitesi veya Askeri bir RDO haberleşmesi altında gerçekleştirilecektir. Taşıyıcılar bu şartların, normalde ICAO hava trafik kontrol firmalarınca verilenlerle eşit güvencede bir seviyede sağlanmasını tavsiye etmektedir. RMK (Açıklama): Sivil pilotların, yayınlanmış ATS yollarında uçmaları önemle tavsiye edilir.

X) Roma FIR’nın uluslar arası havasahasında Askeri uçuşlar yapılacaktır. Sivil Pilotların yayınlanmış ATS yollarında uçmaları önemle tavsiye edilir.

2.4.8 NOTAM “R” YAPMAKLA İLGİLİ USULLER:

NOTAMR’ başka bir NOTAM’ın yerine geçmektedir.

- NOTAMR yerine geçeceği NOTAM’lar yerine yayınlanır.
- NOTAMR sadece bir NOTAMN veya NOTAMR’nin yerini alır

Örneğin: A0124/97 NOTAMR A0106/97

- NOTAMR, ilgili NOTAM’la aynı konuya kesinlikle değinir.
- NOTAMR’nin A maddesi ile işaret edilen NOTAM’ın içeriği aynı olur.
- NOTAMR işaret ettiği NOTAMN veya NOTAMR’nin yerine hemen geçer.*
- Bir NOTAMR’nin B maddesinde gelecekte başlayacak bir yürürlük tarihi kullanılamaz.
- NOTAMR’nin, çok parçalı bir NOTAM’ın tek bir bölümünü replace etmesine izin verilmez.

* Bu usul hemen uygulanabilir.

2.4.9 NOTAM “C” OLUŞTURMAKLA İLGİLİ USULLER

NOTAMC’ler NOTAM’ları iptal eder.

- NOTAMC’ler aynı serideki NOTAMN veya NOTAMR ‘lerle alakalı yayınlanır.
- NOTAMC ile sadece bir NOTAMN veya “R” iptal edilir.

Örneğin: A 0234/97 NOTAMC: A0123/97

- NOTAMC 'nin A maddesi iptal ettiği NOTAM'ınki ile aynı içeriklidir.
- NOTAMC yayınlandığı zaman geçerli olur ve ilgili olduğu NOTAMN veya NOTAMR'yi hemen iptal eder.
- B maddesinde geleceğe yönelik (iptal) yürürlük tarihi konulmasına izin verilmez.
- Çok partlı bir NOTAM iptal edildiğinde, tüm bölümler NOTAMC ile iptal edilir. Partların (bölümlerin) tek tek iptal edilmesine izin verilmez.
- AIP Düzeltmesine (AMDT) bir NOTAM alınması durumunda bir NOTAMC yayımlanacaktır.(Bk.Para. 2.6. ve 2.9.3)
Aşağıdaki nitelendiriciler kullanılır:

-“NOTAM KODU” nitelendiricisi

KONU : 2. ve 3. harfler orijinal NOTAM'inkini tanıtan harfler olacaktır.

DURUM : 4. ve 5. harfler olarak aşağıdaki girişlere izin verilir.

- Q..AK = YENİDEN NORMAL ÇALIŞMAKTA
- Q..AO = ÇALIŞIR.
- Q..AL = BİR ÖNCEKİ ŞARTTA ÇALIŞIR KONU
- Q..CC = TAMAMLANDI.
- Q..XX = DİĞER (AÇIK LİSANLI)

-“TRAFİK”, “AMAÇ”, “KAPSAM”, “ALT/ÜST” ve “ KOORDİNATLAR, YARIÇAP” nitelendiricileri, iptal NOTAM'ında da aynı olacaktır. Muhafaza edilen bu orijinal nitelendiriciler, “Uçuş öncesi-Bilgi Bülteninin Güncelleştirilmesini” yapmakta, NOTAMC 'lerin bu işlemi yapmakta ilaveten kullanımına izin verir.

- NOTAMC C, D, F, G. ve X Maddelerini ihtiva etmez.
- Tüm NOTAMC'lerde, şifresiz NOTAM kod metinleri, E maddesinde NOTAM konusunun detaylarıyla beraber yer alacaktır.
- * Bu usül derhal uygulanabilir.

Örnek: NOTAM Kodu = QNVAK

E maddesi = DKB VOR Normal çalışmasına başladı.

- Rehber Envanter usulüne göre çalıştırılacak kolaylıklarıyla ilgili bir NOTAMC'yi NOTAM kodunun 4 ve 5'inci harfleri XX olan yeni bir NOTAMN (NOTAMR yerine) hemen takip edecektir Bu NOTAM'ın E maddesinin sonunda Açıklama(=Remark) : NEW NOTAM TO FOLLOW” bulunacaktır.

Örnek: NOTAM kodu = QMRXX
E maddesi = RWY 07L/25R NEW NOTAM TO FOLLOW

2.5 İKAZ (TRIGGER) NOTAM VE İLGİLİ USULLER

2.5.1 Genel Kurallar

AIRAC usullerine göre bir AIP Düzeltmesi (AMDT) veya bir AIP Eki (SUP) yayınlandığı zaman; AIP Düzeltmesi veya Ekin geçerli numarası ve yürürlük tarihiyle birlikte içeriklerinin kısa bir tanımını veren bir ikaz (Trigger) NOTAM yayınlanacaktır. Bu NOTAM ilgili AIP Düzeltmesi veya Eki ile aynı tarihte yürürlüğe girmiş olacaktır. Böyle bir NOTAM metni Uçuş öncesi Bilgi Bültenine eklenerek verilen geçerli bir tarihte yürürlüğe girecek önemli bir operasyonel değişikliğin pilot ve işleticilere hatırlatılmasını sağlayacaktır.

Annex 15, Bölüm -4, Part 1 ve 2’de (Ref 1) listelenen bilgiler olduğunda bu bilgiler düzenli “AIRAC” sistemi altında; ya AIRAC AIP Düzeltmesi (AMDT), veya bir AIRAC AIP Ekiyle (SUP) dağıtımı yapılacaktır.

Zaman kısıtlaması nedeniyle, bilgi olduğunda normal AIP Ekleri (SUP) bir AIRAC AIP -Eki (SUP) yayını gerektirir gibi bazen yayınlanacaktır. Müstesna benzeri durumlarda; Bilginin operasyonel yapısını yürürlüğe sokmamak için normal AIP Ekiyle de (SUP) ikaz edilmiş olacaktır.

AIRAC AIP (AMDT) Düzeltmeleri ile AIRAC AIP Ekleri (SUP) daima bir NOTAM ile ikaz edilecektir.

NON-AIRAC AIP Ekleri (SUP), normalde bir AIRAC AIP Eki (SUP) yayınında olması gerekli bilgiyi içerdiğinde bir NOTAM tarafından sadece ikaz edilecektir. “Konu = Subject “ ve ” Durum =Condition” bilgisi NOTAM Seçme Kriterine göre en azından “AMAÇ (=Purpose) “OB” bilgisi ile alakalı olacaktır.

Trigger (ikaz) NOTAM’ı aşağıdaki kurallara göre yayınlanır:

- Trigger (ikaz) NOTAM’ı AIRAC AIP Düzeltmesi (AMDT) veya AIP Eki (SUP) (AIRAC veya müstesna durumlarda NON-AIRAC) yayın tarihlerinde yayınlanacaktır.
- Yayınlayan NOF tarafından “ikaz edilmemiş” temel operasyonel bilginin ikazına ihtiyaç duyulduğunda, içerdiği bilgiye göre uygun NOTAM serilerinde duyurumu yapılacaktır. NOTAM işleme Birimleri “ için “T” serisi ayrılmış, olduğundan yayıncı NOF tarafından “ T “serisinde ikaz yapılmayacaktır.
- Trigger (ikaz) NOTAM’ı NOTAM seçme kriterine göre yayınlanır.
 - Trigger (ikaz) NOTAM sadece operasyonel önemde bilgi ile bağımlı olduğunda yayınlanacak ve NOTAM seçme kriteri Amaç(=Purpose) için “OB” veya “NB” yi sağlayacaktır.
 - NOTAM’daki bilgi idari işlem gerektirdiğinde, Trigger (ikaz) NOTAM’ın Amaç (Purpose) nitelendiricisi “D” yi de içerebilir.
- Trigger (ikaz) NOTAM Q maddesi dahil normal bir NOTAM yaratmakta kullanılan, benzer kuralları takip eder.
- Bir Trigger (ikaz) NOTAM’ın NOTAM kodundaki 4.cü ve 5.ci harfleri (=Durum) daima “TT” harflerini ihtiva eder. 2. ve 3.cü harfleri (=konusu) NSC (NOTAM seçme kriterin den seçilecek olup asla “XX” kullanılmayacaktır.
- “TT” durum göstergesi hariç, herhangi bir yayıncı NOF’tan alınan özel Trigger (İkaz) NOTAM kullanılabilir ve Uçuş öncesi Bilgi Bültenlerine Trigger NOTAM’ı

dahil ederek (veya etmeyerek) onların geçerli tarihinden önceki bir özel zamanda kullanımında ilave edilebilir.

- Düzeltmeler (AMDT) veya Ekler (SUP) farklı konular ve/veya yerlere (FIR veya Havaalanları) dair bilgilere değindiği durumda, her yer (mevki) için farklı konulara değinen sadece bir Trigger (ikaz) NOTAM'ı yayınlanabilir. Yayın yapan NOF konuları ne olursa olsun- Yayınlanacak NOTAM tutarını azaltmak için bir FIR'a (veya birkaçına) ilişkin tüm bilgileri guruplayabilir.

Örnekler: Q)LEXX/QRCTT/V/OB/E/000/999/4229N00152W999
A)LECB LECM
E)TRIGGER NOTAM – AIP SUP 11/00
STANDART ROUTEING SCHEME (SRS)

Havaalanlarının her biri için ayrı bir Trigger (ikaz) NOTAM'ı yayınlanacaktır. Bununla birlikte aynı havaalanına ilişkin farklı konular aynı NOTAM'da gruplandırılabilir.

Q) LECB/QPOTT/I/OB/A/000/999/4118N00205E005
A) LEBL
E) TRIGGER NOTAM PERM –AIRAC AIP AMDT 1/00
NEW SID AND WGS-84 COORDINATES

Yukardakine benzer durumlarda, TRAFİK, AMAÇ ve KAPSAM nitelendiricileri uçuş bakımından en önemli konuya göre doldurulacaktır.

- E maddesindeki Metin 300 karakteri aşmayacak ve daima “Trigger NOTAM” kelimeleri ile başlayacak ve bunu, yayınlanan ilgili bir AIRAC AMDT veya SUP takip edecektir.
- Trigger (ikaz) NOTAM asla X maddesi içermez.

2.5.2 AIRAC AIP AMDT İLE İLGİLİ TRIGGER (ikaz) NOTAM

- AIRAC Düzeltmeleri (AMDT) önceden belirlenmiş bir tarihte AIP'de yapılacak sürekli nitelikli değişiklikleri anlatır.
- AIRAC AIP Düzeltmeleri, AIRAC tarihlerinde yürürlüğe girer. B maddesi daima AIRAC yürürlük tarihini ihtiva eder.
- AIRAC AIP Düzeltmeleri ile ilgili Trigger (İkaz) NOTAM'ın geçerliliği, yürürlük tarihinden 15 gün sonrasına kadar olacaktır. Bu nedenle, AIRAC AIP Düzeltmeleri ile ilgili bir Trigger (ikaz) NOTAM'ın B maddesinde değişikliğin yürürlük tarihi ve C maddesinde AIRAC yürürlük tarihine 15 gün eklenmiş bir bilgi bulunur.
- AIRAC AIP Düzeltmeleriyle alakalı Trigger NOTAM'ın E maddesinde, ilgili bir Düzeltme (AMDT) ile “süreklilik=PERM “ belirten bir gösterge yer alır.

Örnek: Q) LOVV / QARTT / I / OB / E / / 245 / 999 / 4720N01330E999
A) LOVV
B) 0003230000(yürürlük tarihi)
C) 0004072359 (yürürlük tarihi + 15 gün)
D) TRIGGER NOTAM – PERM AIRAC AIP AMDT 3/00
IMPLEMENTATION OF NEW ATS ROUTE UA 15

- E maddesine konulan “PERM” ifadesi bilginin sürekli bir yapıda olduğu ve suni bir sona erdirme tarihinin C maddesinde olduğu vurgulanmaktadır.

2.5.3 AIP SUP İLE İLGİLİ TRIGGER NOTAM (AIRAC ve Non-AIRAC)

- Zaman kısıtlamaları nedeniyle AIRAC sistemi altında yayınlanan bilgiyi içeren AIP Ekleri (SUP) bazen Non-AIRAC AIP Ekleri (SUP) gibi yayınlanmaktadır. Benzeri bilgiyi içeren tüm Ekler (AIRAC yada AIRAC olmayan SUP) için bir Trigger (ikaz) NOTAM’ı yayınlanacaktır.
- AIP Ekleri (SUP), Ekte belirtilen tarihte yürürlüğe girmiş olur.
- AIRAC sistemi altında yayınlanmış olan bilgi, daima bir AIRAC dönemli tarihte başlamaz (Mesela önemli çalışmalar, geniş hava tatbikatları v.b). Dolayısıyla, AIP Eki (SUP) ile Trigger (ikaz) NOTAM’ın B maddesinin her ikisi, Bilginin başladığı yürürlük tarihini içerecektir.
- AIP Ekleri (SUP)– süresi bilinsin yada bilinmesin (takiben.... e kadar) normalde geçici nitelikli bir bilgiyi içerir. Süresi “bilinmeyen “ Ekler (SUP) başka bir Ek (SUP) ve ilgili bir Trigger (ikaz) NOTAM tarafından zamanı gelince Replace edilir (yerine geçer) veya bir NOTAMR ile Replace edilir. Yada bir NOTAMC ile iptal edilecektir.
- Süresi “Bilinmeyen” AIP Ekleri (SUP) ile alakalı Trigger (ikaz) NOTAM’ın geçerliliği C maddesinde kullanılan bir 10 rakamlı bir tarih-zaman grubu ve bunu takip eden bir “EST” ile tanımlanmış olacaktır (İptal etme veya Yerini alma gereksinimlerinde).
- Süresi “bilinen” AIP Ekleriyle alakalı Trigger NOTAM’ın geçerliliği için Ekin süresi girilecektir. Mesela, B maddesi yürürlük tarihini, C maddesindeki bilgi ise Ekin “sona erme tarihini” içerir. NOTAM, Ek (SUP) giriş süresince PIB’de bekler.
- AIP Eki (SUP) ile alakalı Trigger NOTAM’ın E maddesinde; Ek’in (SUP) bir ilgisi bulunacaktır.

Örnek: Q) EDFF/QRD TT/IV/OB/E/000/240/4935N00910E035
 A) EDFF
 B) 0003230000 (Bilginin yürürlük tarihi)
 C) 0012232359 (Bilginin geçerlilik sonu)
 D) TRIGGER NOTAM – AIRAC AIP SUP 018
 ED-D142 sahasının Yatay limit değişikliği

- Özellikle bir Trigger NOTAM’la bağlantısı olan herhangi bir (AIRAC) AIP Ek (SUP) değişikliği, Yayınlayıcı NOF tarafından daima açık ve şüphe bırakmaksızın gerekli bir yöntem ile duyurulmuş olacaktır. Her ne kadar, Uçuş öncesi Bilgi Bülteninde operasyonel ihtiyaçları karşılayacak kadar başlama zamanı B maddesine, sona erme zamanı C maddesine özenle yazılmasına rağmen farklı durumlarda ortaya çıkabilecek karışıklık ve çok çeşitliliklere dair hususların detaylı usulleri burada verilecektir.

2.5.4 AIRAC Bilgisi İçeren AIP Eklerinin (SUP) NOTAM’la iptali

- Bu AIP SUP’larla (ekler) ilgili bir Trigger (ikaz) NOTAM yayınlanır, Trigger NOTAM uygulamasını iptal etme/yerine geçme usulleri para. 2.9.5 te görülmektedir.

2.5.5 NON-AIRAC Bilgisi içeren AIP Eklerinin (SUP) NOTAM'la iptali

- Bu tür AIP Ekleri (SUP) için normalde Trigger (ikaz) NOTAM'ı yayınlanmaz. Geçerliliğin bitiminden önce iptal etme sözkonusu olduğunda, bir NOTAM yayınlanabilir. Bu NOTAM'ın "AMAÇ=PURPOSE" alanında daima "MD" nitelendiricisi yer alacak ve bilgi alıcılarının kendi AIP'lerinden iptal edilen veriyi kaldırabilmelerine izin vermesi için, 24 saat daha yürürlükte kalacaktır.

2.6 NOTAM'la SÜREKLİLİK ARZEDEN BİLGİLERİN YAYINI

Not: Süreklilik arzedan bilgiler, sadece bir NOTAM'la dağıtılmayacaktır. Bu bilgiler bir AIP Düzeltmesi (AMDT) ile de dağıtılır.

"Normal" AIRAC yada NON-AIRAC Düzeltme (AMDT) yayını dikkate alınarak, AIP'de bir Düzeltme (AMDT) yayını acil olarak yapılacağı zaman; sorumlu NOF aşağıdaki usullere göre bir "PERM"li NOTAM yayınlacaktır:

- NOTAM seçme kriterine uygun NOTAM yayınlanır.
- Değişikliğin yürürlük tarihi NOTAM'ın "B" maddesinde, ve Değişikliğin süreklilik arz ettiğini gösteren bilgi ise "C" maddesine "PERM" konularak gösterilir.
- Beklenen bir yayın tarihi veya Düzeltme (AMDT) Yürürlük tarihi NOTAM'ın "C" maddesine asla konulmaz.
- İlerde fırsat olduğunda, uygun bir AIP Düzeltmesi (AMDT) ile NOTAM'ın iptali yapılacaktır. Bu Düzeltmenin (AMDT) kapak sayfasında iptal olan NOTAM'la ilgili bir referans olacaktır.
- Ayrıca "PERM"li NOTAM'ın o tarihte iptali için AIP Düzeltmesinin (AMDT) yürürlük tarihinden (*6) başlayarak 15 günlük bir "NOTAMC" yayınlacaktır. (Bak. Para. 2.9.3)

Not: NOTAMC'nin gönderilme zamanı, AIP Düzeltmelerinin (AMDT) tüm alıcı ünitelerinde olduğu zaman kabul edilir.

NOTAMC'nin E maddesinde AIP Düzeltmesinin (AMDT) bir referansı bulunacaktır.

Örneğin "INFORMATION INCORPORATED AMDT NR 04 EFF 22/04/00" = (=22/04/00 tarihinde yürürlüğe girecek 04 numaralı AIP AMDT 'a alınan Bilgi")

- Süreklilik içeren NOTAM bilgisi yayın tarihinden sonraki 3 ay içinde AIP'ye alınması gerekmektedir. Aynı içerikli "PERM"li NOTAM'ın yeniden yayınlanmasına izin verilmez.
- AIP Düzeltmesindeki bir hatayı düzeltmek için bir NOTAM yayınlanması durumunda; E maddesi sadece hatayı değil, AMDT'in operasyonel içeriğini de hatırlatacaktır.

Örnek : "E) AIRAC AIP AMDT 10/00 PART AD:EGNX 1-12 RWY 08/26 EXTENSION READ 1850M INSTEAD OF 1805M" metni

"E) RWY 10/28 EXTENSION, AIRAC AIP AMDT 10/00 PART AD: EGNX 1-12 RWY08 READ 1850M INSTEAD OF 1805M" şeklinde okunur.

Bu, gerektiğinde sadece AIP AMDT'a işaret etmek ve PIB okunduğunda konunun kullanıcılara farkedilmesine izin verir. AIP'deki basım hatalarını düzelten NOTAM'ın "PURPOSE = AMAÇ" nitelendiricisinde daima "D" harfi bulunacaktır. (Bak:Para 2.3.5.1)

2.7 **Amacı (Purpose) "D" olan NOTAM Yayını**

- Otomatik bir NOTAM İşleminde, Bir operatörün gözden geçirmesine lüzum görmediği NOTAM'ların girişi otomatik olarak veritabanına yapılır, Her ne kadar, Bir operatörün (örneğin Basılı yayınlarda yaptığı basımsal değişikliklerle) işleticiden aldığı görüntülemek istemesi nedeni ile ortaya çıkan gerekli işleme dair bilgileri içeren bazı NOTAM'lar bulunmaktadır. Bu nedenle, benzeri NOTAM'ları tanıtmak için Q maddesindeki "PURPOSE= AMAÇ" nitelendiricisine "D" (=Göstermek) ilave edilmiş olmalıdır.
- Genelde "İdari" terim olarak belirtilen Amaç (PURPOSE) " D" doğrudan NOTAM'ın içeriği ile alakalı değildir. Amaç "D" nitelendiricisine ilaveten yayınlayan NOF'un işlemi sonucunda, alıcı birimde benzeri NOTAM'ın alındığını belirten bir göstergedir. Bu işlem "idari" yapıda olup normal NOTAM işlemini engellemeyecektir.

*6 NOTAM "yürürlük tarihi" AIP AMDT yayın tarihleri ile aynı olabilir. Bu genelleme Annex-15'te kullanılan ifadelerden geçerli AIRAC AIP düzeltmeleri (AMDT) ile alakalı olanlardır.

İşleticinin direk dikkatini cezbetmek ihtiyacı olduğunda aşağıdaki bilgi tipleri göz önüne alınacaktır:

- Yer Göstergesi değişikliği,
- Önemli telefon numara veya adres değişikliği;
- Uçuş Plan adreslemesine yönelik kural değişikliği;
- Bir COM-merkezinin arızalanması veya yakında Planlanan Yazılım değişiklikleri;
- Basılı Yayınlar ve diğerleri için yapılan basımsal düzeltmeler...

Yukarıdaki liste, ayrıntılı olmayıp NOF personeli kendi operasyonel ustalıklarına bağlı olarak Ek nitelendirici eklemeyi yada eklememeye karar verecektir.

- İdari "PURPOSE =AMAÇ" nitelendiricisi "D" tek bir giriş olarak asla kullanılmayacaktır. "D" nitelendiricisi daima diğer "PURPOSE" nitelendiricileriyle birlikte kullanılır. Örneğin ; K hariç NBD, OBD, BD veya MD gibi . "PURPOSE"(=AMAÇ) maddesinin ilk har(leri) daima NOTAM seçme kriterine dayandırılacaktır.
- **"D" nitelendiricisi, Kontrol Listesinin Q maddesinde kullanılmayacaktır.**

Örnekler:

Q)LFXX/QARCH/IV/OBD/E/195/460/4805N00540E025

A) LFFF LFEE B) 0007221142 C) 0010092359

E) 1 USE OF PDR UG-42 (PAGE ENR 3.7.34) OBSERVATION NR.3 READ SEGMENT HOC-LUL COMMON TO UL 613. SEGMENT HOC-LUL TOWARDS EAST RESERVED FOR TRAFFIC DEST CTA ZURICH EXCEPT LSZH AND OTHER TRC FL 200 UP TO FL240 WHICH CANNOT PLAN FL245.

2- USE OF PNR UG – 43 (PAGE ENR 3.7.34) OBSERVATION NR.4 READ SEGMENT MOROK –RLP RESERVED FOR TRAFFIC DEP CTA ZURICH EXCEPT LSZH.)

Q)OLBB / QCOXX / IV / MD / E / 000/999/3350N03530E999
A)OLBB B)0006231500 C)PERM
E)IN ADDITION TO THOSE PREVIOUSLY ASSIGNED ADDRESS ALL FPL AND ASSOCIATED MESSAGES TO : OLBAZRZX (THE AUTOMATED BEIRUT RADAR).

2.8 Kontrol listesi Yapma (üretme)

Kontrol listeleri ilgili olduğu NOTAM serileri ile yayınlanır. Her NOTAM serisi için ayrı bir Kontrol listesi yayınlanacaktır.

Kontrol listeleri aşağıdaki özelliklere sahiptirler:

- Kontrol listesi bir ayı geçmeyen tahmini (EST) süresi olan bir NOTAMR gibi yayınlanır.
- En yakın Kontrol Listeli NOTAMR, derhal geçerli olmak üzere daha önceki bir kontrol listesinin yerini alır.
- Bu nedenle, B maddesi Kontrol Listesinin yayım zamanı olup acilen bir öncekinin yerini alır.
- Normal Bir AIP AMDT veya AIP SUP'a alınan NOTAM numaraları, bu NOTAM'lar bir NOTAMC yayımı ile iptal oluncaya kadar kontrol listesinde bulunacaktır.
- Q maddesinin "FIR" nitelendiricisinde,
 - ya FIR Göstergesi,
 - Yada, Bir ülkede birden fazla FIR varsa, ülke gösterge harflerini takiben uygun X (2 veya 3) koyarak, veya
- Eğer NOTAM farklı ülke FIR'ları için yayınlanıyorsa Yayınlayan NOF'un ülke göstergesini takiben "XX" veya "XXX" girilecektir.
- NOTAM kodu "QKKKK" özel bir NOTAM kodu olarak ithaf edilmiştir.
- TRAFİK, AMAÇ ve ALAN nitelendiricileri olarak "K" değeri zorunlu olarak verilir.
- ALT ve ÜST Limitler için 000/999 değerleri kullanılır.
- "Coğrafik Referans" nitelendiricisi A maddesinde listelenen FIR'(lar)ın daima coğrafik koordinat merkezini ve bunu takiben yarıçap default değeri "999" yerleştirilir.

Örnek:Q)LIXX / QKKKK / K / K / K / 000 / 999 / 4323N01205E999

- "QKKKK " (NOTAM kodu) ve "K" (TRAFİK, AMAÇ,ALAN) nitelendiricileri, Kontrol listesinin seçilerek tekrar ele alınmasına izin vermekte kullanılır. Aynı zamanda, Kontrol listesinin bir Uçuş öncesi Bilgi Bülteninde gözükmesini önler.
- A maddesi, Kontrol listesinin alakalı olduğu FIR yada FIR'lar listesini içerir.
- C maddesi, Normalde yayım zamanından bir ay sonrasını gösteren tahmini geçerli bir zamanı ve takiben "EST" kısaltmasından oluşur.
- E maddesi iki Bölüme ayrılmaktadır;

1. Birinci Bölüm, “ KONTROL LİSTESİ(=CHECKLIST) anahtar kelimesi ile tanımlanır.

Otomatik ve manuel işleme uygun bir formatta Kontrol Listesinden aynı seride yayınlanmış olan geçerli NOTAM numaralarının listesini içerir.

Liste, kendi NOTAM kontrol listesi numarası da olsa, yerine geçtiği NOTAM kontrol liste numarasını içermeyecektir.

-E maddesindeki metin, “KONTROL LİSTESİ(=CHECKLIST) “ kelimesi ile başlatılır.

-NOTAM numaralaması, “YIL(=YEAR)” kelimesi ile birlikte “=” (eşit) işareti kullanılarak ve bunu takiben boşluk vermeden yayınının yılı (4 rakamla gösterilecek şekilde) kullanılarak gruplanır. (örnek:YEAR = 1999)

-Başka bir noktalama işareti olmaksızın, her NOTAM numarası (daima 4 rakamlı) ve bir boşlukla ayrılmıştır.

-Her farklı yıl göstergesi yeni bir satırda başlayacaktır.

2. İkinci Bölüm, “ LATEST PUBLICATIONS(= En son Yayınlar)” la tanımlanır.

En son yayınlananların listesi, sadece manuel işleme uygun bir formatta bulunur.

Örnek: (A0037/00 NOTAMR A0016/00

Q)LIXX/QKKKK / K / K / K/ 000 / 999 / 4323N01205E999

A)LIBB LIMM LIRR B)0003310900 C)0004300900 EST

E) CHECKLIST

YEAR = 1998 0101 0232 0244

YEAR = 1999 0101 0104 0347 0601 0674

YEAR = 2000 0004 0010 0014 0025 0029 0035

LATEST PUBLICATIONS

AIRAC AIP AMDT 004/00 EFFECTIVE 20 APR 00

AIP SUP 001/00

AIP AMDT 413

AIC A001/00

IFR ve VFR yayınlar (ciltler) arasında ilave olanaklar varsa gerektiğinde ifade edilebilir.

AIP SUP VFR 001/00

AIP SUP IFR 002/00

AIRAC AIP AMDT IFR 004/00 EFFECTIVE 20 APR 00

Not: AIP AMDT numaralanması bir yıla dayandırıldığından ilgili yayın yılı numaraya dahil edilecektir.

- Kontrol listesi yayını bir hata içerdiği zaman, aşağıdaki usuller uyarlanacaktır.

-Kontrol listesine geçerli bir NOTAM konulmamış ise:

Yeni numaralı bir NOTAMR hatalı NOTAM’ın yerini geçecek şekilde yayınlanır. Bu usul Kontrol listesi işleme metodunda tüm alıcıların veritabanındaki verilerin uyumluluğunu sağlar.

-Kontrol listesine geçerli olmayan bir NOTAM yanlışlıkla konmuşsa:

Yeniden Gözden geçirilen bir kontrol listesi (Hatalı kontrol listesi yerine geçen bir NOTAMR) geçersiz NOTAM numarası alınmadan (hatalı versiyonu) yayınlanacaktır.

2.9 NOTAM İPTAL İŞLEMİ

2.9.1 Geçerliliğin sona ermesiyle iptal edilen NOTAM'lar

Geçerlilik zamanının (10 rakamlı TARİH/ZAMAN grubu) sonu 'C' maddesinde açıklanan bir NOTAM'ın (N,R ve Trigger) yürürlükte olması ve geçerliliğin her ikisi aynı anda sona erdirilir.

2.9.2 Başka Bir NOTAM'la iptal edilen / yerine geçen (Replace) NOTAM

Verilen Geçerlilik sonu tanımlanmamış (C maddesinde "EST" veya "PERM") olan NOTAM'lar herhangi bir zamanda ya iptal edilir yada replaced (yerine geçen) edilebilir.

- NOTAMC ile iptal etme: Orijinal NOTAMN veya NOTAMR'yi NOTAMC yayınında (madde B = yayın zamanı) iptal ederek.
- NOTAMR ile (Replace etme) yerine geçme: Orijinal NOTAMN veya NOTAMR'yi, NOTAMR yayınındaki (madde B= yayın zamanı) kendi geçerlilik zamanı ile replace etme (yerine geçme),

Not: B maddesinde, gelecek zamanda yerine geçme (replace etme) işlemi yapılmasına izin verilmez.

2.9.3 AIP Düzeltmesi (AMDT) ile iptal edilen NOTAM'lar

- Geçerliliği sürekli olan ve AIP Düzeltmesi (AMDT) ile AIP'ye alınacak bir bilgiye ilişkin "PERM" li bir NOTAM iptali AIP Düzeltmesi (AMDT) ile yapılacaktır.
- Geçerlilik bitim tarihi olmayan (C maddesi = PERM'li olan) NOTAM olduğunda NOF ofisi "PERM" li NOTAM bilgisini iptal eden ve ilgili AIP Düzeltmesinin (AMDT) yürürlük tarihinden 15 gün sonrasını içeren bir NOTAMC yayınlarsın. *6

Not: NOTAMC'nin gönderim zamanı, AIP düzeltmelerinin (AMDT) tüm kullanıcılarda olduğu zaman farzedilir.

- NOTAMC'nin E maddesinde; yayınlanan orijinal NOTAM'ın alındığı AIP Düzeltmesinin (AMDT) referansı bulunacaktır.

Örneğin: INFORMATION INCORPORATED IN AIP AMDT 04/00 EFF 20/04/00
AIP Düzeltmesine alınan NOTAM numaraları AIP Düzeltmesinin (AMDT) kapak sayfasında yayınlanacaktır. Alıcılar, bir NOTAMC almadıkça bu NOTAM numaralarını kendi NOTAM veritabanından kaldırmayacaktır.

*6 Bu örnekteki "yürürlük tarihi" AIP Düzeltme Yayın tarihi ile aynı olabilir. Bu ifade Annex-15'teki geçerli AIRAC AIP Düzeltmeleriyle ilgili olanlardır

2.9.4 NOTAM'ın yerine geçen AIP Eki (SUP)

- Mevcut bir NOTAM bilgisi, herhangi bir zamanda yayınlanan bir AIP Eki (SUP) ile değiştirilebilir veya yerine geçebilir.
- Bu AIP Ekine (SUP) karşılık, bir ikaz (Trigger) NOTAM'ı yayınlanmış olacaktır. Yayın yapan NOF ofisi, Trigger (İkaz) NOTAM'ın B maddesindeki tarihle mevcut NOTAM'ın derhal iptal edilmesini sağlayacaktır. Duruma göre, bu işlem bir NOTAMR veya bir NOTAMC ile yapılabilir.

2.9.5 İkaz(Trigger) NOTAM'ın İptal etmesi yada yerine geçmesi

- NOTAM uygulamasında temel iptal etme kuralları uygulanır.
- AIRAC AIP AMDT'la ilgili Trigger (ikaz) NOTAM, AMDT'nin yürürlük tarihinden 15 gün sonrası (C maddesi = Yürürlük tarihi + 15 gün) kendi kendini iptal edecektir.
- AIP SUP'la ilgili Trigger (ikaz) NOTAM, aşağıdaki kurallara göre iptal olacaktır:

1. C maddesi sabit bir tarihten oluşuyorsa

Trigger (ikaz) NOTAM otomatik olarak bu tarihte iptal edilecektir. AIP SUP'ta belirtilen sona erme tarihi dışında NOTAM'la ileri bir tarih getirilebilir. Bu durumda, iptal etme (geçerliliğin yeni sona erme) tarihi maksimum 15 gün yürürlükte kalacak şekilde bir Trigger (ikaz) NOTAMR yayınlanır. Şayet, yayınlanan Ekin (SUP) geçerlilik sonu bu 15 günlük süre içine erişiyorsa, 15 günden daha az yürürlükte kalabilir. Bu durumda, Trigger NOTAMR'nin C maddesindeki tarihte, Ekin (SUP) geçerli olacağı tarih sonu tanımlanacaktır. "İptal edilen " Trigger NOTAM'ın "PURPOSE" nitelendiricisi daima "D"yi içerecek ve "E" maddesindeki metin, planlanan son tarihi önceden açıkça gösterecektir.

Örnek: A0034/00 NOTAMN

Q) ESMM/QFATT/IV/OB /A/000/999/5739N01217E005

A) ESGG

B) 0004200600 C) 0009301600

E) TRIGGER NOTAM – AIRAC AIP SUP 14 / 00

USE OF AERODROME RESTRICTED DUE TO MAJOR CONSTRUCTION WORKS (ÖNEMLİ İNŞAAT ÇALIŞMALARI NEDENİYLE HAVAALANININ KULLANIMI SINIRLIDIR.)

A) 0126/00 NOTAMR A0034/00

Q) ESMM/QFALT/IV/OBD/A/000/999/5739N01217E005

A) ESGG

B) 0009171600

C) 0009301600

E) REF AIRAC AIP SUP 14/00

WORKS HAVE BEEN COMPLETED. THE RESTRICTIONS PUBLISHED IN SUP 14/00 ARE NO LONGER IN FORCE

(ÇALIŞMALAR TAMAMLANMIŞTIR. AIP SUP 14/00 İLE YAYINLANAN SINIRLAMALAR YÜRÜRLÜKTE DAHA FAZLA KALMAYACAKTIR.)

2) “ C maddesinde Tahmini (EST) bir tarih varsa:

Uygun zamanda ulaşacaksa (C maddesindeki zamandan önce) mevcut Trigger NOTAM’ı replace etmek için bir Trigger NOTAMR yayınlanacaktır. Benzer Trigger NOTAMR yapımında, para 2.5 ‘ te açıklanan kurallar takip edilecektir. Tahmini bir sona erme tarihi olan Trigger NOTAM, uygun zamanda (AIP SUP’da tanımlanan durumun durdurulduğunu Yayınlayan NOF’un bildirdiği zamanda) normal bir NOTAMC yayını ile iptal edilecektir.

2.9.6 Kontrol listesi ile NOTAM iptali

- Kontrol listesinin ana kaidesinde tek başına NOTAM iptali yapılmasına izin verilmez.
- Kontrol listesinde elde olmayan ihmaller neticesinde bir NOTAM olduğunda, hatalı NOTAM’daki gibi aynı içeriği olan bir NOTAMR uygulaması mümkün olan en kısa zamanda yayınlanacaktır. Bu NOTAMR Kontrol listesindeki hatalı NOTAM numarası yerine geçecektir. (Replace edecektir.)

3 NOTAM İŞLEME (PROCESSING)

3.1 GİRİŞ

Şu anda geçerli olan standart NOTAM formatı; 14 Kasım 1991 ‘de yayınlanmış olan ICAO ANNEX 15, 8. basımında anlatılmıştı. Tüm NOTAM’lar, bu kılavuzun 2’nci bölümünde açıklanan NOTAM oluşturma usulleri takip edilerek, bu formatta yapılmaktadır.

Ancak hala, eski 1. sınıf NOTAM formatında yayınlanmakta olan NOTAM’larda mevcuttur. Bunların otomatik olarak işleme tabi tutulabilmesi için mevcut formata dönüştürülmesi gerekmektedir.

Bazı ülkeler Entegre Havacılık Enformasyon Paketine tam olarak uymamakta ve operasyonel önem taşıyan yayınlar için Trigger NOTAM yayınlanmamaktadır.

Ayrıca bazı ülkeler NOTAM’larını İngilizce dışında resmi bir ICAO diliyle yayınlamaktadırlar. Böyle bir bilginin tüm dünyadaki Havacılık camiasına duyurulabilmesi için İngilizceye çevrilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, uluslararası boyutta ele alındığında yayınlanan NOTAM’larda farklılıklar ve zıtlıklar göze çarpmaktadır. Dolayısıyla, NOTAM’ların, ICAO formatına uygunluklarının analizi ve otomatik NOF sistemlerine yüklenmeden önce içeriklerinin değerlendirilmesi için birkaç aşamadan geçmesi gerekmektedir. Detaylı NOTAM işleme (processing) Usullerine dair rapora dayalı “NOTAM işlenmesi” ile ilgili bu bölümün amacı, tüm bu değişik aşamalar boyunca uygulanan detaylı usul ve esasları tanımlamak ve anlatmaktır.

3.2 AMAÇ

NOTAM işleminin (processing) amacı, alınan tüm NOTAM’ları, NOTAM oluşturmaya (creation) ilişkin bu kılavuzun ikinci bölümünde anlatılan usuller uyarınca otomatize bir sisteme depolayabilecek duruma getirmektir.

İşlemden sorumlu birim kim olursa olsun NOTAM işleme, standart hale gelmiş bir hizmetle sonuçlanmalıdır.

Bu bölümde, NOTAM depolanmasına ve ardından muhtemelen yeniden yayınlanmasına yardımcı olacak NOTAM işleme ilke ve usulleri anlatılmaktadır. Uçuş öncesi Bilgi Bülteni hazırlanması burada anlatılmamaktadır.

3.3 TANIMLAR

- **İşlem (Processing):** Başka NOF'lardan alınan NOTAM 'ları gerekiyorsa dönüştürmek, tercüme etmek, izin ve veri doğrulaması yapmak ve gerektiği gibi yazmak ve/veya özetlemek suretiyle otomatize bir AIS sistemine giriş uygunluğunun doğrulanabilmesi için yapılan işlemler serisidir.
- **Otomatik işlem:** Hiçbir insan müdahalesi olmaksızın diğer ülkelerden alınan NOTAM'ların işleminden geçirilmesi ve depolanması
- **NOTAM işleme ünitesi :** Diğer NOF'lar tarafından gönderilen NOTAM'ların alınması, işlenmesi ve başka adreslere dağıtımından sorumlu herhangi bir ünite. Bu ünite bu fonksiyonları sadece, kendi amaçları için yerine getirebilir yada başka NOF'lar adınada yapıyor olabilir.
- **Yayımlayıcı NOF :** Yayımlayıcı NOF NOTAM oluşturmaktan sorumlu olan NOTAM ofisi olup NOTAM içeriğini AFTN mesajı ile yayınlamaktadır.
- **Müşteri NOF:** Müşteri NOF ise bir NOTAM işleme ünitesinin verdiği hizmetlere abone olan herhangi bir NOF birimidir.

3.4 NOTAM İŞLEMİNE İLİŞKİN USULLER

Bu bölümde tanımlanan usuller NOTAMN (yeni NOTAM) bazında ele alınmaktadır. Ancak bir çoğu NOTAMR ve NOTAMC içinde geçerlidir. NOTAMR ve NOTAMC' ye ilişkin özel usuller ile işlemlerine dair hususlar bu bölümde NOTAMN usullerinden sonra anlatılmaktadır.

3.4.1 Genel Prensipler

Orijinal NOTAM, NOTAM İşlem Ünitesinden alındığı haliyle depolanır ve istek üzerine yapılır.

Müşteri NOF'larının çoğu, NOTAM'ın işlenmiş versiyonunu talep etmesi öngörülmüşse de, NOTAM işleme Ünitesi, müşteri talebine göre *(7) sistematik bir şekilde,
–NOTAM'ın işlenmiş versiyonunu,
–Orijinal versiyonunu veya
– Her iki versiyonunu birlikte sunmak zorundadır.

- NOTAM İşleme Ünitesi, orijinal NOTAM ile ilgisi olabilecek her türlü mesajı (düz metin veya "NOTAM "ın doğru versiyonunu") takip altında tutacaktır.
- NOTAM İşleme Ünitesi, ister bir ülkenin bağımsız ünitesi olsun, isterse bir grup ülke adına hareket eden merkezleştirilmiş bir ünite olsun, aşağıda belirtilen işleme fonksiyonlarını yerine getireceklerdir:
 - Standart formata DÖNÜŞTÜRME;
 - Operasyonel önem arzeden bilgilerin TRIGGER NOTAM'la duyurulması;
 - İngilizceye ÇEVİRİLMESİ;
 - Belirgin hataların DİZİN DÜZELTMESİNİ,
 - Veride bulunup çıkarılan hatalarda DATA DÜZELTMESİ,*8
 - Daha açıklayıcı (daha anlaşılır) kılmak için Metnin DÜZELTİLMESİ,
 - PIB'de daha okunaklı ve anlaşılır olmasını teminen Metnin ÖZETLENMESİ.

* (7) Almanlar, sistematik kelimesinin kullanılmasına karşı olup sadece ad hoc (özel seçici) esaslarına göre orijinal versiyonun sunulabileceğini savunmaktadırlar.

* (8) Değişiklik: “Veride “ “belirgin hatalardan” “ araştırılarak bulunan hatalara “ değiştirme

3.4.2 Orijinal 1.sınıf NOTAM’ın Dönüştürülmesi (Formatının Değiştirilmesi)

- **Dönüştürme:(Conversion)** – Eski formatta alınan bir NOTAM’ın doğru formattaki bir NOTAM haline koyulması (Annex 15, Ref.[1], format) işlemidir.
- NOTAM formatına uymayan ülkelerden alınan NOTAM’ları, ilgili NOTAM İşleme Ünitesi, depolayıp yeniden gönderme yapmadan önce, ICAO Annex 15 (Ref.[1] de belirtilen doğru NOTAM formatına dönüştürür.
Bu durumda orijinal NOTAM’ın tüm maddeleri, standart NOTAM maddelerine uygun hale getirilir ve olmayan maddeler (ör:Q Maddesi –Nitlendirici Satırı) ise;
- Dönüştürülmüş NOTAM, ICAO Doc 8126 (Ref.[2] ‘de yayınlanmış olan NOTAM Seçme (Selection) Kriterlerine göre nitelendirilecektir. Bu amaçla NOTAM Kodu E Maddesindeki bilgilere göre tanımlanmak zorundadır:
 - Eğer E Maddesinde NOTAM Kodu varsa, bu, daha sonraki nitelendirmeler için Q Maddesine taşınır ve NOTAM Seçme Kriterlerinde verilen metne göre E Maddesinin içinde açık lisanla (kodsuz) belirtilir.
 - Eğer E Maddesinde NOTAM Kodu yoksa, konu ve şartlar NOTAM’ın içeriğinden çıkartılmalıdır.

3.4.3 Basılı Yayınların (TRIGGER NOTAM’la Yayınlanması) İkaz Edilmesi

- **TRIGGER NOTAM Yayınlama (Triggering)** –Annex 15(Ref [1] Appendix 4, Part 1 ve 2’de belirtilen herhangi bir AIRAC AIP Düzeltme (AMDT) veya Ek (SUP) koşuluna ilişkin bilginin NOTAM İşleme Ünitesince “T” serisi bir NOTAM’la yayınlanmasıdır.
Yayımlayan NOF tarafından o ana kadar hiç bir Trigger NOTAM yapılmadıysa; NOTAM İşleme Ünitesi, yayımlayan ülkenin NOTAM numaralandırmasını bozmamak için o ülkenin herhangi bir NOTAM serisini kullanamaz. Dolayısıyla ‘T’ serisi sadece bu tip Trigger NOTAM’lar için tahsis edilmiştir.
- ‘T’ serisi bir NOTAM, NOTAM İşleme Ünitesinin kendi inisiyatifiyle ve sorumlu NOF tarafından o ana kadar hiçbir ilgili Trigger NOTAM yayınlanmamış olması koşuluyla, Annex 15 (Ref[1]), Appendix 4. Part 1 ve 2 ‘ de belirtilen herhangi bir koşulla ilgili bilgiyi içeren bir AIRAC AIP Amendment veya Supplement alınır alınmaz yapılır (bkz.para 2.5).
- AIRAC AIP Amendment’ları için yapılan ‘T’ serisi bir NOTAM’ın her zaman için 15 günlük bir geçerlilik süresi bulunur. ‘B’ Maddesi, AIRAC AIP Düzeltmesinin (AMDT) yürürlük tarihiyle aynı olmak zorundadır. Eğer bilgi yürürlük tarihinden sonra alınmışsa, ‘B’ Maddesi ‘T’ serisi NOTAM’ın yayın tarihiyle aynı olacaktır.
(Basılı yayının içerdiği bilgi, NOTAM İşleme Ünitesince bu bilginin Trigger NOTAM’ının yapılış tarihinden daha önceki bir tarihte yürürlüğe girmiş bile olsa, ‘B’ Maddesine daha eski bir tarih verilemez).

3.4.4 NOTAM'ın tercümesi

- **Tercüme (Translation)** – Fransızca veya İspanyolca olarak yayınlanan bir NOTAM metninin, orijinal anlamını bozmadan İngilizceye çevrilmesidir.
- Tercüme işlemi teknik bir dökümanın tercümesi yapılmışcasına titiz bir biçimde icra edilecektir. Amaç, orijinaliyle mümkün olduğunca yakın bir İngilizce ile kaleme almaktır. Tercüme NOTAM İşleme Ünitesince, orijinal NOTAM'ın alınmasını müteakiben en kısa zaman içinde yayınlanacaktır.
- Fransızca veya İspanyolca dışında bir NOTAM alındığında tercümesi yapılmayacaktır. Böyle bir durumda 'SORGULANACAK NOTAM (NOTAM SUBJECT TO QUERY)' usulüne başvurulacaktır (bkz.para.3.4.9).

3.4.5 Sözdizimi Düzeltmesi

- **Sözdizimi Düzeltmesi (Syntax Correction)**– net bir biçimde yanlış olduğu anlaşıldığında, söz diziminin düzeltimi, bu sistem tarafından otomatik olarak veya bir operatör tarafından manuel olarak yapılabilir.
- Sözdizim düzeltmesi, ICAO Annex 15 (Ref.[1]) ve bu Kılavuzun 2. Bölümünde verilen format esas alınarak yapılacaktır.

3.4.6 Veri (İçerik Bilgi) Düzeltmesi

- **İçerik Düzeltmesi** – NOTAM içeriği net bir biçimde yanlış olduğunda yapılan düzeltmedir. Bu, bir sistem tarafından otomatik olarak veya bir operatör tarafından manuel olarak yapılabilir. (Bu, yayınlayan NOF'un yaptığı düzeltmeyi içermez).
- Bu tür düzeltmeler, içerik hatası konusunda en ufak bir şüphe olmadığından yapılacaktır. Mümkünse doğruluğu onaylanmış durağan bilgilere başvurulacaktır. Eğer hala bir şüphe yada belirsizlik söz konusu ise Yayınlayan NOF'a danışılacak ve "SORGULANACAK NOTAM KONUSU (NOTAM SUBJECT TO QUERY)" usulüne başvurulacaktır. (bkz.para.3.4.9)

3.4.7 Düzenleme (Düzeltmiş olarak yeniden yazmak)

- **Düzenleme (Editing)** – verilmek istenen fikri daha açık bir şekilde ifade etmek veya daha anlaşılır kılmak için, NOTAM'ın açık lisanla yazılmış olan metnini, yazılış uslubuna değiştirmektir.
- Bu işlem, metni daha anlaşılır bir hale getirmek veya anlatılmak istenen ancak net bir şekilde ifade edilmemiş olan önemli bölümlere, özellikle dikkat çekmek için yapılmaktadır. Hiçbir koşul altında orijinal NOTAM'ın özü değiştirilmeyecektir. NOTAM İşleme Ünitesi bu işlem için 'X' Maddesini ilave edecek ve 'E' Maddesini değiştirmeden olduğu gibi alacaktır.
- Orijinal NOTAM'ın anlamı net olmadığından 'SORGULANACAK NOTAM KONUSU (NOTAM SUBJECT TO QUERY)' usulüne başvurulacaktır(bkz.para. 3.4.9).

3.4.8 Özetleme

- **Özetleme (Summarising)** – NOTAM bilgisinin PIB’de daha anlaşılır ve öz olması için metnin kısaltılması.
- PIB’de daha anlaşılır ve öz olması için, uzun metinleri kısaltmak veya gereksiz detayları kaldırmak suretiyle özetleme işlemi yapılabilir. NOTAM İşleme Ünitesi bu işlem için ‘X’ Maddesi ilave edecek ve ‘E’ Maddesi değiştirilmeden olduğu gibi kalacaktır. Yayınlayan NOF tarafından ‘X’ Maddesi koyulduğunda normal şartlar altında NOTAM üzerinde bir değişiklik yada yeniden formatlama işlemi yapılmaz.

3.4.9 “SORGULANACAK NOTAM KONUSU İLE İLGİLİ USULLER (NOTAM SUBJECT TO QUERY)”

- NOTAM İşleme Ünitesi tarafından netleştirilemeyen ve belirsizlikler içeren bir NOTAM alındığında Yayınlayan NOF’a bir sorgulama mesajı (QUERY) gönderilecektir. Ancak, böyle bir NOTAM, NOTAM İşleme Ünitesi tarafından, gecikmeksizin tüm ilgili adreslere “SORGULANACAK NOTAM KONUSU (NOTAM SUBJECT TO QUERY) “şeklinde de geri gönderilebilecektir.
- NOTAM İşleme Ünitesi, geri göndermeden önce orijinal NOTAM’a bir “X” Maddesi ilave edecektir. ‘X’ Maddesinde aşağıda belirtilen kısımlar bulunacaktır:
 - İlk olarak “SORGULANACAK NOTAM KONUSU (NOTAM SUBJECT TO QUERY) “ ibaresi;
 - Bunu arkadan sorgulama nedeni takip edecek;
 - Daha sonra, 300 karakteri aşmamak kaydıyla
 - I) ‘E’ Maddesinin tamamı, veya
 - II) E maddesinin Özetlenmiş bir versiyonu, veya
 - III) Metin okunaklı (anlaşılır) olmadığında ise E maddesinin ilk satırları.
- NOTAM İşleme Ünitesi, “NOTAM SUBJECT TO QUERY (SORGULANACAK NOTAM KONUSU) ibaresinden sonra sorgulama nedenini ilave edecektir.
- Eğer Yayınlayan NOF, ICAO usullerini takip ediyorsa düzeltilmiş versiyonlu bir NOTAMR (eğer sorgulanan NOTAM hala yürürlükte ise) veya önce bir NOTAMC, arkasından bir NOTAMN (eğer sorgulanan NOTAM yürürlükte değilse) olacaktır. Her iki durumda da yeni NOTAM normal olarak NOTAM İşleme Ünitesince İşlenecektir.
- Eğer cevap, sorgulanan NOTAM’ın seri ve numarasını taşıyan bir ‘Doğru Versiyon - Correct Version’ NOTAM formunda ise, NOTAM İşleme Ünitesince işlenecek ve olağan (normal) bir NOTAM olarak yeniden gönderilecektir. ‘Correct Version’ ibaresi kaldırılacaktır.

Bu bir “ Müşteri (client) NOF” tarafından alındığında;

- bunun bir tekrar (duplicate) Seri ve Numara olduğu, ile
- bir NOTAM İşleme Ünitesi tarafından gönderildiği anlaşılacak; ve otomatik olarak NOTAM veritabanında bulunan önceki versiyonunun yerine geçecektir.

- Eğer cevap serbest metin (açık lisan) formundaysa, NOTAM İşleme Ünitesi sağlanan bilgiye göre, sorgulanan NOTAM'ın en son işlenmiş olan versiyonunu dikkate alarak işlem yapacak ve “ SORGULANACAK NOTAM KONUSU NOTAM SUBJECT TO QUERY)” ifadesi kaldırılacaktır. Ardından, düzeltilmiş NOTAM, orijinalinin Seri ve Numarasıyla gönderilecektir. Bir NOTAM İşleme Ünitesi “Alıcı NOF’ tarafından alındığında bir önceki durumda olduğu gibi işlem görecektir.

3.4.10 ‘T’ Serisi NOTAM’lara İlişkin Usuller *(9)

- ‘T’ Serisi NOTAM’ lar, NOTAM İşleme Ünitesince Bölüm 2’ de verilen kurallar uyarınca oluşturulur ve her Yayınlayan NOF tarafından ayrıca bağımsız olarak numaralandırılır.
- Bir NOTAM İşleme Ünitesince ‘T’ Serisi bir NOTAM yayınlandığında ilgili Yayınlayan NOF’a haber verilecektir.
- NOTAM İşleme Ünitesi ‘T’ Serisi NOTAM’ı sadece kendi Müşteri NOF’una (client NOF) gönderecektir.
- NOTAM İşleme Ünitesi ‘T’ serisi NOTAM’ı takipten sorumludur ve muhtemelen ilgili NOTAMR veya NOTAMC’ye uygun biçimde yayınlanacaktır.
- NOTAM İşleme Ünitesince ‘T’ serisi NOTAM’lar için aylık kontrol listesi basılmaz. Otomatik olarak üretilen özel (Ad Hoc) Kontrol listeleri her zaman, istek üzerine elde edilebilir.
- ‘T’ Serisi NOTAM’lar NOTAM İşleme Ünitesince aşağıda belirtilen durumlarda yayınlanacaktır:
 - Yayınlayan NOF’un hiçbir trigger NOTAM yapmadığı spesifik basılı yayınlar için (bkz.para.3.4.3).
 - Bazı Yayınlayan NOF’lar tarafından yayınlanan NOTAM’larda bulunan ve doğru NOTAM formatının standart işleme izin vermediği özel format hataları olması durumunda.
Örnek:’A’ Maddesinde çoklu (birden fazla) meydan yer göstergesi veya 7’den fazla FIR kullanılması gibi.....

3.4.11 NOTAM Düzeltme Usulleri

- Eğer NOTAM İşleme Ünitesi tarafından belirgin bir hata bulunursa, alınan NOTAM’ı düzeltmek için gerekli girişimde bulunulacak ve ayrıca Yayınlayan NOF’a bir sorgulama mesajı (query) gönderilecektir.

*9 Bu Yöntem,”ICAO EUR Bölgesel Ek usuller – Doc 7030”da yer almıştır.

- Eğer NOTAM İşleme Ünitesi mükerrer hatalar bulursa, Yayınlayan NOF’a doğru usulü anlatan bir yazı gönderecektir.
- Eğer bir NOTAM İşleme Ünitesi tarafından , kendi işlediği bir NOTAM’da hata olduğu doğrultusunda uyarılırsa, bu hatanın orijini belirleyecektir, ve;
 - Hata NOTAM İşleme Ünitesince yapıldığında, düzeltmeden sonra NOTAM’ı yeniden gönderir, veya

- Orijinal NOTAM’da hata olup olmadığını soran bir mesajla birlikte Yayınlayan NOF’a gönderir (“NOTAM SUBJECT TO QUERY – SORGULANACAK NOTAM” KONUSU kurallarına başvurunuz).

3.5 NOTAM DOĞRULAMA

Esas itibariyle tüm NOTAM Maddeleri, Bölüm 2’deki NOTAM Oluşturmaya ilişkin anlatılan kurallar uyarınca kontrol edilecektir. Ayrıca, NOTAM İşleme Ünitesince aşağıda anlatılan genel doğrulama işlemleri yapılacaktır.

- NOTAM’ın daha önce alınıp-alınmadığı ve bir ‘Dupe’ ve ‘Correct Version’ NOTAM arasında farklılaşma olup olmadığının kontrolü,
- Benzer bir NOTAM alındığında AFTN mesajlarının orijin zamanında mantıklı bir sıra da olup olmadığının kontrolü,
- Yayınlayan NOF’a ilişkin NOTAM Serisi / Numarası / Yılı /Yardımcı – numarasının geçerli ve mantıklı bir sıra takip edip – etmediğinin kontrolü. Eğer değilse, NOTAM İşleme Ünitesince, Yayınlayan NOF’a , eksik NOTAM’a ilişkin uygun istek (request) mesajının çekilmesi (bkz Bölüm 4, Veritabanı doğruluğu ve Uygunluk Mesajları)
- Bir NOTAMR veya C’de verilen NOTAM numarasının refere ettiği NOTAM’ın aynı Yayınlayan NOF’a ait geçerli bir NOTAM olup olmadığının kontrolü yapılacaktır.

Ayrıca bazı spesifik doğrulamalar aşağıdaki alt paragraflarda açıklandığı gibi yapılacaktır.

3.5.1 NOTAM Tanıtması

Otomatize sistemlere depolanabilmesini teminen NOTAM tanıtması; NOTAM serisi, numarası ve çoğu durumda Yayınlayan NOF’un verdiği 4 harfli yer göstergesi olan “Numaralandırma Referansı” arasındaki ilgiyi oluşturmaktan ibarettir. Bu sayede NOTAM’ın tanıtması en iyi şekilde yapılmış olur ve eksik numaraların takibi kolaylaşır.

3.5.1.1 Yayınlayan NOF’un Tanıtması

- Yayınlayan NOF’un tanıtması doğrudan ve açıkça NOTAM formatının içinde bulunmaz. ICAO Annex 10 SARP’ları uyarınca, Yayınlayan NOF’un yer göstergesi (AFTN adresi) orijinal NOTAM’ın AFTN mesaj orijininde verilir.
- Aynı SARP’lar uyarınca NOTAM İşleme Ünitesi, bir NOTAM gönderirken yada yeniden göndermesini yaparken mesaj orijin satırına kendi AFTN adresini girer.
- Ancak Müşteri (client) NOF’un işini kolaylaştırmak için NOTAM İşleme Ünitesi, aldığı NOTAM’ın orijinal mesaj orijininin satırında muhafaza edecek ve işlenen NOTAM’ın parantez açılımından önce verilen satıra iliştiirecektir.

Örnek: Bir NOTAM İşleme Ünitesince yeniden çekilen bir ABD NOTAM'ı

Orijinal NOTAM:

GG.....
121800 KDCAYNYX
(A1275/00 NOTAMN
A)KJFK B) WIE.....
vs

İşlenmiş NOTAM:

GG.....
121805 NOTAM İşleme Ünite Adresi
121800 KDCAYNYX
(A1275/00 NOTAMN
Q)KZNY/Q...../....
A)KJFK
B)0008121800
vs

- Bu orijinal orijin satırı, sonradan yapılabilecek tüm muhtemel yeniden – çekmeler için işlenmiş NOTAM'da kalacaktır.

NOT: Müşteri (client) NOF sistemleri, bu ilk orijin satırın ilave edilmesinden olumsuz etkilenirse NOTAM İşleme Ünitesi yeniden çekmeden önce bu satırı çıkartacaktır.

3.5.1.2 NOTAM'a Seri Tahsisi

- NOTAM İşleme Ünitesi, orijinal NOTAM'ların Seri ve Numaralarını yeniden çekme durumunda elde tutar.
- Seriyi belirten harfin atlanması durumunda, NOTAM İşleme Ünitesi bunu NOTAM sıra numarasından çıkartıp yerine koymaya çalışacaktır.
- Eğer Yayınlayan NOF, NOTAM Seri harfi kullanmazsa, NOTAM İşleme Ünitesi otomatikman buna bir 'Seri' tahsis edecektir (Normal şartlarda 'A').

3.5.1.3 NOTAM Numarası

- Numara sırası taşımayan bir NOTAM alındığında, Bölüm 4'deki usuller (veritabanı eksiksizliği ve Tutarlık Mesajları) uyarınca, eksik NOTAM numarası için bir sorgulama yapılacaktır.
- Eğer NOTAM numarası 4 basamaktan azsa, NOTAM İşleme Ünitesi bunu sıfırlarla tamamlayacaktır. Aynı şekilde, 'Yıl' göstergesi atlanmışsa o da eklenecektir.

3.5.1.4 NOTAM Tali(Alt)-Numarası (Çok-Part'lı NOTAM)

- Bölüm 2'de verilen formata uymayan çok-kısımlı bir NOTAM alındığında, NOTAM İşleme Ünitesince bu, doğru formata dönüştürülecektir.
- NOTAM İşleme Ünitesince özetlemeyi gerektiren Tek-Kısımlı veya Çok-Kısımlı bir NOTAM olması durumunda; bir 'X'Maddesi ilavesi, Tek-Kısımlı NOTAM; Çok-Kısımlı olarak yeniden çekmeyi veya Çok-Kısımlı bir NOTAM'a bir parça daha eklenmeyi gerektirebilir.

3.5.2 NOTAM Tipi

- Eğer Yayınlayan NOF orijinal NOTAM'a NOTAM tipini girmediyse, NOTAM İşleme Ünitesi NOTAM tipine ilişkin uygun harfi koymak zorundadır.
- Eğer Yayınlayan NOF orijinal NOTAM'a yanlış NOTAM tipi verdiyse, NOTAM İşleme Ünitesi bu durumu, doğrusunu koyarak düzeltecektir.
- Her iki durumda da Yayınlayan NOF'a yapılan değişiklikler bildirilecektir.

3.5.3 NOTAM NİTELENDİRME ('Q' Maddesi)

3.5.3.1 Genel Kural

“Q”Maddesi yoksa, NOTAM İşleme Ünitesince bu satır kesinlikle girilecektir.

3.5.3.2 'FIR' Nitelendiricisi

NOTAM İşleme Ünitesi, bu bölümde ilgili FIR'ın ICAO Yer Göstergesinin bulunup-bulunmadığını, veya, eğer 'A' Maddesinde birden fazla FIR bulunuyorsa, 'XX' veya 'XXX' ile biten Yayınlayan NOF ICAO Ülke göstergesi bulunup – bulunmadığını kontrol edecek. Bu durumda, tüm ilgili FIR' ların (en çok 7) ICAO yer göstergeleri 'A' Maddesinde belirtilecektir.

ÖRNEK:

Q) EDXX / QWELW/.....

A) EDWW EDLL EDMM.....

3.5.3.3 “NOTAM KODU” Nitelendiricisi

- NOTAM kodu tahsisine ve nitelendirmesine, Bölüm 2'de anlatılan NOTAM Seçme Kriterleri esas teşkil etmektedir.
- Çok bariz bir hatanın düzeltilmesi söz konusu olmadıkça, orijinal nitelendirici üzerinde (Trafik, Amaç ve Kapsam alanlarında) düzeltme yapmaktan kaçınılması gerekmektedir.
- 'Amaç (Purpose).' nitelendiricisi indirgenemez (derecesi azaltılamaz).
- Q Maddesindeki NOTAM Kodu doldurulmadığında, NOTAM İşleme Ünitesi, E Maddesinin içeriğine uygun karakterdeki nitelendiricileri NOTAM koduna girecektir.
- Eğer NOTAM kodu E Maddesindeki metnin içeriğini karşılamıyorsa ve E Maddesinin içeriği açık, net ve şüphe götürmezse, NOTAM' ın 'Amaç' nitelendiricisinin indirgenmesine (downgrade) yol açmamak kaydıyla NOTAM kodu, metne uygun hale getirilebilir. Bu durumda değişiklik, Yayınlayan NOF' a bildirilir.
- NOTAM Seçme Kriterlerinde (NSC) bulunmayan bir Kod taşıyan bir NOTAM alındığında, NOTAM İşleme Ünitesi konuya ve NOTAM metninde açıklanan konunun durumuna göre bir 'NOTAM Kodu' tahsis edecektir. Bu değişiklik Yayınlayan NOF 'a bildirilecektir.
- 4 üncü ve 5 inci harflerle belirtilen 'Durum (Condition).' göstergesinde “TT” olmayan bir Trigger NOTAM alındığında; NOTAM İşleme Ünitesi, orijinal göstergely 4'üncü ve 5'inci harfleri “TT” olan bir 'Durum' göstergesi ile değiştirecektir.

3.5.3.4 ‘TRAFİK’ Nitelendiricisi

- ‘TRAFİK’ nitelendiricisi olmadığı zaman, NOTAM Seçme Kriterlerine göre, eğer orada açıklanmamışsa, NOTAM’ ın içeriğine göre doldurulacaktır.

3.5.3.5 “AMAÇ (Purpose)’ Nitelendiricisi

- ‘PURPOSE’ Nitelendiricisi olmadığı zaman NOTAM Seçme Kriterlerine göre, eğer orada açıklanmamışsa, NOTAM ’ın içeriğine göre doldurulacaktır.
- Bir NOTAM’ın ‘AMAÇ’ nitelendiricisi, bir iyileştirmeyi (upgrading) belirtmedikçe, bir NOTAM İşleme Ünitesince değiştirilmeyecektir.

3.5.3.6 “KAPSAM (SCOPE)” Nitelendiricisi

- AMAÇ “SCOPE” nitelendiricisi yoksa veya NOTAM seçme Kriterlerine göre doldurulmamışsa, bu Kılavuzun 2’inci bölümünde anlatılan usuller takip edilerek NOTAM içeriğine göre doldurulacaktır.

3.5.3.7 ALT/ÜST LİMİT’ Nitelendiricisi

- LOWER ve UPPER’da verilen değerlerin mantıklı bir sıra takip etmesine ve Seyrüsefer ikazları ve Havasahası Kısıtlamalarına ilişkin F ve G Maddelerinde belirtilen değerlerle uyumlu olmasına dikkat edilecektir.

Örnek: F) 2000 FT AGL
G) 7500 FT AMSL
= LOWER/UPPER:020/075

- Eğer F ve G Maddeleri doldurulduysa ve;
 - Q Maddesindeki değerler F ve G Maddesinde belirtilen limitleri aşıyorsa, değiştirilmeden bırakılacaktır.
 - Q Maddesindeki değerler eşit olmamakla beraber F ve G Maddelerindeki değerlerin limitleri içindeyse, uygun hale getirmek için değiştirilecektir.
 - Q Maddelerinin limitleri 000/999 ise, yine, uygun hale getirmek için değiştirilecektir. NOTAM İşleme Ünitesi bu değerleri paragraf 2.3.7’ de belirtilen usuller uyarınca belirleyecektir.

3.5.3.8 ‘COĞRAFİ REFERANS’ Nitelendiricisi

- Bir NOTAM İşleme Ünitesi tarafından yeniden – çekilen her NOTAM’ da Coğrafi Referans bulunacaktır. Eğer alınan bir NOTAM’ da bu değer yoksa, NOTAM İşleme Ünitesi bu Kılavuzun 2. Bölümünde anlatılan usuller uyarınca bunu ekleyecektir.
- Yayınlayan NOF tarafından eğer yarıçap (radius) koyulmamışsa ve statik (durağan) veritabanından da çıkartılmıyorsa, NOTAM İşleme Ünitesi aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi, bir Default “Yarıçap Göstergesi “ koyacaktır.

NOTAM İşleme Default Yarıçap Gösterge Tablosu

NOTAM Kodu	Açık Lisan	Yarıçapı
Q....	Tüm Meydan NOTAM'ları (sadece Kapsam A) Eğer uygunsu, default değeri Kapsam için AE/AW kullanılacak	005
QAC..	CTR (Kontrol Sahası)	005
QAT..	TMA(Terminal kontrol Sahası)	050
QN...	Tüm Seyrüsefer Yardımcıları (VOR,NDB....) Uzun menzilli Seyrüsefer Sistemleri hariç. Ör: GPS,yol DME.....	025 *(4)
QOB..	OBST (Mania)	005
QOL..	OBST LIGHT (Işıklı Mania)	005
QPH..	Holding Procedure (Bekleme Usulü)	025
QPX..	Asgari Bekleme irtifası (Minimum Holding Altitude)	025
QAP..	Reporting Point (Rapor Noktası)	005
QAX..	Intersection (Kavşak)	005

NOT: CTR (QAC..) ve TMA (QAT..) değerleri normal olarak statik veritabanında mevcuttur. Ancak bazı istisnai durumlarda, yukardaki default değerleri kullanılabilir.
Ör:Avrupa dışındaki yeni bir CTR/TMA'ya dair – henüz yayınlanmamış – bir basılı bilgiyle ilgili NOTAM

*4 Hollanda Tüm Seyrüsefer Yardımcılarının QN ... 025NM değerinde olmasına karşı çıkmaktadır. Bu durum AIP'de yayınlanan bilgilerle NOTAM arasında istenmeyen bir ikilem doğurmaktadır

3.5.4 NOTAM MADDELERİ

3.5.4.1 A Maddesi – ‘FIR/AD’(Meydan)Yeri

- Eğer yer göstergesi girilmediyse veya bir yazım hatası varsa, NOTAM İşleme Ünitesi bunu Q maddesinden ve E Maddesinin içeriğinden anlamaya çalışacaktır. Sorgulanacak NOTAM (NOTAM Subject to Query) usulleri uygulanacaktır.
- Eğer NOTAM İşleme Ünitesince yer göstergesi anlaşılammışsa (Statik veritabanında meydan Yer göstergesi yoksa), NOTAM İşleme Ünitesi yer göstergesi yerine ülke göstergesini (ülke kodunu) girecek ve ardından ‘XX’ koyacaktır. Sorgulanacak NOTAM (NOTAM Subject to Query) usulleri uygulanacaktır.

3.5.4.1.1 Tek Yer Göstergeli NOTAM (Single- location)

- Her zaman, tek bir meydan veya FIR’ın ICAO Yer Göstergesi olacaktır.
- Tek FIR olması durumunda, giriş, Q Maddesindeki ‘FIR’ nitelendiricisiyle, aynı olmak zorundadır. Eğer değilse, NOTAM İşleme Ünitesince bu giriş düzeltilecektir.
- Bir meydan göstergesi verildiğinde, Q Maddesinde belirtilmiş olan FIR içinde konumlanmış bir meydan olmak zorundadır. Eğer değilse, Q Maddesi içindeki FIR Statik veritabanına göre değiştirilecektir.
- ICAO Yer Göstergesi olmayan meydanlar için.
A Maddesine 2- harfli Ülke göstergesi ve ‘XX’ koyulacaktır. (örnek:EDXX) ve E Maddesinde, ilk olarak meydanın açık adı yer alacaktır.
Eğer alınan bir NOTAM’ın A Maddesinde bir meydanın tam adı belirtilmişse NOTAM İşleme Ünitesi onu, 2 harfli Ülke göstergesi ve XX’ den oluşan 4 harfli bir kod ile replace edecek (değiştirecek) (örnek:LFXX) ve E Maddesine tam adını yazacaktır.

Örnekler: A) EBBU (1 FIR)
 A) LFPO (ICAO yer göstergesi)
 A)EDXX (Almanya tarafından yer göstergesi yayınlanmamış)
 E)PRITZWALK AD (Meydanı)

Daha sonraki örnekte E Maddesinde ilk öge olarak meydanın tam adı yer alacaktır.

3.5.4.1.2 Çok Yer Göstergeli NOTAM (Multi-Location)

- Mevcut NOTAM formatına göre, A Maddesinde en çok 7 FIR yer göstergesi olabilir. Eğer 7’den fazla FIR girilmişse sadece ilk belirtilen 7 tanesi A Maddesinde kalacaktır. Tüm FIR’lar kapsayana kadar Orijinal NOTAM ile aynı bilgiyi içeren bir veya birden fazla ‘T’ serisi NOTAM yayınlanacaktır.
- Eğer A Maddesine çok sayıda meydan girilirse, NOTAM İşleme Ünitesi sadece ilk belirtilen meydanı tutacaktır. Geri kalan meydanlar için, orijinal olarak belirtilen tüm meydanları kapsayana kadar orijinal NOTAM ile aynı bilgiyi içeren bir veya birden fazla ‘T’ serisi NOTAM yayınlanacaktır.

- Bu tip ‘T’ serisi NOTAM’ların yayınlanmasında paragraf 3.4.10’ da belirtilen kurallara bağlı kalınacaktır. Herbir ‘T’ serisi NOTAM’ın E Maddesinde orijinal NOTAM numarasının bir referans, bulunacaktır.
- Bir NOTAM birden fazla ülkeye ait çeşitli FIR’ları kapsar ve tek bir bölgeyle ilgili olmayan bilgi içerdiği durumlarda, Q Maddesindeki FIR nitelendiricisine Yayınlayan NOF’un Ülke Kodu ve ardından XX harfleri girilecektir. Eğer bu işlem yayınlayan NOF tarafından yapılmazsa, NOTAM İşleme Ünitesi Q Maddesini düzeltecektir.

3.5.4.2 B Maddesi – Yürürlük Başlangıcı

- NOTAM’ın yürürlüğe girdiği yılı, ayı, günü, saati ve dakikayı belirten 10 basamaklı tarih-zaman grubudur. NOTAM İşleme Ünitesi tüm NOTAM’ları yeniden çekerken bu formatın doğru olduğundan emin olacaktır.

Örnek: B) 0007011200

- WIE (With Immediate Effect) bulunan NOTAM’larda, B Maddesi, orijinal NOTAM’ın orijin zamanına uygun olarak 10 basamaklı tarih/zaman grubu ile değiştirilecektir.
- B Maddesinde ‘SR’ veya ‘SS’ değerleri bulunduğu, bu değerler NOTAM İşleme Ünitesince 0000 ile değiştirilecek ve müteakiben bir D Maddesi eklenecek veya ‘SR’ veya ‘SS’ değerleriyle tamamlanacaktır.

3.5.4.3 C Maddesi – Yürürlük Bitişi

- NOTAM yürürlüğünün sona erdiği ve geçersiz hale geldiği yılı, ayı, günü, saati ve dakikayı belirten tarih/zaman grubudur.
- **C Maddesinde UFN (Until Further Notice) bulunan NOTAM’lar,** NOTAM İşleme Ünitesince, alındığı şekliyle C Maddesi değiştirilmeden (= UFN) yeniden çekilecektir.

NOT: Bu alanda (maddede) bazı Müşteri NOF’ların sistemleri ICAO Formatında bir tarih-zaman grubuna gerek duymaktadır. Bu nedenle, NOTAM İşleme Ünitesi, bu tip bir Müşteri NOF’a yeniden çekme yapmadan önce UFN’yi, üzerinde anlaşılan bir tarih-zaman grubuyla değiştirilebilmelidir.

C Maddesinde; ‘APRX DURATION’(ORTALAMA SÜRE) bulunan NOTAM’lar alındığında; EST ile biten ve verilen ortalama süreyi karşılayan 10 basamaklı bir Tarih/Zaman Grubuna dönüştürülecektir.

- NOTAM İşleme Ünitesi günün sonu için verilen 24.00 saat değerini 23.59 şeklinde değiştirecektir (Annex 15 kuralları uyarınca).
- C Maddesinde ‘SR’ veya ‘SS’ değerleri bulunduğu, bu değerler NOTAM İşleme Ünitesince 23.59 ile değiştirilecek ve müteakiben bir D Maddesi eklenecek veya ‘SR’ veya ‘SS’ değerleriyle tamamlanacaktır.
- EST bulunan NOTAM’lar bir NOTAMR ile doğru zamanda ‘replace’ edilmeli veya bir NOTAMC ile iptal edilmelidir. NOTAM İşleme Ünitesi, bu tip NOTAM ‘ları aldığı anda aşağıdaki işlemleri yapmaktan sorumludurlar:
EST’li ve/veya “APRX” Duration (=ortalama süreli) bir NOTAM alınıp yeniden çekilir;

NOTAM İşleme Ünitesi, böyle bir NOTAM durumunda herhangi bir işlem yapmayacaktır. Eğer yayınlayan NOF, tahmini geçerliliğin sonunda İşlem yapmazsa, NOTAM İşleme Ünitesi, yayınlayan NOF'tan 1 gün sonrasına "EST" zamanlı işlem yapmasını ister.

- UFN'li NOTAM alınıp yeniden aktarıldığında;

3.5.4.4. D Maddesi – Gün Programı 'PROGRAM'

- Eğer orijinal NOTAM'ın D Maddesi, Bölüm 2, paragraf 2:4.4.' de anlatılan usuller uyarınca yapılandırılmamışsa, NOTAM İşleme Ünitesince bu doğrultuda giriş yapılacaktır.
- D Maddesi 200 karakteri aşamaz. Eğer aşmışsa, D Maddesi zaman programı kaldırılacak ve X Maddesinin *10 başına koyulacaktır. Ancak bu usul, belirtilen gün ve zamanlarda Uçuş – Öncesi bilgi Bültenlerine otomatik bilgi aktarımına engel teşkil edecektir.

3.5.4.5 E Maddesi – NOTAM Metni

- NOTAM İşleme Ünitesi E Maddesi ile NOTAM Kodu arasındaki uygunluğu kontrol edecektir.
- Standart ICAO NOTAM formatına uymayan bir NOTAM alındığında, NOTAM İşleme Ünitesi konuyu tanımlamalı ve ilgili NOTAM kodunu seçmelidir. Eğer E Maddesinde birden fazla konu varsa, operasyonel öneme en çok haiz olan konu (uçuş güvenliğini en çok etkileyecek konu) Q Maddesindeki 'purpose' (Amaç) nitelendiricisine dayalı olarak, Q Maddesine girilecektir.
- Eğer orijinal NOTAM'ın E Maddesinde NOTAM Kodu zaten mevcutsa, Q Maddesine aktarılacak ve NOTAM Seçme Kriterlerinde verilen metin kullanılarak E Maddesinde açık lisanla belirtilecektir.
- Tüm seyrüsefer verilerinin, seyrüsefer yardımcılarının, frekansların, yer göstergelerinin, yüksekliklerin ve her türlü makul kombinasyonun doğru olup olmadıkları irdelenecektir.
- Bazı durumlarda (bkz.bölüm.2.para. 2.7) E Maddesinin kontrolü, Q Maddesine 'Purpose (Amaç) lı D' nitelendiricisinin eklenmesi veya çıkartılması gereğini doğurabilir.
- E Maddesindeki metin anlaşılır olmadığı durumlarda, NOTAM İşleme Ünitesi orijinal NOTAM'ı alındığı haliyle yeniden çekecek ve X Maddesinin başına, paragraf 3.4.9 da verilen usuller uyarınca, "NOTAM SUBJECT TO QUERY"(SORGULANACAK NOTAM KONUSU) ibaresini ekleyecektir.

10* Belçika'nın Yorumu.... D Maddesi 300 karakterden fazlaysa ne olacak? Bu durumda D maddesindeki zaman programını E maddesinin başına yerleştirmeyi yada kaldırılmasını önermektedir.- Almanya buna karşı çıkmakta ve tüm D Maddesini E Maddesinin başına almayı önermekte....

- E Maddesinde 300'den fazla karakteri bulunan bir NOTAM, özetlenmek üzere bir operatöre sunulacaktır. X Maddesinin oluşturulması doğrultusunda otomatize bir yardım, Q Maddesinde bulunan NOTAM kodunun açık halinin (decode) operatöre sunulması yoluyla elde edilebilecektir ve eğer gerekiyorsa bu şekilde, tamamlanabilecek veya genişletilebilecektir. Kullanılması muhtemel deyim ve ibarelerin anlamları ICAO sözlüğünde (lexicon) bulunabilir.

3.5.4.6 F ve G Maddeleri – Alt ve Üst Limit

- NOTAM İşleme Ünitesi, F ve G Maddelerindeki Alt ve Üst limitlerin, Seyrüsefer ikazları için 'SCOPE'(KAPSAM) alanına W veya AW nitelendiricisini ve Havasahası Organizasyonları için ('SCOPE'alanına = E veya AE) nitelendiricilerinden birinin girildiğinden emin olacaktır.

Eğer bu maddeler yoksa (eksikse), NOTAM İşleme Ünitesi, E Maddesindeki veya Q Maddesi ‘Alt / Üst ‘ nitelendiricisindeki yada Statik (Durağan) Veritabanındaki bilgiyi doğruladıktan ve/veya Yayınlayan NOF’a danıştıktan sonra ekleyecektir.

- Eğer F ve G Maddelerinde verilen değerler E Maddesinde belirtilen limitleri kapsamazsa, NOTAM İşleme Ünitesi aşağıda belirtilen işlemleri yapacaktır:

- E Maddesinde belirtilen en düşük (F Maddesi) veya en yüksek (G Maddesi) değeri karşılaması için F veya G Maddelerindeki değerleri değiştirmek ;

- ‘NOTAM SUBJECT TO QUERY (SORGULANACAK NOTAM KONUSU) usulünü kullanmak ve NOTAM’ın içeriğine açıklık getirmesi için Yayınlayan NOF ile temasa geçmek.

F veya G Maddesindeki limitler, E Maddesinde belirtilen limitlerin ilgili olanından daha düşük veya daha yüksek olduğu durumlarda, orijinal değerler değiştirilmeyecektir.

- G Maddesi olduğu halde Alt limiti (F Maddesi) belirtilmeyen bir NOTAM alınmışsa, ancak Q veya E Maddesinden Alt Limitin “ Sea or Ground” (Deniz veya Yerden) olduğu açıkça belli oluyorsa, F Maddesine ‘SFC’ (Surface) = yüzey girilecektir.

ÖRNEK: Q Maddesi:LOWER /UPPER= 000/090

F Maddesi İşlenen NOTAM’a ‘SFC’ olarak girilecektir.

NOTAM’ın etkilediği saha ile ilgili hassas topolojik bilgi bulunmaması nedeniyle ‘GND’ kullanılması uygun olmadığından, NOTAM İşleme Ünitesi ‘SFC’ kullanacaktır.

3.5.4.7 X Maddesi – Özet

- Eğer E Maddesi 300 karakteri aşarsa ve orijinal NOTAM’da X Maddesi yoksa; NOTAM metninin yeniden kısaltılarak derlenmesi, uçuş güvenliğine esas teşkil edebilecek cinsten bilgilerin atlanmasına yol açmayacak şekilde, özetlenmeye uygun olduğu her durumda, NOTAM İşleme Ünitesince X Maddesi ilave edilecektir. Trigger NOTAM’lar ve Kontrol listeleri asla özetlenmeyecektir.
- E Maddesinin metni açık değilse (anlaşılır değilse) ve son kullanıcı tarafından net bir şekilde anlaşılabilmesini teminen değiştirilmesi gerekiyorsa, NOTAM İşleme Ünitesi orijinal NOTAM’a bir X Maddesi ilave edecektir. Bu X Maddesi, Orijinal E Maddesinin değiştirilmiş versiyonunu içerecektir.
- Eğer E Maddesi bütünüyle anlaşılabilir durumdaysa, NOTAM İşleme Ünitesi, paragraf 3.4.9,da detayları belirtilen usullere göre NOTAM SUBJECT TO QUERY (SORGULANACAK NOTAM KONUSU) usullerine uygun olarak, orijinal NOTAM’a X Maddesi ilave edecektir.
- Eğer X Maddesi Yayınlayan NOF tarafından zaten ilave edilmişse, NOTAM İşleme Ünitesi sadece yazıma ilişkin düzeltmeler yapabilir. Eğer X Maddesinin metni anlaşılır değilse NOTAM İşleme Ünitesi ‘NOTAM SUBJECT TO QUERY’ (SORGULANACAK NOTAM KONUSU) usullerini kullanarak orijinal NOTAM’ı olduğu gibi geri gönderecektir.
- NOTAM İşleme Ünitesinin ilave etmek durumunda olduğu X Maddesi, her halükarda NOTAM’ın en son maddesi olacaktır. Çok-parçalı bir NOTAM yayınlanması durumunda, X Maddesi sadece son parçanın bitiminde görülecektir. Bir X Maddesi ilavesi Çok-parçalı bir NOTAM ‘ın

oluşumuna, veya Çok-parçalı bir NOTAM ise, Çok-parçalı (partlı) NOTAM'a bir parça daha ilave olunmasına neden olacaktır.

- Eğer orijinal X Maddesinin metni 300 karakteri aşıyorsa, NOTAM İşleme Ünitesi bunu, en çok 300 karakterle sınırlayabilmek adına özetleyecektir.

3.5.5 NOTAM "R" İŞLEMİNE DAİR USULLERİ

- Eğer 'replace' edilecek NOTAM serisinden farklı bir seride bir NOTAMR alınmışsa, veya 'replace' edilmiş olan NOTAM'ın numarası doğru değilse *11 NOTAM İşleme Ünitesi NOTAM'ı alındığı haliyle, olduğu gibi geri gönderecektir. X Maddesi eklenecek ve 'SORGULANACAK NOTAM (NOTAM SUBJECT TO QUERY)' usulü uygulanacaktır.
- Eğer birden fazla NOTAM tek bir NOTAMR ile 'replace' ediliyorsa, NOTAM İşleme Ünitesi NOTAM'ı aldığı haliyle, olduğu gibi geri gönderecektir. X Maddesi eklenecek ve 'SORGULANACAK NOTAM (NOTAM SUBJECT TO QUERY)' usulü uygulanacaktır. Yayınlayan NOF'un ICAO Standartlarına uyması istenecektir.
- NOTAMR, İlgili NOTAM'ın değindiği konuyla ilgili olmak zorundadır (NOTAM Kodunun 2.ve 3. harfleriyle uyumlu olmalı). Eğer bu durum söz konusu değilse, NOTAM İşleme Ünitesi, iki NOTAM'ı konuları itibarıyla karşılaştıracak ve mesajların içeriğinden açıkça belli olduğu durumlarda gerekli (varsa) değişiklikleri yapacaktır. X Maddesi eklenecek ve '(NOTAM SUBJECT TO QUERY)' SORGULANACAK NOTAM KONUSU usulü uygulanacaktır.
- NOTAMR'nin A Maddesinin içeriği değindiği NOTAM'ınki ile aynı olacaktır. Eğer bu durum söz konusu değilse, NOTAM İşleme Ünitesi her iki NOTAM'ın A Maddelerini E Maddesindeki bilgiyle karşılaştıracak ve gerekiyorsa değişiklik yapacaktır. X Maddesi eklenecek ve 'NOTAM SUBJECT TO QUERY'(SORGULANACAK NOTAM KONUSU) usulü uygulanacaktır.

*11 Geçerli NOTAM ('replace' edilmeyecek olan) veritabanından silinmiş olabileceğinden bu usul otomatize sistemlerde sorun yaşanmasına neden olabilir. Bu tür NOTAM işlemlerinde NOTAMR'yi takiben bir boşlukla, NOTAM alındığı şekliyle geri gönderilecek ve X maddesine "Replace" edilen ilk NOTAM numarası eklenecektir.

- NOTAMR ile değindiği NOTAMN'yi veya R'yi derhal 'replace' edecektir. B Maddesi ileri tarihli olarak alınan bir NOTAMR, B Maddesi değiştirilmeden geri gönderilecektir. X Maddesi eklenecek ve 'NOTAM SUBJECT TO QUERY' (SORGULANACAK NOTAM) usulüne tabi tutulacaktır.
- Çok-Parçalı bir NOTAM'ın sadece tek bir parçasını 'replace' eden bir NOTAMR alındığında, NOTAM İşleme Ünitesi orijinal Çok-parçalı NOTAM'ı düzelterek tüm parçalarını NOTAMR olarak Müşteri NOF'a (client NOF) geri gönderecektir. X Maddesi eklenecek ve 'NOTAM SUBJECT TO QUERY' yöntemine tabi tutulacaktır.
- Bir NOTAMR'nin bir II.sınıf NOTAM'ı veya bir AIP Supplement'ı 'replace' etmesi durumunda, NOTAM İşleme Ünitesi aşağıdaki işlemleri yapacaktır.:

- Orijinal NOTAMR'yi bir NOTAMN'ye dönüştürmek,
- PURPOSE(AMAÇ) nitelendiricisine 'D'yi eklemek,

- ‘replace’ edilen II.sınıf NOTAM’a veya AIP Supplement’a referans içeren bir X Maddesi ve ardından E Maddesinin metnini veya 300 karakteri aşmayan bir özet versiyonunu ilave etmek
- Eğer gerekiyorsa, ilgili ‘T’ serisi NOTAM’ı iptal etmek için yine ‘T’ serisinden bir NOTAMC yayınlamak.

3.5.6 NOTAM “C” İŞLEMİNE (PROCESSING -DAİR) USULLER

- NOTAMC’ler, konu ettiği NOTAMN veya R serisinde yayınlanacaktır. Eğer bu durum söz konusu değilse, NOTAM İşleme Ünitesi NOTAM’ı aldığı haliyle geri gönderecektir. X Maddesi eklenecek ve ‘SORGULANACAK NOTAM (NOTAM SUBJECT TO QUERY)’ yöntemine başvurulacaktır.
- NOTAMC’ler normal olarak sadece bir NOTAMN veya NOTAMR iptal ederler. Eğer bir NOTAMC ile birden fazla NOTAM iptal edilmişse, NOTAM İşleme Ünitesi NOTAM’ı aldığı haliyle geri gönderecektir. X Maddesi ilave edilecek ve ‘NOTAM SUBJECT TO QUERY’ yöntemine başvurulacaktır. Yayınlayan NOF’dan ICAO Standartlarına uyması istenecektir.
- NOTAMC’ler yayımlandıkları anda aktif hale gelir ve ilgili NOTAMN’yi veya R’yi derhal iptal ederler.
- Ancak, eğer bir NOTAMC’nin B Maddesinde (iptal eden) ileri bir tarih varsa, bu NOTAMC, iptal edilecek NOTAM’ı ‘replace’ eden bir NOTAM (NOTAMR) haline dönüştürülecektir. Bu NOTAMR, yanlış NOTAMC’nin B Maddesindeki tarih/zaman grubuyla aynı olan C Maddesi dışında, iptal edilecek NOTAM ile aynı maddeleri içerecektir. NOTAMR’ye X Maddesi ilave edilecek ve ‘NOTAM SUBJECT TO QUERY’ yöntemine başvurulacaktır.
- Eğer bir NOTAMC’de C Maddesi mevcutsa ve bitimini gösterdiği yürürlük tarihi ileri bir tarih değilse, bu madde atlanacaktır. Bu gibi durumlarda NOTAM’ın C Maddesi değiştirilmeksizin geri gönderilecektir. X Maddesi ilave edilecek ve ‘NOTAM SUBJECT TO QUERY’(SORGULANACAK NOTAM) yöntemine başvurulacaktır.
- Tüm NOTAMC’lerde, NOTAM Kodunun açık metin hali, NOTAM konusuna ilişkin ayrıntılarla birlikte E Maddesine girilecektir. Eğer Yayınlayan NOF tarafından herhangi bir metin girilmemişse, NOTAM İşleme Ünitesi gerekli ayrıntılarla birlikte NOTAM Kodunun açık halini ilave edecektir.
- Bir NOTAMC’nin II.Sınıf bir NOTAM’ı veya bir AIP Supplement’ı iptal etmesi durumunda, NOTAM İşleme Ünitesi aşağıdaki işlemleri gerçekleştirecektir;
 - orijinal NOTAMC’yi bir NOTAMN’ye dönüştürmek,
 - 24 saat yürürlük süresi olan bir C Maddesi girmek,
 - AMAÇ(PURPOSE) nitelendiricisine ‘MD’ eklemek,
 - iptal edilmiş olan AIP Supplement veya II.Sınıf NOTAM’a referans içeren bir X Maddesi ilave etmek ve ardından E Maddesi veya 300 karakteri aşmamak kaydıyla bir özet versiyonunu girmek,
 - Eğer gerekiyorsa paragraf 2.9.5’de anlatılan kurallar uyarınca, önceden yayınlanmış olan ‘T’ serisi NOTAM’ı iptal eden ‘T’ serisinde bir NOTAMC veya NOTAMR yayınlamak.

3.5.7 KONTROL LİSTESİ (CHECKLIST) İŞLEMLERİ

3.5.7.1 Genel İlkeler

- Alınan bir Kontrol listesi , aşırı bir gecikmeye meydan vermeden NOTAM İşleme Ünitesince işlenecek ve tüm Müşteri NOF'lara yeniden çekilecektir.
- Herhangi bir belirsizlik durumunda,

Örneğin;- kontrol listesinde geçerli NOTAM'ın olmaması,

Kontrol listesindeki NOTAM'ın veritabanında (database) olmaması, v.s

NOTAM İşleme Ünitesi, konuya açıklık getirmesi için Yayınlayan NOF'la temasa geçecektir.

Müşteri NOF'ları işleminin (processing) gecikmek zorunda kaldığından yada daha titiz bir incelemeye tabi tutulacağından haberdar etmek için 'SORGULANACAK NOTAM' (NOTAM SUBJECT TO QUERY) ifadesiyle başlayan bir X Maddesi kontrol listesine ilave edilecek ve ardından gözlemlenen zıtlıklar (sorunlar) belirtilecektir

- Bir sorgulama neticesinde, atlanan NOTAM numaraları bir kontrol listesinin düzeltilmiş versiyonuna yeniden girildikten sonra, NOTAM İşleme Ünitesi;
 - düzeltilmiş kontrol listesi ile
 - istek üzerine, atlanan NOTAM'ları müşteri-NOF'larına yeniden çekecektir.

3.5.7.2 Bir NOTAM Halinde Alınan Kontrol listesi

Bir Kontrol listesi NOTAM olarak alınmışsa ancak üzerinde mutabık olunan 'NOTAM kontrol listesi' Formatında değilse (bkz.bölüm 2), NOTAM İşleme Ünitesi onu aşağıda anlatıldığı şekilde dönüştürecek:

- NOTAM Serileri, Numarası ve Tipi aynen kalacaktır.
- Q Maddesinin FIR nitelendiricisi,
 - Eğer sadece bir FIR'dan sorumluyorsa yayınlayan NOF'un FIR'ı yazılacak, veya
 - Eğer yayınlayan NOF birden fazla FIR'dan sorumluyorsa (aynı ülkenin yada farklı ülkelerdeki) Yayınlayan NOF'un bulunan 2-harfli ülke göstergesi sonuna XX yazılacaktır.
- NOTAM Kodu daima 'QKKKK'dır veya değilse bile NOTAM İşleme Ünitesince 'QKKKK' ya çevrilecektir.
- Yayınlayan NOF tarafından başka bir nitelendirici koyulsa bile, TRAFFIC, PURPOSE ve SCOPE nitelendiricilerine 'K' yapay değeri verilecektir.
- LOWER/UPPER değerleri, default değerleri olan 000/999'dur, eğer değilse bile NOTAM İşleme Ünitesince bu değere çevrilecektir.
- Coğrafi referans nitelendiricisine gerek vardır. Orijinal NOTAM ' a coğrafi referans ve yarıçap konmadığında, NOTAM İşleme Ünitesi bu işlemi yapacaktır.

- A Maddesinde, Yayınlayan NOF'a ilişkin tüm geçerli FIR'lar bulunacaktır, eğer FIR'ların tümü girilmemişse NOTAM İşleme Ünitesi ekleyecektir.
- C Maddesi tahmini yürürlükte kalma zamanıdır, 'EST' ibaresiyle biter ve genellikle Kontrol listesinin (checklist) yayın tarih ve zamanının tam olarak bir ay sonrasındır. Yayınlayan NOF tarafından başkaca bir Tarih/Zaman Grubu girilmişse, NOTAM İşleme Ünitesi bunu değiştirmeyecektir.
- E Maddesi iki bölüme ayrılır:

1- NOTAM Numaralarının bulunduğu Bölüm;

KONTROL LİSTESİ (CHECKLIST) olarak adlandırılan, Belli bir seride yayınlanmış, bölüm 2 paragraf 2.8' de açıklanan, otomatik ve manuel işleme uygun formatta olan yürürlükteki NOTAM'ları içerir.

Gerekli hallerde NOTAM İşleme Ünitesi kontrol listesini bu formata uygun hale getirecektir.

2- Son Yayınların bulunduğu Bölüm;

'LATEST PUBLICATIONS'(SON YAYINLAR) olarak adlandırılır.

Yürürlükteki en son yayınların listesini içerir (Amendment'lar, Supplement'lar, II.Sınıf NOTAM ve AIC'ler).

Bu bölüm alındığı şekliyle yayınlanacaktır. Eğer bu bölüm orijinal NOTAM'da mevcut değilse, NOTAM İşleme Ünitesi Kontrol listesini bu bölüm olmaksızında gönderebilecektir.*12

3.5.7.3 NOTAM Halinde Alınmayan Kontrol listesi

- Bir NOTAM kontrol listesi, NOTAM formatında alınmadığında (yani, Kontrol listesine hiçbir NOTAM numarası tahsis edilmediğinde), NOTAM İşleme Ünitesi 4. Bölüm'de anlatıldığı gibi, alınan bu AFTN mesajını Ad-hoc kontrol listesi formatına (bir kereye mahsus kullanılacak özel Kontrol listesi formatını) adapte edecektir.
- İşlenen kontrol listesi aynı zamanda bir AFTN mesajı olarak yeniden çekilecektir. Mesaj , 'KONTROL LİSTESİ' ibaresiyle başlayacak, ardından Yayınlayan NOF'un 4-harfli göstergesi veya NOTAM numaralandırmasının ilgili olduğu başkaca bir yer göstergesi ve bunun da ardından ilgili NOTAM Serisi girilecektir.Yürürlükteki NOTAM numaraları 4. Bölüm'de tanımlanan formata göre, bir sonraki satır(lara) girilecek ve orijinal mesajda mevcutsa, 'LATEST PUBLICATION PART' (en son yayınlar) bölümü de unutulmayacaktır.,

Örnek:

```
CHECKLIST RJAA A
YEAR=1999 1678 1789
YEAR=2000 0012 0022 0056 0057 0058 0073 0099 0102 0123 0124 0125
LATEST PUBLICATIONS
AIRAC AIP-AMDT 005/00 EFF 20 APR 00
AIP-SUP 001/00
AIP-AMDT 413
AIC A001/00
```

3.6 Eksik NOTAM'lar

- Eksik NOTAM olması durumunda, NOTAM İşleme Ünitesi, Yayınlayan NOF'dan bir istek (request) mesajı ile eksik NOTAM'ı talep edecektir.
- İlk request mesajının çekilmesi ve bunun başarılı bir şekilde tekrarı için, Yayınlayan NOF'a bağlı zaman parametreleri, NOTAM İşleme Ünitesince belirlenecektir.
- * Müşteri – NOF eksik bir NOTAM'ı, NOTAM İşleme Ünitesinden sadece bir kere istemelidir.

*12 Hollanda “Without” kelimesini, son cümledeki “with” kelimesi ile değiştirmeyi teklif etti. Çünkü En son yayınlar kısmında orijinator tarafından atlama yapılmışsa ilave edilecektir. Bunun, Merkezi bir İşlem Birimine (EAD) faydası olacaktır. Böylece, problemsiz ekleme yapılmasına ve EAD'nin global amacına faydası olacaktır.

4 VERİTABANI (DATABASE) BÜTÜNLÜK VE UYGUNLUK MESAJLARI*13

4.1 Genel ilkeler

Dinamik datanın (değişken karakterli havacılık bilgilerinin) idamesi, bir NOTAM İşleme Ünitesinin, Yayınlayan NOF'un veya bir havacılık veritabanı (database) sorumlusunun işlevlerini etkin bir biçimde yerine getirmesiyle, bağlantılıdır. Sorgulama mesajı (query messages) uygulamaları, NOTAM İşleme Üniteleriyle Müşteri NOF'lar arasındaki veritabanı uygunluğunun sağlanması açısından gerekli görülmektedir. Bu bölümde anlatılan sorgulama mesajları, hem otomatik hem de manuel olarak yapılabilmeye elverecek şekilde geliştirilmiştir.

Dinamik datanın (değişken karakterli bilgi) idamesinde kullanılan mesajlara ilişkin temel gerekler:

- Bir veya birden çok NOTAM istenmesi.
- Bir NOTAM'ın orijinal versiyonunun istenmesi.
- Yürürlükteki NOTAM'ların bir ara kontrol listesini (intermediate checklist) istemek, Otomatik işlemin (processing) kolaylaştırılması açısından, istekler (requests) ve cevapları (reply) 3 harfli tanıtımlar ile ifade edilir.
- NOTAM isteği (Request for NOTAM) – ‘RQN’
- Orijinal NOTAM versiyonunu isteme -‘RQO’ (Bu mesaj tipi sadece Müşteri NOF ile NOTAM İşleme Ünitesi arasındaki bilgi alışverişinde kullanılır.)
- Ara – kontrol liste (Request for an intermediate checklist) – ‘RQL’
- Bu isteklere karşılık (Reply to these Requests)-RQR’

4.2 NOTAM'IN TEKRARLANMASI İSTEĞİ (RQN)

4.2.1 Genel Açıklamalar

- Her istek için, Yayınlayan NOF'un 4-harfli yer göstergesi veya istenen NOTAM'ın numaralandırılması ile bağlantılı olan herhangi bir yer göstergesi girilecektir.
- İstek mesajları (request messages) sadece tek bir Yayınlayan NOF ile ilgili olabilecektir.
- Bir cevabi mesaj (reply message) sadece bir NOTAM yada istenen NOTAM ile ilgili bir durumun metnini' (status text) içerecek ve ardından, normal şartlarda istenen NOTAM girilecektir.

*13 Bu bölüm AFTN kullanımına dayandırılan bir set mesajı tanımlar. Aynı fonksiyonlar için farklı haberleşme araçları kullanıldığında, bu yedek formatlar araştırılabilecektir.

- İşlenmiş bir NOTAM'ın Cevabi mesajı daima orijinal orijin satırını taşıyacaktır. [DTG (Tarih/zaman Grubu)+ Yayınlayan NOF'un adresi] *14
- Tek bir istek mesajında istenen azami NOTAM sayısı ve serisi ilgili NOTAM İşleme Ünitesinin sistem özelliklerine bağlı olacaktır.
- Birden fazla sayıda NOTAM için yapılan tek bir istek, birden fazla cevabi mesaj gerektirecektir (NOTAM İşleme Ünitesinden). İstekler ve cevapları genellikle AFTN üzerinden gönderilmektedir Bu nedenle aşağıdaki örnekler AFTN formatında verilmektedir.

4.2.2 Kullanılan Kodlar ve Semboller

'RQN'- "NOTAM istek tanıtması".

'LFFA'- Yayınlayan NOF'un 4- harfli göstergesi veya istenen NOTAM'ın numarasının ilgili olduğu başka bir yer göstergesi.

'A0123/00'- NOTAM serisi ve numarası

'-'_ (TİRE) 'TO' veya 'FROM – TO ' yu belirtmede kullanılır.

' – (boşluk) 'AND' (ve) anlamındadır.

'RQR' – cevabi mesajların (reply) başında kullanılır.

Unutmayınız ki bir 'Request NOTAM' (NOTAM istek) mesajı çekilirken parantez kullanılmayacaktır.

4.2.3 'NOTAM İstek ' (Request for NOTAM) Örnekleri

- **Tek bir NOTAM'ın istenmesi:**

Örnek 1: Paris NOF'u, ROMA NOF'undan İtalyan NOTAM'ı A0123/00'ı istemekte

Request: (İstek) ZCZC.....
GG LIIAYNYX
160830 LFFAYNYX
RQN LIIA A0123/00

*14 Bir Müşteri NOF sistemi, başlangıç orijin satırının girilmesinden olumsuz yönde etkilendiği durumlarda, Müşteri NOF'un isteği üzerine, yeniden çekilmeden önce NOTAM İşleme Ünitesince bu başlangıç orijin satırı çıkartılacaktır.

Reply: (cevap) ZCZC.....
GG LFFAYNYX
160835 LIIAYNYX
RQR LIIA A0123/00
091635 LIIAYNYX *14
(A0123/00 NOTAMN
Q). /..... /..... etc.

Örnek 2:

PARIS NOF'u FRANKFURT NOF'undan Polonya NOTAM'ı A1253/00'ı istemekte:

Request: (İstek) ZCZC....
GG EDDZYNXX
160900 LFFAYNYX
RQN EPWW A1253/00

Reply: (cevap) ZCZC....
GG LFFAYNYX
160905 EDDZYNXX
RQR EPWW A1253/00
152355 EPWWYNYX*14
(A1253/00 NOTAMN
Q).... /..... /..... etc.)

- **Ardışık numaraları olan birden çok sayıda NOTAM'ın istenmesi**

Örnek 3:

PARİS NOF'u ROMA NOF'undan, A0199/00'dan A0210/00'a kadar olan Türkiye NOTAM'larını istemekte;

Request: (İstek) ZCZC.....
GG LIIAYNYX
281030 LFFAYNYX
RQN LTAA A0199/00-A0210/00

Reply:(cevap) ZCZC.....
GG LFFAYNYX
281035 LIIAYNYX
RQR LTAA A0199/00
261730 LTAAYNYX *14
(A0199/00 NOTAMN
Q). /..... /..... etc.)

*14 Bir Müşteri NOF sistemi, başlangıç orijin satırının girilmesinden olumsuz yönde etkilendiği durumlarda, Müşteri NOF'un isteği üzerine, yeniden çekilmeden önce NOTAM İşleme Ünitesince bu başlangıç orijin satırı çıkartılacaktır.

Not: Bu durumda, Reply mesajının tamamı, herbiri bir NOTAM içeren 12 mesajdan oluşur.

- **Ardışık numaralı olmayan birden çok sayıda NOTAM'ın istenmesi:**

Örnek 4:

PARIS NOF'u, FRANKFURT NOF'undan, A0400/00, A0410/00 sayılı ve A0420/00'den A0425/00' a kadar olan Rusya Federasyonu NOTAM 'larını istemekte:

Request: (İstek) ZCZC....

GG EDDZYNYX
281530 LFFAYNYX
RQN UUUU A0400/00 A0410/00 A0420/00 – A0425/00

Reply:(cevap) ZCZC....

GG LFFAYNYX
281540 EDDZYNYX
RQR UUUU A0400/00
270810 UUUUYNYX *14
(A0400/00 NOTAMN
Q)..../....etc.)

Not: Bu durumda, Reply mesajının tamamı, herbiri bir NOTAM içeren 8 mesajdan oluşur.

4.3 NOTAM'IN ORJİNAL VERSİYONUNU İSTEME (RQO)

4.3.1 Genel Açıklamalar

- Bir NOTAM İşleme Ünitesi normal olarak, müşterilerine sadece NOTAM'ların işlenmiş versiyonunu çekecektir. Bir müşteri – NOF'un bir NOTAM'ın orijinaline ihtiyaç olduğunda , NOTAM İşleme Ünitesine bir Orijinal NOTAM isteği mesajı göndermek suretiyle elde edebilir.
- Her istek için Yayınlayan NOF'un 4-harfli yer göstergesi veya, istenen NOTAM'ın numarasının ilgili olduğu başka bir yer göstergesi, belirtilecektir.
- Orijinal NOTAM istek mesajları sadece tek bir Yayınlayan NOF'la ilgili olacaktır.
- Tek bir istek mesajında belirtebilecek azami NOTAM adet ve serisi, NOTAM İşleme Ünitesinin kendi sistem özelliklerine bağlı olacaktır.
- Bir cevabi mesajın '**Statü satırı'nda** "ORIGINAL NOTAM" ibaresi ve ardından tek bir NOTAM bulunacak.
- Çok sayıda orijinal NOTAM'ı isteyen tek istek mesajına, istenen NOTAM sayısı kadar cevabi (reply) mesajı çekilecektir.

*14 Bir Müşteri NOF sistemi, başlangıç orijin satırının girilmesinden olumsuz yönde etkilendiği durumlarda, Müşteri NOF'un isteği üzerine, yeniden çekilmeden önce NOTAM İşleme Ünitesince bu başlangıç orijin satırı çıkartılacaktır.

- Bir Orijinal NOTAM isteğine verilen cevabi mesajda daima orijinal orijin satırı bulunacaktır [DTG (Tarih – Zaman Grubu) + Yayınlayan NOF adresi].

İstek ve cevapları genellikle AFTN kanalıyla çekilmekte olduğundan, aşağıdaki örnekler bu formatta verilmiştir.

4.3.2 Kullanılan Kod ve Semboller

‘RQO’ – “Original NOTAM istek tanıtması

‘LFFA’ – Yayınlayan NOF’un 4 – harfli göstergesi veya, NOTAM numarasının ilgili olduğu başka bir yer göstergesi.

‘A0123/00’- NOTAM Serisinin Tanıtması ve NOTAM Numarası

‘- ‘ – (tire) ‘To’ veya ‘FROM - TO’ yu belirtmekte kullanılır.

‘ ‘ - (boşluk) ‘ve’ olarak algılanır.

RQR’ – cevabi (reply) mesaj tanıtması (kısaltması)

4.3.3 Orijinal NOTAM isteği Örnekleri

Örnek 1:

PARİS NOF’u, FRANKFURT NOF’undan orijinal NOTAM KJFK A0553/00’ı istemekte.

Request: ZCZC....
GG EDDZYNYX
160900 LFFAYNYX
RQO KJFK A0553/00

Reply: ZCZC....
GG LFFAYNYX
160910 EDDZYNYX
RQR KJFK A0553/00
ORIGINAL NOTAM
052255 KDCAYNYX *14
(A0553/00 NOTAMN
A)KJFK B)WIE C) UFN
E)...etc.

*14 Bir Müşteri NOF sistemi, başlangıç orijin satırının girilmesinden olumsuz yönde etkilendiği durumlarda, Müşteri

NOF’un isteği üzerine, yeniden çekilmeden önce NOTAM İşleme Ünitesince bu başlangıç orijin satırı çıkartılacaktır.

4.4 CEVABİ (REPLY) MESAJLARIN İÇERİĞİ (RQR)

4.4.1 Genel Açıklamalar

- Cevabi (Reply) mesajlar sadece tek bir NOTAM içerirler. Eğer bir istek birden fazla NOTAM için yapılmışsa, bu durum aynı sayıda cevabi mesaj gerektirir.
- Eğer sorgulanan NOTAM’ın yürürlüğüne, mevcudiyetine ilişkin özel bir durum varsa, bu, cevabi mesaj vasıtasıyla halledilecektir.

-Eğer NOTAM artık yürürlükte değilse istenen NOTAM'ın, önünde bir 'Durum satırı' (status line) olacaktır.

-Eğer NOTAM mevcut değilse, sadece bir 'Durum satırı' (status line) çekilecektir.

- Cevabi mesajda sadece bir durum satırı olacak ve bu da sadece bir durumu ifade edecektir. yani 'ORJİNAL NOTAM' durumunda, ne ek bir satır ne de bir 'durum ifadesi' olacak.
- Veritabanı (database) artık yürürlükte olmayan bir NOTAM' 2 aylık bir süreyle tekrarlayacak şekilde olmalıdır.
- NOTAM İşleme Ünitesi, her Yayınlayan NOF'un mevcut NOTAM serilerinin bir listesini, Müşteri NOF'lara sağlayacaktır. Bu liste, Yayınlayan NOF'u açık bir biçimde tanıtan 4-harfli göstergeleri veya seriler halindeki NOTAM'ların numaralarının ilgili olduğu başka yer göstergelerini içerecektir.

4.4.2 'Reply' Mesajlarında Kullanılan Standart ifadeler

Uygun olduğu durumlarda, aşağıda verilen zorunlu ibareler 'reply'(cevabi) mesajlarında kullanılacaktır:

'NOTAM EXPIRED':	C Maddesinde belirtilen zamana ulaşılmış.
'NOTAM REQUESTED'	NOTAM İşleme Ünitesi talep edilen NOTAM'ı istemiş ama henüz alamamış
'NOTAM CANCELLED BY A1324/00':	NOTAM, bir NOTAMC ile iptal edilmiş.
'NOTAM NO LONGER IN DATABASE':	NOTAM, 2 ayı aşkın bir süredir ya süresi dolmuş, ya 'replace' edilmiş, yada iptal edilmiş durumda.
'NOTAM NOT ISSUED':	Yayınlayan NOF, istenen NOTAM'ı Yayınlamamış.
'NOTAM REPLACED BY C3042/00':	NOTAM, bir NOTAMR ile 'replace' edilmiş.
'ORIGINAL NOTAM':	NOTAM'ın orijinal versiyonu.
'NOTAM VALIDITY SUBJECT TO QUERY':	'NOTAM kontrol listesinde yok ama, iptal edildiğine ilişkin herhangi bir bilgi de alınmış değil.

4.4.3 NOTAM Statüsüne (Durumuna) dair Örnekler

Örnek 1 : İstenmiş olan Mısır NOTAM'ı A0400/00'in süresi dolmuştur.

Reply: (cevabi) ZCZC....

```
GG LFFAYNYX
281600 LIIAYNYX
RQR HECA A0400/00
NOTAM EXPIRED
031530 HECA NYX *14
(A0400/00 NOTAMN
Q).../.../... etc.)
```


Örnek 2: İstenen Senegal NOTAM'ı A213/00, NOTAM İşleme Ünitesi tarafından alınmamış.

Reply: ZCZC.....
GG EDDZYNYX
091430 LFFAYNYX
RQR GOOO A0213/00
NOTAM NOT RECEIVED

Örnek 3: İstenen Tahiti NOTAM'ı A0021/00 İptal edilmiş.

Reply: ZCZC...
GG LIIAYNYX
301235 LFFAYNYX
RQR NTAA A0021/00
NOTAM CANCELLED BY A0023/00
300155 NTAAYNYX *14
A0021/00 NOTAMR A0017/00
Q)../.../... etc

Örnek 4: İstenen Küba NOTAM'ı A1577/00 yayımlanmamış,

Reply: ZCZC.....
GG EDDZYNYX
110925 LEACYNYX
RQR MUHA A1577/00
NOTAM NOT ISSUED

*14 Bir Müşteri NOF sistemi, başlangıç orijin satırının girilmesinden olumsuz yönde etkilendiği durumlarda, Müşteri NOF'un isteği üzerine, yeniden çekilmeden önce NOTAM İşleme Ünitesince bu başlangıç orijin satırı çıkartılacaktır.

Örnek 5:İstenen Kore NOTAM'ı A0449/00 'replace' edilmiş.

Reply: ZCZC.....
GG LFFAYNYX
282055 LIIAYNYX
RQR RKSS A0449/00
NOTAM REPLACED BY A0452/00
101735 RKSSYNYX *14
(A0449/00 NOTAMN
Q)../.../... etc.)

Not: İptal veya 'replace' edilmiş olsa bile, istenen bir NOTAM'ın çekilmesi önem arz etmektedir. Çünkü, NOTAM sonradan ortadan kaldırılmayabileceği için veritabanında (database) tutarsızlıklar olabilir (Örnek 3' deki NOTAM A0017/00).

Örnek 6: İstenen (RQO) Birleşik Devletler NOTAM'ı A0092/00, orijinal bir NOTAM'dır.

Reply: ZCZC.....
GG LIIAYNYX
031755 EDDZYNYX
RQR KJFK A0092/00
ORIGINAL NOTAM
010025 KDCAYNYX*14
(A0092/00 NOTAMN
A)KJFK B) C).... etc.)

Örnek 7: İstenen Japon NOTAM'ı A0587/00 Kontrol listesinde (Checklist) de mevcut değil ama iptal edildiğine ilişkin de bir bilgi alınmış değil.

Reply: ZCZC.....
GG LFFAYNYX
201935 EDDZYNYX
RQR RJAA A0587/00
NOTAM VALIDITY SUBJECT TO QUERY
112350 RJAAANYX *14
(A0587/00 NOTAMN
Q)...../...../.....

*14 Bir Müşteri NOF' sistemi, başlangıç orijin satırının girilmesinden olumsuz yönde etkilendiği durumlarda, Müşteri NOF'un isteği üzerine, yeniden çekilmeden önce NOTAM İşleme Ünitesince bu başlangıç orijin satırı çıkartılacaktır.

4.5. YÜRÜRLÜKTEKİ BİR NOTAM LİSTESİNİN İSTENMESİ (RQL)

4.5.1 Genel Açıklamalar

- 'Yürürlükteki NOTAM Listesi' serbest metinle yazılmış bir mesajdır. Düzenli Checklist'in aksine, ilgili olduğu seriden bir numara alınmadığından bu ara Checklist bir NOTAM değildir.
- Her istek için, Yayınlayan NOF'un 4 - harfli göstergesi veya NOTAM numarasının ilgili olduğu başkaca bir yer göstergesi, istenen kontrol listesi için belirtilecektir.
- İstek mesajları sadece tek bir Yayınlayan NOF ile ilgili olacaktır. Aynı yayınlayan NOF'un çok sayıda serisi tek mesajla istenebilir.
- Bir 'reply' (cevaplama) mesajında sadece bir tek NOTAM serisinin kontrol listesi olacaktır.
- Çoklu bir NOTAM serisi isteğine, her biri bir seri Checklist içeren çok sayıda 'reply' mesajıyla cevap verilecektir.
- "Cevaplama = 'Reply' mesajı, ilgili 4- harfli göstergeyle ve NOTAM serisi tanıtmasıyla tanıtılır. 'Yürürlükteki NOTAM Listesi' NOTAM İşlem Ünitesinin veritabanının içeriğine göre, - 'en son yayınlar' bölümü olmaksızın – düzenli bir NOTAM Checklist'in E Maddesindeki yapıya benzer bir tarzda çekilir.
- Düzenli olarak yayınlanan NOTAM kontrol listesi istendiğinde, Müşteri NOF, NOTAM serilerini ve numaralarını açıkça gösteren RQN usulünü kullanacaktır.

4.5.2 Kullanılan Kod ve Semboller

‘RQL’ ‘Request list’= istek listesi” tanıtması

‘LFFA’ Yayınlayan NOF’un 4-harflı yer göstergesi veya NOTAM numarasının ilgili olduğu başka bir yer göstergesi

‘A’ NOTAM serisi tanıtması.

‘ ’- (boşluk) ‘VE’ anlamına gelir.

‘RQR’ cevabi (reply) mesaj tanıtması

4.5.3 Yürürlükteki bir NOTAM Listesi İsteğine örnekler

- Tek bir NOTAM Serisi isteği:

Örnek:1

PARİS NOF’u ROMA NOF’undan yürürlükteki ‘A’ serisi Türkiye NOTAM listesini istemekte:

Request: ZCZC..
GG LIIAYNYX
281040 LFFAYNYX
RQL LTAA A

Reply: ZCZC.....
GG LFFAYNYX
281055 LIIAYNYX
RQR LTAA A
YEAR : 1997 0322 0452
YEAR: 1998 0001 0006 0010 0015 0016 0021 0035 0039

- Birden fazla NOTAM Serisi İsteği

Örnek 2:

ROMA NOF’u, FRANKFURT NOF’undan, yürürlükteki B, E ve F serisindeki İngiliz NOTAM’larının listesini istemekte:

Request: ZCZC..
GG EDDZYNYX
310840 LIIAYNYX
RQL EGGN B E F

Reply: ZCZC.....
GG LIIAYNYX
310850 EDDZYNYX
RQR EGGN B
YEAR : 1997 1678 1789
YEAR: 1998 0012 0022 0056 0057 0058 0123 0124 0125

NOT: Tam bir ‘Reply’ mesajı, herbiri bir NOTAM serisini içeren 3 Mesajdan oluşur.

5 SNOWTAM, ASHTAM VE F SERİSİ NOTAM'LARA İLİŞKİN USULLER

5.1 Giriş

Bu operasyonel mesajlar ICAO dökümanlarında anlatılmakta ve AFTN kanalıyla çekilmektedir. Bu mesajlar operasyonel önem arz ettiklerinden veritabanı depolamaları ve daha sonra PIB'ye girişlerini teminen işlenmeleri gerekmektedir. Adı geçen mesajlar şunlardır:

- SNOWTAM (KAR NOTAM'ı)
- ASHTAM (Volkanik Etkinlik, Yanardağ püskürmesi, Lav v.b)
- F Serisi NOTAM (FLOWTAM) *15

5.1.1 Genel usuller

Mesajların, belirlenen formatlarda alınmış olması beklenmektedir. Bu yüzden, onlar düzenlenemez, düzeltilemez, veya özetlenemeyeceği beklenir. Eğer bir mesaj açıkça doğru olmayan (Örneğin karalanmış) bir tarzda alındığı kesinleşirse, sınıflandırma için orijinatörüne bir sorgulama mesajı adreslenecektir. Bu işlem tek tek veya merkezi birimlere yapılabilecektir.

5.2 SNOWTAM (KARNOTAM'ı)

5.2.1 Tanım

Harekat sahasındaki kar, buz, kardan kaynaklanan su birikintisi veya sulu kar ve buz gibi koşullardan kaynaklanan tehlikeli durumların mevcudiyetini, veya ortadan kaldırıldığını bildiren özel formatlı özel bir NOTAM serisidir. *16

Meydan yüzeyinde kar, buz veya bundan kaynaklanan su birikintisi bulunması hallerinde, duruma ilişkin bilgi, doğrudan etkilenebilecek çevrelere yayınlanacaktır. ICAO kısaltmaları (Doc 8400) ve açık lisan kullanılabilmektedir.

Örnek:

GG EDZZ

300645 EDDKYDYX

SWED0012 EDDK 12300645

(SNOWTAM 0012

A) EDDK B)12300630 C)14L F) 2/2/2 G) 30/30/40 H)5/5/5

C)14R F)5/5/5 G)30/30/40 H)9/9/9

C)07 F)5/5/5 G)40/30/30 H)9/9/9

R) WET S) 12300800 T) SNOW REMOVAL IN PROGRESS)

Not: SNOWTAM Maddelerine ilişkin ayrıntılar için Bkz. ICAO Annex 15 (Ref.[1]), Appendix 2.

*15 Hava Trafik Akış idaresi (CFMU) yöntem ve usullerine dair çok uluslu bilgiler Doc 7030'a dahil edilerek geliştirilmiştir

*16 Kaynak:Annex 15,10. Basım

5.2.2 Usuller

Havayolu İşleticilerine daha geniş bilgi sağlanması açısından, SNOWTAM 'ların PIB'lere (Uçuş Öncesi Bilgi Bültenlerine) girilmesi önemle tavsiye edilmektedir.

Bir SNOWTAM'ın teyiti (doğrulaması), AFTN mesaj metninin ilk satırında yapılmalıdır. Bu başlık SNOWTAM göstergesi 'SW' ile başlar, ülke tanıtmasıyla (Ör. ED) ve dördü seri numarasıyla devam eder. SNOWTAM'ın ilgili olduğu meydan, 4-harfli yer göstergesiyle belirtilir. Rasat zamanı 8 karakterli tarih-zaman gurubuyla gösterilir. (MMDDHHMM= Ay. Gün. Saat. Dakika)

Örnek : SWED0012 EDDK 12300645

Bu beş gösterge SNOWTAM'ın ayırt edilmesine ve istendiğinde özel bir amaç için bulunup çıkartılmasına yaramaktadır.

Önemli bir hava değişikliği olduğunda yeni bir SNOWTAM yayınlanır. Dolayısıyla sistemin daima en son SNOWTAM'ı bulundurması gereklidir. Eski SNOWTAM, daha küçük seri numarası ve daha erken rasat zamanından kolayca teşhis edilebilir. Böylece geçersiz kılınır ve PIB' de artık görülmez.

Bir SNOWTAM'ın maksimum yürürlük süresi 24 saattir. Dolayısıyla buradan da anlaşılacağı gibi, bir SNOWTAM, rasat zamanından PIB' de 24 saatten fazla kalmaz.

5.3 ASHTAM (Volkanik Kül Ve Radyoaktif Artık NOTAM'ı)*17

5.3.1 Tanım

Uçuş güvenliği açısından büyük önem taşıyan Volkanik faaliyetlerdeki bir değişimi, bir volkanik püskürmeyi ve/veya volkanik bulutu bildiren özel formatlı özel bir NOTAM serisi . *16

Böyle bir aktivitenin bildirim yapılrken, ASHTAM ile 'Volkanik alarm düzeyi renkli kodu' kullanılmak suretiyle aktivitenin durumu hakkında bilgi sağlanır.

ASHTAM aynı zamanda volkanik bulutların konumu, büyüklüğü ve hareketi ile etkilenen hava yolları ve uçuş seviyelerine ilişkin bilgi sağlar.

*16 Kaynak:Annex 15, 10. Basım

*17 Bu usuller Annex – 15'te tanımlanan ASHTAM formatına dayandırılmaktadır. ASHTAM'a çok az örnek bu dökümanda oluşturulup bulunmaktadır.

Örnek :

GG

11250800 LICCPZX

VALI0001 LIRR 11250800

ASHTAM0001

A) ROMA

B) 0745

C) ETNA

D) Lat/Long (Enlem/Boylam)

E) YELLOW ALERT (SARI ALARM)

F) Volkanik bulutların mevcudiyeti ve yatay/dikey büyüklüğü

G) Volkanik bulutların hareket yönü

H) Etkilenen hava yolları ve uçuş seviyeleri

I) Hava sahası ve/veya hava yollarının veya havayolu bölümlerinin kapanması ve mevcut alternatif havayolları.

J) Bilginin kaynağı ve

K) Açık lisanla yazılmış notlar.

Detaylı bilgi için Bkz. Annex 15 (Ref.[1])Appendix 3.

5.3.2 Usuller

Havayolu işleticisine daha geniş bilgi sağlanması açısından, ASHTAM' ların PIB' lere alınması önemle tavsiye edilmektedir.

Bir ASHTAM' ın teyiti (doğrulaması), AFTN mesaj metninin ilk satırında yapılmalıdır. Bu başlık ASHTAM göstergesi 'VA' ile başlar, ülke tanıtmasıyla (Ör: 'LI') ve dördü seri numarasıyla devam eder. ASHTAM' ın ilgili olduğu FIR, 4-harfli yer göstergesiyle belirtilir. Rasat zamanı 8 karakterli tarih-zaman gurubuyla gösterilir.

Örnek : VALI0001 LIRR 11250800

Bu beş gösterge ASHTAM' ın ayırt edilmesine ve istendiğinde özel bir amaç için bulunup çıkartılmasına yarar.

Alarm düzeyinde bir değişiklik olduğunda yeni bir ASHTAM yayınlanır. Dolayısıyla, daha önce adı geçen FIR için bir ASHTAM yayınlanıp-yayınlanmadığının kontrol edilmesi sistem için gereklidir.

Eski ASHTAM, daha küçük seri numarası ve daha geç rasat zamanından kolayca teşhis edilebilir. Böylece geçersiz kılınır ve PIB' de artık görülmez.

Bir ASHTAM' ın azami yürürlük süresi 24 saattir. Dolayısıyla buradan da anlaşılacağı gibi, bir ASHTAM, rasat zamanından itibaren PIB' de 24 saatten fazla kalmaz.

5.4 F Serisi NOTAM (FLOWTAM)

5.4.1 Tanım

Hava Trafik Akış İdaresi (ATFM) önlemleriyle ilgili çok-uluslu bilgilerin yayınlanmasında kullanılan özel bir NOTAM Serisidir.

CFMU (Merkezi Akış İdare Ünitesi) tarafından aşağıdaki durumlarda F serisi NOTAM yayınlanır.

- Bir AIRAC ATFM bülteni yayınlandığında bunun için F seride bir 'TRIGGER NOTAM' YAYINLANMIŞ olacaktır;
- Taktik ATFM önlemleri alındığında ve AIRAC ATFM Bültenlerinde bir değişiklik olduğunda F serisi benzer bir NOTAM yayınlanır.

Örnek : *18

GG EBZZNAEC

271805 EBBDCF MU

(F0018/00 NOTAMN

Q) ECCF/QPFCH/I/NBO/E/000/250/4645N00808E999

A) ECLS

B) 0009271800

C) 0103271800EST

E) REF SRS ANNEX 9 GENEVA FIR: ON UA24 CHANGE THE RESTRICTION BY: ONLY FOR DEST LSAG.

5.4.2 Usuller

(oluşturulacak)*15

*18Kaynak:Annex 15,10. Basım

*15 Hava Trafik Akış idaresi yöntem ve usullerine dair çok uluslu bilgiler Doc 7030'a dahil edilerek geliştirilmiştir

EK A1

NOTAM SEÇME KRİTERİ KULLANIM KLAVUZU

1. Genel

NOTAM'ların belirlenmesinde esas, NOTAM Seçme Kriterleridir (NSC – NOTAM Selection Criteria) . Döküman 8126 da (Ref [2]) tablolar halinde verilmiştir ve PANS ABC (Doc 8400)'de bulunan ICAO NOTAM Kodlarının rasyonel bir versiyonunu oluşturmaktadır. Ayrıca NOTAM'ların E Maddesinde kullanılacak olan İngilizce metinler de mevcuttur.

NOTAM Seçme Kriterleri (NSC), NOTAM'ların 'TRAFFIC', 'PURPOSE (amaç) ve 'SCOPE (kapsam)' nitelendiricileri ile konu bazında ilgilerini ortaya koymaktadır. Bu, NOTAM'ların hazırlanması sırasında, Uçuş – öncesi Bilgi Bültenlerinin hazırlanması için ilk temel malzemeyi de sağlamaktadır.

NSC'ler (NOTAM Seçme Kriterleri) şu alanlarda kullanılmaktadır:

- Bilgilerin depolanması ve gerektiğinde bulunup – çıkartılmasında,
- Belirli bir maddenin, operasyonel öneminin (uçuş güvenliği) bulunup bulunmadığının saptanmasında,
- Belli maddelerin, çeşitli uçuş tiplerine uygun hale getirilmesinde.

Yayımlayan NOF'lar NOTAM Kodlarını kullanacak ve NSC'de belirtildiği gibi nitelendiricilerin herbirini ilgili yerlere tahsis edecek ve kendi NOTAM veritabanlarının içeriklerinin ilgili tablolarla uyumlu olduğundan emin olacaktır. Her yayıncı NOF, en önemli bilgileri tanımlarken kullanılan NOTAM Kodlarının, NSC'den seçilenler olduğunu göz önünde bulunduracak.

Örnek: 'Work in progress on or near the runway (pist üzerinde veya yanında çalışma) (QMRHW)' M ile nitelendirilir, ancak bu, pistin güvenli kullanımını etkileyebilir (yani, RWY tahditli). Bu durumda NSC'den subject / condition (konu/şartlar) olarak "RWY limited (QMRLT)" kodu alınacaktır.

2. NOTAM Kodları

NOTAM'ların içeriğini (konusunu) karşılayacak NOTAM Kodları, NOTAM Seçme Kriterlerinden (NSC) kodu alınacaktır.

Eğer NSC'de uygun bir NOTAM kodu yoksa aşağıdaki usullere başvurulacaktır.

- Müstesna durumlarda, NOTAM ile yayımlanacak bilgiye ilişkin olarak NOTAM Kod listesinde, bir KONU (SUBJECT) (NOTAM Kodunun 2.ve 3. harfleri) bulunmuyorsa, aşağıda belirtilen kodlar tüm durumlarda kullanılacaktır:

QXXXX

QXXXX girildiğinde, 'TRAFFIC', 'PURPOSE' ve 'SCOPE' nitelendiricileri ile serbest bir biçimde ilgi kurulabilir.

Örnek:

Q Maddesi = Q)EKDK/QXXXX/IV/M/E/000/999/5533N00940E999

NOTAM Metni = E) ACCORDING TO RESOLUTION 781 UNITED NATIONS HAS DECIDED TO ESTABLISH A BAN ON MIL FLIGHTS IN.....

2. ve 3. harf “XX” kombinasyonu, sadece 4. ve 5. harf kombinasyonunun da “XX” olması durumunda kullanılacaktır.

- b) SUBJECT’in (konu) (2. ve 3. harfleri;) NSC’de bulunduğu, ancak konu koşullarının (NOTAM Kodunun 4.ve 5. harfleri) açıklanmadığı durumlarda, 4. ve 5. harf olarak ‘XX’ girilecektir.
4.ve 5. harf olarak ‘XX’ girildiğinde, NOTAM konusuyla tespiti yapılan “ SCOPE” dışında, (2. ve 3. harfler) nitelendiricilerin serbest bir biçimde ilgisi (bağlantısı) kurulabilir.

Trafik ve Amaç Purpose girişleri; NOTAM içerikleri göz önünde bulundurularak ve nitelendiricilerin, NSC’deki ilgili konularla (2. ve 3. harfler) en yaygın rastlanan bağlantı kurma biçimine olan benzerliğinden hareket etmek suretiyle yapılacaktır.

Örnek:

QMRXX) (Pist)

“QMR” için yaygın nitelendiriciler (Traffic / Purpose / Scope). “IV/NB/A/” dır.

Buna uygun olarak Q Maddesi:

Q) LIRR /QMRXX/IV/NB/A/000/999/4053N01417E005

Eğer NOTAM içerikleri, NSC’den alınan konunun yaygın bağlantısının girilmesini desteklemiyorsa, operasyonel gerekler gözönünde bulundurularak, özellikle çıktı / sorgulama açısından NOTAM’a uygun nitelendiriciler girilecektir.

Örnek:

NOTAM Kodu QFAXX,

METİN : ÇİM BİÇME ÇALIŞMALARI

“QFA” için yaygın nitelendiriciler = (Traffic / Purpose / Scope)” IV/ NB / A”.

Q Maddesine girişi :

Q) LFFF / QFAXX / IV / M / A / 000 / 999 / 4856N00250E005

- c) İptaller için özel NOTAM Kodu Kombinasyonları

NOTAMC'lere (İptal) ilişkin NOTAM Kodu Kombinasyonları, NOTAM seçme Kriterlerine dahil edilmemiştir.

İptallerde, Q Maddesindeki tüm alanlara yapılan girişler (nitelendiriciler), aşağıdaki listeden alınacak olan CONDITION = koşullar (NOTAM Kodunun 4. ve 5. harfleri) dışında, orijinal NOTAM’ da kullanılan nitelendiricilerle aynı olacaktır.

- Q..AK = RESUME NORMAL OPS. (Normal faaliyetine döndü)
- Q..AO = OPERATIONAL (Faal, operasyonel, uçuşla ilgili)
- Q..AL = OPERATIVE SUBJECT PREVIOUS CONDITION (Öncelikli koşuldaki Operatif konu)
- Q..CC = COMPLETED (Tamamlandı, bitirildi)
- Q..XX = OTHER (Açık Lisandaki diğer konular)

3. TRAFİK

Bu giriş, NOTAM'ın bir trafik tipiyle ilgisini belirtir: I = IFR, V = VFR,
IV = Her ikisinde

Uygun trafik tipi, NOTAM Seçme Kriterinden alınacaktır.

Trafiğin (I; V; IV) NOTAM içeriğine bağlı olduğu durumlarda NSC (2. ve 3. harfler) belli konuları içerir (ÖR: QAP = RAPOR NOKTASI veya QMN = APRON). Bu durumlarda, doğru trafik girişi, NOTAM içeriğine göre yayıncı NOF tarafından belirlenecektir.

ÖRNEK

NOTAM KODU = QAPCI

TRAFİK = IV (KONUYA BAĞLI – I veya V)

METİN = **VFR** RAPOR NOKTASININ TANITMASI.....OLARAK DEĞİŞTİRİLMİŞTİR.

Q Maddesinin Doldurulması :

Q)LFFF/QAPCI/V/BO/E/000/200/4856N00250E005

Bu nitelendirici de K harfi NOTAM'ın bir kontrol listesi olduğunu belirtmektedir.

4. AMAÇ (Purpose)

Bu nitelendirici grubu bir NOTAM'ın belli amaçlarla (niyetlerle) ilgisini (bağlantısını) ortaya koyar ve bu şekilde Kullanıcı gerekleri doğrultusunda bulunup-çıkartılmasına geçit verir. Aşağıdaki girişler mümkündür :

N = Havaaracı işleticilerinin acilen dikkatlerine sunulan NOTAM'lar

Arz ettikleri önem nedeniyle, havaaracı işleticilerinin acilen dikkat etmelerini gerektirir. Havaaracı işleticileri, bu tip bir NOTAM için özel bir dağıtım veya özel bir PIB'ye girilmesi talebinde bulunabilirler.

NOTAM, Hemen dikkate alınması ve Acil dağıtıma tabi tutulan sadece çok önemli konularla ilgili NOTAM'ları içeren özel bir PIB'de görülecektir. OB (D), B (D) veya M (D) olarak nitelendirilen NOTAM'lar bu PIB'lerde görülmeyecek, sadece NB veya NBD olarak nitelendirilenler görülecektir.

O = Operasyonel önem taşıyan NOTAM'lar

NOTAM, sadece operasyonel önem taşıyan konularla ilgili NOTAM'ları içeren özel bir PIB'de görülecektir. B (D) veya M (D) olarak nitelendirilen NOTAM'lar bu PIB'de görülmeyecek, sadece OB; OBD; NB veya NBD olarak nitelendirilenler görülecektir.

B = PIB'ye girilecek NOTAM'lar

NOTAM, genel bir PIB sorgulamasıyla ilgili tüm NOTAM'ları içeren bir PIB'de görülecektir. B, BD, OB, OBD, NB veya NBD olarak nitelendirilen NOTAM'lar PIB'de görülecektir.

M = Muhtelif (Miscellaneous)

NOTAM 'muhtelif' amaçlar içindir ve özel olarak istenmedikçe bir PIB'de görülmeyecektir.

D=Display (gösterme)

NOTAM, ayrıca “ İdari “ bir nitelik taşımakta olup, havaaracı işleticisine gösterilecektir, çünkü NOTAM bilgisinin ilgililere duyurulduğuna dair manuel bir işlem gerekmektedir.

Amaç D'nin tanımındaki genel tabir ‘Administrative (idari)’, NOTAM’ın içeriğiyle doğrudan ilgili değildir. Purpose D'nin kullanım amacı, ‘bu tip bir NOTAM alındığında, alıcının buna bağlı müteakip işlem olarak ne yapmasının istendiğinin ‘Yayıncı NOF tarafından belirtilmesidir.

‘D’ Nitelendiricisi hiçbir zaman yalnız kullanılmayacak, sadece, yukarıda belirtilen ‘amaçlardan’(purpose) herhangi biri ile kombine olarak kullanılacaktır. ‘D’ nitelendiricisi NSC tablolarından bizzat listelenmeyecektir. Çünkü kullanımı bilginin kendi karakterine bağlıdır ve ‘K’ dışında herhangi bir Purpose (amaç) harfiyle kombinasyonu mümkündür.

‘PURPOSE’ (AMAÇ) girişinin ilk harfi (leri) daima NSC tablolarına dayalı olacaktır.

Örnek :

(A0775/00 NOTAMN

Q)LRBB/QXXXX/IV / NBD / A / 000 / 999

A)LROP B) 0009261130 C)PERM

E)REF AIRAC AIP AMDT 009 / 00 EFFECTIVE 26 SEP 2000

. MAKE THE FOLLOWING CORRECTIONS IN PAGE AD 2.4.52. CORRECT

OCH VALUE FOR STRAIGHT – IN – APPROACH CAT 1 ILS, CAT D, TO READ 476 FT

INSTEAD OF 467 FT

K=NOTAM bir kontrol listesidir.

Amaç (Purpose) harfleri için kombinasyonlar (1-3 harflik) aşağıda verilmiştir:

- NB, OB, B, M, NBD, OBD, BD ve MD (kombinasyonlar içindeki harflerin sırasının hiçbir önemi yoktur.) ; *3
- K harfi NOTAM Kontrol listeleri için kullanılır.

*3 Almanya “bileşimlerde sıralamalar özellik içermez.” İfadesini kabul etmemektedir. Çünkü, aşırı otomatik sistemler trafi, amaç ve kapsamdaki harflerin kesin pozisyonuna bağımlıdır. Örneğin ”VI“ trafiği veya Kapsamı “EA” olan bilgi kabul edilmemektedir. Bu nedenle, bu düzenlemenin “standart amaç birleşimleri (örneğin NB, OBD v.b) anlamında düzeltilmesini önermektedir. Bu ifadenin uygulaması AISPOP-11. 5.1 Kararıyla kabul edilmiş uygulamadır.

5. KAPSAM (SCOPE)

Bu nitelendirici, NOTAM konusunun (2. ve 3. harfleri) özel bir ‘scope’ (kapsam) ile olan bağlantısını kurar ve bir NOTAM’ın hangi kategoride bir PIB’ye girilmesi gerektiğinin belirlenmesinde kullanılır. [ör: “Aerodrome (Havaalanı)”, En – Route (Yol)”, veya ‘Navigational Warning (seyrüsefer ikazı)’.

Aşağıdaki girişlerin yapılması mümkündür:

A= Havaalanı(=Aerodrome)

NOTAM'ın 'Meydanlar' Alanı (scope) ile bağlantısını sağlar. Bu durumda NOTAM'ın 'A'Maddesine bir meydan yer göstergesi girilmesi (ör: EGLL) zorunludur. 'Q' Maddesinde bir coğrafi referans verilecektir; Bu, havaalanının koordinatları olacaktır.

E = Yol (=Enroute)

NOTAM'ın 'Yol bilgisi SCOPE'u (alanı) ile olan bağlantısını belirler. Bu durumda NOTAM'ın 'A' Maddesine en az bir FIR veya daha fazla FIR girilmesi zorunludur. NOTAM'ın içeriğine göre, 'Q' Maddesinde bir coğrafi referans verilecektir.

W= İkaz (= Warning)

NOTAM'ın 'seyrüsefer ikazları' alanı ile ilgisini belirler. 'A' Maddesine en az bir FIR veya daha fazla FIR girilmesi zorunludur. NOTAM'ın içeriğine göre, 'Q' Maddesinde bir coğrafi referans verilecektir.

AE= Havaalanı/Yol (=Aerodrome / Enroute)

NOTAM'ın 'A've 'E' alanlarıyla ilgisini belirler. A NOTAM'ın A Maddesine bir meydan yer göstergesi girilmesi zorunludur. 'Q' Maddesindeki coğrafi referans NOTAM'ın içeriğine göre verilecektir. Bir Seyrüsefer Yardımcısı hem Meydan (Aerodrome), hem de Yol (Enroute) usullerini için kullanıldığı durumlarda 'AE' Alanı devreye sokulur. Meydanın yer göstergesi 'A' Maddesine dahil edilecektir. 'Q' Maddesinde Seyrüsefer Yardımcısının coğrafi koordinatları ve yarıçapı belirtilecektir.

Örnek: Q)EHAA/QNMAS/IV/OB/AE/ 000/999/5216N00442E025

A)EHAM

E)VOR /DME AMS FREQ 113.95 MHZ/CH96Y NOT AVBL

AW= Havaalanı / ikaz (=Aerodrome/ Warning)

NOTAM'ın A ve W alanlarıyla ilgisini belirler. A Maddesine bir meydan girilmesi zorunludur. ve Q maddesindeki coğrafi referans NOTAM'ın içeriğine göre verilecektir. Kapsam(=scope) 'AW', Seyrüsefer İkazının bir meydan yada yakın civarı için sözkonusu olduğu durumlar da kullanılır ve hem havadaki trafiği hem de meydanı etkiler.

'A' Maddesinde, Havaalanı yer göstergesi belirtilecektir. 'Q' Maddesinde aktivite yerinin coğrafik koordinatları bulunacak ve bunun ardından yarıçap belirtilecektir.

Örnek: Q)LOVV/QWPLW/IV/M/AW/000/160/4720N01113E010

A)LOWI

B)9910201400

C)9910202200

E)MIL PJE WILL TAKE PLACE AT SEEFELD 471940N0111300E RADIUS 10NM. INFORMATION ABOUT THE DROPPING ZONE MAY BE OBTAINED BY INNSBRUCK TWR 120.100 MHZ OR BY WIEN INFORMATION ON 124.400 MHZ.

LOWI meydanının koordinatları, 471539N0112040E'dir. ancak aktivitenin yer aldığı bölgenin gerçek koordinatları Q Maddesine girilir.

K= KONTROL LİSTESİ(checklist)

NOTAM'ın, bir PIB'ye girilmeyecek olan bir kontrol listesi (checklist) ile ilgili olduğunu gösterir. Yayıncı NOF'un, geçerli FIR'ı(ları) 'A' Maddesine girmesi zorunludur.

Uygun girişler NOTAM Seçme Kriterlerinden alınacaktır.

Alanın (A,E,W,AE veya AW)

NOTAM içeriğine, ör: QAA=MNM ALT veya QNV=VOR) bağlı olduğu durumlar'da, NOTAM Seçme Kriterleri (2.ve 3. harfler) belli konuları içerir (Bu gibi durumlarda, Yayıncı NOF doğru Alan girişini, NOTAM'ın içeriğine / konusuna göre belirleyecektir).

Eğer "XX" harfleri NOTAM kodunun 4. ve 5. harfleri olarak girilmişse, uygun ALAN bilgisi NOTAM Seçme Kriterlerine göre, NOTAM'ın konusundan çıkartılacaktır (NOTAM kodunun 2. ve 3. harfleri). "SCOPE" nitelendirmeleri ve uygun A maddesi içerikleri:

ALAN (SCOPE) nitelik olasılıkları ile her birinin A maddesindeki içeriklerini özetleme

<u>Alan Nitelendiricisi</u>	<u>A)Maddesi İçerikleri</u>
A	Meydan
E	FIR'(lar)
W	FIR'(lar)
AE	Meydan
AW	Meydan
K(Checklist)	FIR(lar)

EK A2 – SİSTEM PARAMETRELERİ

1. Data (Veri) Tanımları

NOTAM Yapımı (Bölüm 2), NOTAM İşleme (Bölüm 3) ve NOTAM depolama İşleminin yapılabilmesi için ortak veritabanında gerekli verilerin bulunması zorunludur.

Veriler 2 kategoriye ayrılır:

- Statik Veriler (Static Data)

Havacılık çevrelerince bilinen ve AIP gibi yayınlarda yer alan FIR(lar), Meydanlar, Seyrüsefer Yardımcıları, Sahalar, Haritalar, kurallar ve bir NOTAM ile ilgili olabilecek konularla, AIC, gibi Yayınlarda bulunan bilgiler; ayrıca, NOTAM yapımı ve işlenmesi için gereken, referans listeleri, standart yollar, dağıtım dosyaları seçme, kriterleri, bağlantı kriterleri v.b. bilgiler.

- Dinamik Veriler (Dynamic Data)

Tüm NOTAM, SNOWTAM, ASHTAM ve alınan Kontrol listeleri ayrıca karşılıklı olarak gönderilen mutabakat (uygunluk, tutarlık) mesajları Dinamik verilerdir.

NOTAM İşleme'de kullanılan statik data listesi ICAO Doc 8126 [Ref.(2)], Ek C, Şekil C-2' de verilmiştir. Bu listede bulunan öğeler NOTAM yapımında ve aynı zamanda ASHTAM ve SNOWTAM'da da kullanılacaktır.

Konuyla ilgili daha geniş bilgi AICM/AIXM [Ref.(4)]'de mevcuttur.

2. Sistem Parametreleri

NOTAM veritabanı yönetimi belli sistem parametreleri ile gerçekleştirilir.

2.1 Verilerin saklanması için Sistem Parametreleri

- NOTAM'lar yayın / alınma tarihlerinden, belirtilmiş olan yürürlük sona eriş tarihine yada replace veya iptal edilmelerine kadar saklanırlar (aylık checklist'den çıkartılmaları da dahil). Süresi dolan, 'replace' yada iptal edilen NOTAM'lar PIB ve Kontrol listelerinde (checklist) tutulmayacaktır.
- Süresi dolan, yerine geçen (replace) veya iptal edilen NOTAM'lar, bu tarihten itibaren en az 30 gün daha database'de (veri tabanında) tutulacaktır. Bu süre, NOTAM İşlem Ünite'leri için en az 60 gün olacaktır.
- SNOWTAM ve ASHTAM 'larda yürürlüklerinin bitiminden itibaren en az 30 gün saklanacaklardır.

2.2 Bilgi Arşivlenmesine İlişkin Sistem Parametreleri

NOTAM'lar ve diğer mesajlar operasyonel gerekler bazında yürürlükten kalksalar dahi (ör:PIB yapımı) yasal açıdan arşivlenmeleri gerekmektedir.

Uzun vadeli saklama çeşitli araçlarla mümkündür. Bilginin tipine veya ulusal yasal gereklere bağlı olarak data arşiv süresi kurumdan – kuruma değişebilir

Bir NOTAM İşlem Ünitesinin, NOTAM'ları, bilginin kaynağına bağlı olarak, belirlenecek bir süre boyunca (1 veya birkaç yıl) arşivde saklanması önerilmektedir:

Örneğin:

- Bir müşteri NOF tarafından yapılan ve NOTAM İşlem Ünitesince = (NPU) çekilen NOTAM'lar;
- Müşteri olmayan bir NOF'tan alınan orijinal NOTAM'lar;
- NOTAM İşlem Ünitesinden alınan işlenmiş NOTAM'lar.

2.3 'EST' li NOTAM'lara ilişkin Sistem Parametreleri

'C' Maddesinde (yürürlük bitişi) 'EST' bulunan NOTAM'ların 'replace' veya iptal edilmeleri için, 'EST' de belirtilen tarihten önce Yayıncı NOF'un gerekli işlemi (replace veya iptal) yapması gerekir.

Dolayısıyla 'EST' aşağıdaki durumlara neden olur:

2.3.1 NOF Düzeyinde (NOTAM Yapma)

NOF Sistemi, 'estimated (tahmini)' yürürlük bitiminden önce, bir NOTAMR veya NOTAMC yapılabilmesini teminen, bir hatırlatıcı oluşturulmasını garanti altına alacaktır. Bilginin tipine ve Ünitenin operasyonel imkanlarına bağlı olarak bireysel parametreler oluşturulabilir.

- NOTAM'ların tahmini yürürlük süresine bağlı olarak aşağıda belirtilen parametreler belirleyicidir:
 - 1 güne kada: 'EST' zamanından 6 saat önce,
 - 1 günden 1 aya kadar : 'EST' zamanından 1 gün önce,
 - 1 aydan 3 aya kadar: 'EST' zamanından 3 gün önce

2.3.2 NOTAM İşlem Ünitesi Düzeyinde : Bkz. Bölüm 3, para 3.5.4.3

EK A3 – SÖZLÜK

ACTIVE NOTAM [=GEÇERLİ NOTAM]

Bir NOTAM, B ve C Maddelerinde belirtilmiş olan tarih – zaman grupları arasındaki süre zarfında D Maddesindeki zaman programı da dikkate alınmak suretiyle – aktiftir.

AIRAC AIP (AMENDMENT) DÜZELTMESİ

Operasyonel (uçuş güvenliğiyle ilgili) yönden önem taşıyan bilgilere ilişkin AIP'ye alınacak kalıcı değişiklikler AIRAC usullerine göre yayınlanır.

AIRAC AIP (SUPPLEMENT) DEĞİŞİKLİĞİ – (EKİ)

Operasyonel (Uçuş güvenliğiyle ilgili) yönden önem taşıyan bilgilere ilişkin AIP'ye alınacak geçici değişiklikler özel sayfalarla AIRAC usullerine göre yayınlanır.

AIRSPACE RESTRICTION [=HAVASAHASI TAHDİDİ]

Havasahasının limitlerindeki, yapısındaki ve/veya kullanılabilirliğindeki herhangi bir değişiklik.

AUTOMATIC PROCESSING [=OTOMATİK İŞLEM]

Hiçbir insan müdahalesi olmaksızın, ülkelerden alınan NOTAM'ların işleme tabi tutulması ve saklanması (depolanması)

CANCELLED NOTAM [=İPTAL EDİLMİŞ NOTAM]

C Maddesindeki tarih-zaman gelmeden önce, başka bir NOTAM ile (NOTAMC veya NOTAMR) iptal edilmiş NOTAM

CHECKLIST [KONTROL LİSTESİ]

Bir NOTAM Serisi için düzenli olarak yayınlanan ve yayınlandıkları yıllara göre gruplandırılarak yürürlükteki NOTAM numaralarının bir listesini içeren bir NOTAM.

CLIENT NOF [=MÜŞTERİ NOF(NOTAM OFİSİ)]

Bir NOTAM İşlem Ünitesince sağlanan hizmetlere abone olan herhangi bir NOF.

CONVERSION [=DÖNÜŞTÜRME]

Eski formatta alınan bir NOTAM'ın, doğru ICAO NOTAM formatına uyarlanması.

DATA CORRECTION [VERİ DÜZELTMESİ]

Yanlışlıkları aşikar olan bilgi (data) öğelerinin düzeltilmesi.

DEFAULT VALUES [=DEFAULT DEĞERLERİ]

Spesifik bir değer belirlenemediği durumlarda, doldurulması gereken alanlara koyulmak üzere önceden belirlenmiş ve üzerinde anlaşmaya varılmış değerler.

EDITING [Metin DÜZELTMESİ]

Bir NOTAM'ın serbest metnini (E Maddesi) daha anlaşılır kılmak veya metinde anlatılmak istenen fikri daha açık hale getirmek için yazılış tarzının değiştirilmesi.

END OF VALIDITY (= C Maddesi) [YÜRÜRLÜĞÜN SONA ERMESİ]

NOTAM'ın yürürlük ve geçerlilik halinin sona erdiği tarihi belirten 10 basamaklı tarih – zaman grubu.

EST [ESTIMATED (=Tahminen)]

Yürürlük sona eriş tarihi tahmini olan NOTAM 'larda C Maddesindeki 10 basamaklı tarih – zaman grubunun sonuna koyulan ek (kısaltma)

EXPIRED NOTAM [=SÜRESİ BİTMİŞ NOTAM]

C Maddesinde belirtilen geçerlilik süresi, dolmuş olan NOTAM.

GEOGRAPHICAL REFERENCE[COĞRAFİK REFERANS]

Q Maddesinin, koordinatları ve yarıçapı belirten 8.inci alan olup Bir NOTAM'ın, işaret ettiği konumun koordinatlarıyla bağlantısını ortaya koyar ve 1 Deniz Mili hassasiyetinde yarıçapı belirtir.

MULTI- PART NOTAM [=ÇOK PARÇALI NOTAM]

AFTN mesajı uzunluğunu (normal olarak 1800 karakter) aşan, ve dolayısıyla birden fazla mesaj çekilmesini gerektiren NOTAM.

NOTAM CLASS II [=II . SINIF NOTAM]

Önceden posta kanalıyla gönderimi yapılan ancak artık kullanılmayan NOTAM çeşidi olup Entegre Havacılık Bilgi paketi (ICAO Annex -15) uyarınca yerine AIP SUPPLEMENT kullanılmakta.

NOTAM CODE [=NOTAM KODU]

Radyo yardımcılarının, meydan ve ışıklandırma olanaklarının tesis edilmesi durumları ve değişikliklerine, uçuş halindeki hava araçlarının maruz kalabileceği tehlikelere veya arama ve kurtarma olanaklarına ilişkin bilgilerin kodlanmasını gösteren ve daima Q harfiyle başlayan toplam beş (5) harften oluşan bir kod grubu.

NOTAM CONDITION [NOTAM DURUMU]

NOTAM'a konu (NOTAM Kodunun 2. ve 3. harfi) teşkil eden operasyonun durumunu yada tehlikesini tanımlamak için, NOTAM Kodunun 4. ve 5. harfinde ifade bulur.

NOTAM IN FORCE [=YÜRÜRLÜKTEKİ NOTAM]

B Maddesindeki tarihe ulaşıldığında, İptal yada 'replace' edilmemiş bir NOTAM olup C Maddesindeki tarihe kadar yürürlüktedir.

NOTAM PROCESSING UNIT [=NOTAM İŞLEM ÜNİTESİ]

Başkaca bir NOF tarafından gönderilen NOTAM'ların alımı, işlenmesi ve yeniden dağıtımından sorumlu olan herhangi bir ünite.

NOTAM SELECTION CRITERIA (NSC) [= NOTAM SEÇME KRİTERLERİ]

NOTAM kodlarının belirlenmesine dair esaslar. Belirlenen birleştirme kriterleri, NOTAM'ın TRAFFIC, PURPOSE ve SCOPE nitelendiricileriyle konu bağlantısını verir.

NOTAM SUBJECT [= NOTAM KONUSU]

NOTAM kodunun 2. ve 3. harfleriyle belirtilir. Uçuş halindeki hava araçlarına tehlikeyi, hizmetleri ve kolaylığı tanımlar.

NOTAM SUB-NUMBER [= NOTAM ALT-NUMARASI (TALİ)]

Çok parçalı bir NOTAM olması durumunda, numara/yıl kombinasyonunda, yılın ardından 3 karakterli bir grup koyulur; bu bir harf ve 2 basamaklı bir numaradan oluşur.

OPERATIONAL SIGNIFICANCE [= OPERASYONEL ÖNEM]

Güvenli ve randımanlı bir uçuş yapılması için önem arz eden bilgi.

ORIGINAL NOTAM(=ORİJİNAL NOTAM)

NOTAM'ın, NOTAM İşlem Ünitesi'nin eline ulaşan orijinal hali.

PROCESSING [= İŞLEME]

Diğer NOF'lardan alınan NOTAM'ların, otomatize bir AIS sistemine kabul edilme uygunluğunu sağlamak için yapılan işlemler serisi; dönüştürme, tercüme, dizin düzeltmesi, data (veri) düzeltmesi, metin düzeltmesi ve / veya özetlenmesi.

PUBLISHING NOF [= YAYINCI NOF]

Orijinal NOTAM yapımından sorumlu NOF.

QUALIFIER LINE (Q MADDESİ) [= NİTELENDİRİCİ SATIRI]

Bu bölüm 8 alandan oluşur; birbirlerinden kesme işaretiyle ayrılırlar ve bilgiye kolay ulaşmayı, sağlayan gerekli nitelendiricileri içerir.

RADIUS [= YARIÇAP]

NİTELENDİRİCİ satırında bulunan Deniz Mili cinsinden 3 basamaklı bir sayı. Koordinatlarla birlikte, NOTAM'ın etki alanının tamamını çevreleyen daireyi tanımlar.

SUMMARISING (=ÖZETLEME)

PIB'lerdeki kullanımını kolaylaştırmak için NOTAM metninin kısaltılması.

SUPRA NATIONAL INFORMATION [Ülkeler üstü (birden çok ülkeyi ilgilendiren) bilgi]

İki veya daha çok ülkenin havasahasını / FIR'mı etkileyen, bir aktivite veya durumla ilgili bilgi.

SYNTAX CORRECTION [SÖZ DİZİMİ DÜZELTMESİ]

Aşık bir biçimde yanlış olduğu durumlarda, NOTAM'ın yayınlanmış olan format yapısının değiştirilmesi.

START OF VALIDITY (=B Maddesi) [YÜRÜRLÜK BAŞLANGICI]

NOTAM'ın yürürlüğe giriş zamanını gösteren 10 basamaklı tarih-zaman grubu.

TRANSLATION [= TERCÜME]

Fransızca veya ispanyolca bir NOTAM metninin, anlama sadık kalınarak ingilizceye çevrilmesi.

TRIGGER NOTAM [= ÖN – BİLDİRİM (İKAZ) NOTAMI]

NOTAM alıcılarını ve PIB kullanıcılarını, AIRAC AIP Düzeltme (AIP AMDT) ve Değişikliğin (AIP SUP) yayınlanacağı ve kısaca konusunun içeriği yönünde önceden uyarı NOTAM çeşidi. Supplement'larda bu, her zaman AIRAC dönemlerine bağlı olmak zorunda değildir.

VALID NOTAM [= MER'İ NOTAM]

Yayınlanmış; henüz geçerlilik sona erme tarihi gelmemiş; iptal veya 'replace' edilmemiş NOTAM.